

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3108/2020. (V. 8.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	602
3109/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	612
3110/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	614
3111/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	619
3112/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	623
3113/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	627
3114/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	631
3115/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	635
3116/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	639
3117/2020. (V. 8.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	642
3118/2020. (V. 8.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	643
3119/2020. (V. 8.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	645
3120/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	647
3121/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	650
3122/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	653
3123/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	656
3124/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	659
3125/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	663
3126/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	666
3127/2020. (V. 8.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	669
1003/2020. (IV. 24.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság öttagú állandó tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről szóló 1002/2019. (IX. 20.) AB Tü. határozat módosításáról	673
1004/2020. (IV. 30.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatá- ról	675

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3108/2020. (V. 8.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 81. § (3) bekezdése, 84. § (5) bekezdés c) pontja, 84. § (6) bekezdése, 84. § (13) bekezdése és 88. § (5) bekezdése, valamint a 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2017/2018. tanévben a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről szóló 317/2016. (X. 25.) Korm. rendelet 2. melléklete alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt egyebekben visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 81. § (3) bekezdés, 84. § (5) bekezdés c) pont, 84. § (6) bekezdés, 84. § (13) bekezdés, 88. § (5) bekezdés, illetve a 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2017/2018. tanévben a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről szóló 317/2016. (X. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. R.) alaptörvény-ellenességének megállapítását és – a kihirdetés napjára visszamenő hatállyal történő – megsemmisítését kérte. Kérelmét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, Q) cikk (2)–(3) bekezdésének, X. cikk (1) bekezdésének, XI. cikk (1)–(2) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (2) és (4)–(5) bekezdésének, valamint XVI. cikk (1)–(2) bekezdésének sérelmére hivatkozással terjesztette elő.
- [2] Az eljárás megindítására az indítvány szerint azért került sor, mert az indítványozó szakképző iskolák nem állami fenntartója, amely 2013. évben valamennyi intézményre vonatkozóan szakképzési megállapodást kötött az illetékes kormányhivatallal. A támogatott képzés az évenként kiadott szakmaszerkezeti döntésben meghatározott keretszámok alapján zajlott, de 2015 óta a támogatott képzések száma folyamatosan csökkent. Az indítványozó kifejtette, hogy az Szt. 84. § (5) bekezdés c) pontja alapján a Kormány rendeletben határozza meg, hogy a fenntartó mely képzés után kaphat költségvetési hozzájárulást, és évről évre, mindenféle objektív szempontot nélkülözve, tetszés szerint határozza meg a keretszámokat.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság az indítványozót hiánypótlásra hívta fel, mert nem volt megállapítható az indítványozó érintettsége valamennyi felhívott alaptörvényi rendelkezéssel és támadott jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben, továbbá az indokolásának hiányosságai miatt. Az indítványozó a hiánypótlási felhívásra határidőben választ nyújtott be.

- [4] 3. Az Alkotmánybíróság megkereste az innovációs és technológiai minisztert, hogy nyilatkozzon az indítvány-nyal kapcsolatos álláspontjáról.

II.

- [5] 1. Az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.”

„X. cikk (1) Magyarország biztosítja a tudományos kutatás és művészeti alkotás szabadságát, továbbá – a lehető legmagasabb szintű tudás megszerzése érdekében – a tanulás, valamint törvényben meghatározott keretek között a tanítás szabadságát.”

„XI. cikk (1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

[...]

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

„XVI. cikk (1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

(2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.”

- [6] 2. Az Szt.-nek az indítvány benyújtásakor hatályos támadott rendelkezései:

„81. § (3) A bizottság az (1) bekezdésben meghatározott feladatkörében javaslatot tesz a gazdaság igényeit és a munkaerő-piaci kereslet adatait, valamint az országos, regionális, fővárosi és megyei beiskolázásait figyelembe véve a szakképzés fővárosi, megyei szükségleteire. A bizottság javaslatot tesz az adott megyében vagy a fővárosban folytatott szakképzésben indított, állami költségvetési hozzájárulásban részesíthető és a nem támogatott szakképesítések (a szakképzés irányaira) és a megyében és a fővárosban indítható szakképesítések nappali rendszerű oktatás, valamint elkülönülten a felnőttoktatás szerinti keretszámaira (beiskolázási arányaira), továbbá az iskolarendszeren kívüli szakmai képzések közül az állam által elismert szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzések vonatkozásában a felnőttképzésről szóló törvény alapján támogatható szakképesítésekre. A bizottság javaslattevési jogköre nem terjed ki a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter által rendeletben meghatározott, munkaerő-piaci relevanciával nem rendelkező művészeti, kulturális, kézműves, hagyományőrző, továbbá a honvédelmi és rendészeti szakképesítésekre.”

„84. § (5) A Kormány rendeletben hozza meg azon szakképesítésekre vonatkozó döntését, amelyekkel kapcsolatban a szakképző iskola fenntartója költségvetési hozzájárulásra jogosult. A Kormány a döntésében megyénként és a fővárosra tekintettel meghatározza azon szakképesítések és szakközépiskolai ágazatok körét, amelyekre a szakképző iskola fenntartója
[...]

c) költségvetési hozzájárulást korlátozott keretszámok alapján igényelhet, ezen belül meghatározza a Kormány az adott megyében és a fővárosban iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények fenntartói tekintetében, fenntartónként a szakképesítésekre és szakközépiskolai ágazatokra vonatkozóan a nappali rendszerű oktatás, valamint a felnőttoktatás keretszámait.”

„84. § (6) A Kormány (5) bekezdés szerinti döntése kiterjed minden olyan szakképző iskolai fenntartóra, amelynek a fővárosban vagy a megyében e törvény vagy a nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján szakképzési feladatellátási kötelezettsége van, továbbá amely szakképzési megállapodást kötött a szakképzési feladatok ellátására. A szakképző iskolai fenntartó a Kormány (5) bekezdés szerinti döntése alapján a döntéssel érintett tanévtől kezdődő képzés tekintetében az adott képzés kifutásáig jogosult költségvetési hozzájárulásra.”

„84. § (13) A Kormány (5) bekezdés szerinti döntése megyénként és a fővárosra tekintettel, valamint fenntartónként tartalmazza a szakközépiskolában folyó érettségi vizsgára felkészítő kétéves képzések nappali oktatás, valamint felnőttoktatás szerinti keretszámait is.”

„88. § (5) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy megyénként és a fővárosra tekintettel rendeletben határozza meg azon szakképesítések és szakközépiskolai ágazatok körét és a nappali rendszerű oktatásra és a felnőttoktatásra vonatkozó keretszámait, a keretszámok átadásának lehetőségét és szabályait, a fel nem használt keretszámok felhasználásának, valamint a fenntartók keretszámokkal összefüggő – személyes adatot nem tartalmazó – adatszolgáltatásának a szabályait, amelyekre vonatkozóan a szakképző iskola fenntartója a 84. § (5) bekezdése szerint költségvetési hozzájárulásra jogosult, valamint azon szakképesítéseket, amelyekre a bizottság a 82. § b) pontja alapján tesz javaslatot.”

III.

- [7] 1. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben írt feltételeit, különösen az indítványozó Abtv. 26–27. § szerinti érintettségét, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti feltételek fennállását. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása akkor is kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [8] 2. Az indítvány megjelöli az Abtv. 26. § (2) bekezdését, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, valamint az indítványozó jogosultságát megalapozza, megjelöli a vizsgálandó jogszabályi rendelkezéseket és az indítvány szerint az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit; továbbá kifejezett kérelmet tartalmaz a megsemmisítésre [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), d), e) és f) pont].
- [9] Az Szt. támadott rendelkezései 2016. szeptember 1-én léptek hatályba, a Korm. R. 2016. november 2-án, az indítványozó indítványát pedig 2017. február 27-én, tehát a 180 napos törvényi határidőn belül nyújtotta be az Alkotmánybíróságra [Abtv. 30. § (1) bekezdés].
- [10] Az indítványozó – az általa mellékelt működési engedélyek, együttműködési megállapodások által igazoltan – szakképző iskolák fenntartója, ezért az ilyen tevékenységet ellátó jogi személyek jogi helyzetét szabályozó – közvetlenül hatályosuló – jogszabályi rendelkezések vonatkozásában érintett szervezetnek minősül, az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján jogosult a panaszbeadvány előterjesztésére.
- [11] Az indítványozó a B) cikkel összefüggésben hivatkozik a kellő felkészülési idő és a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának sérelmére is. Az indítványozó továbbá az Alaptörvény X. cikke szerinti tanítás szabadságának, a XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogának, XV. cikk szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmának

- sérelmét is állítja, ezek Alaptörvényben védett jogainak minősülnek, így alkotmányjogi panaszeljáráásban vizsgálhatóak [Abtv. 26. § (2) bekezdés].
- [12] Az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezések Alaptörvénnyel való összhangjáról még nem döntött.
- [13] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére az indítványozó azzal összefüggésben hivatkozik, hogy a szabályozás hatását tekintve kiszámíthatatlan, és az eljárásrend lehetetlenné teszi a szakképzés hosszabb távra történő megtervezését. Állítása szerint a „szakképző intézmények működését érintő szabályozások olyan új elemeket vezettek be, amelyeket nem lehetett előre látni a létesítéskor”, így „azok visszamenőlegesen változtattak az oktatásszervezés feltételein”. Az indítvány kiegészítése utalt arra is, hogy a támadott rendelkezések – figyelembe véve a tanév szervezésének jogszabályban rögzített menetrendjét – nem biztosítanak megfelelő időt az érintetteknek a végrehajtáshoz, a változásokhoz történő alkalmazkodáshoz. Álláspontja szerint „[a]z oktatás rendszerét érintő változtatások időigényesek, hiszen az iskolák átalakítása, felkészítési rendjének megváltoztatása új eszközöket, új szakembergárdát igényel”. A tanulói létszám és az állami támogatás csökkenése esetén az indítványozó állítása szerint az iskola ellehetetlenül, a meglévő infrastruktúra működtetésére, fenntartására nincs lehetőség, ami álláspontja szerint a tulajdonjogának sérelméhez is elvezet.
- [14] Az indítványozónak a fenti, közvetlenül hatályosuló rendelkezésekkel szemben jogorvoslati lehetőség nem volt biztosítva [Abtv. 26. § (2) bekezdés b) pont].
- [15] Az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte annak vizsgálatát, hogy a szakképzések és szakközépiskolai ágazatok támogatott keretszámai meghatározásának eljárásrendje, ütemezése, fenntartók közötti elosztása (a korábbi támogatási jogosultságok esetleges csökkentése) – a szabályozási környezetet is figyelembe véve – ésszerűen, a kellő felkészülési idő és ennek részeként a bizalomvédelem elvével összhangban valósul-e meg (Abtv. 29. §).
- [16] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt befogadta.
- [17] 3. Az indítványozó a fentiek mellett az Alaptörvény Q) cikkén keresztül a nemzetközi jog sérelmére, a XI. cikk szerinti művelődéshez való jog, valamint a gyermekek és szülők XVI. cikk (1) és (2) bekezdés szerinti jogai sérelmére hivatkozott. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján akkor nyújtható be panasz az Alkotmánybírósághoz, ha a sérelmesnek tartott, közvetlenül alkalmazható jogszabály (jogszabályi rendelkezés) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. „Ebből az előírásból az következik, hogy az indítvány érdemi elbírálhatóságához az szükséges, hogy a kivételes alkotmányjogi panaszt benyújtó indítványozó is a saját Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon az indítványában” {vö. 3163/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az Alaptörvény Q) cikke nem tekinthető az Alaptörvényben biztosított jognak, ezért annak megsértésére hivatkozással alkotmányjogi panasz benyújtására nincs lehetőség {vö. 3143/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az Alkotmánybíróság – a törvényi feltételek hiányában – nem bírálta el érdemben a fenti indítványi elemeket, amelyek nem Alaptörvényben biztosított jognak, illetve nem az indítványozó saját (hanem mások) jogainak sérelmére hivatkoztak.
- [18] Az indítványozó az előbbieken túl az Alaptörvény X. cikke szerinti tanítás szabadságának, a XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogának, XV. cikk szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmának – mint saját Alaptörvényben biztosított jogainak –, valamint a B) cikknek a sérelmét is állította.
- [19] Az eljárás megindítására az indítvány szerint azért került sor, mert az indítványozó szakképző iskolák nem állami fenntartója, amely 2013. évben valamennyi intézményre vonatkozóan szakképzési megállapodást kötött az illetékes kormányhivatallal. A támogatott képzés az évenként kiadott szakmaszerkezeti döntésben meghatározott keretszámok alapján zajlott, de 2015 óta a támogatott képzések száma folyamatosan csökkent.
- [20] Az indítványozó kifejtette, hogy az Szt. 84. § (5) bekezdés c) pontja alapján a Kormány rendeletben határozza meg, hogy a fenntartó mely képzés után kaphat költségvetési hozzájárulást, és évről évre, mindenféle objektív szempontot nélkülözve, tetszés szerint határozza meg a keretszámokat.
- [21] Az indítványozó a jogállamiság, jogbiztonság elvének sérelmét állította amiatt, hogy a szabályozás hatását tekintve kiszámíthatatlan, és az eljárásrend lehetetlenné teszi a szakképzés hosszabb távra történő megtervezését. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikkével összefüggésben korábban úgy foglalt állást, hogy „alkotmányjogi panaszt elsősorban a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára és a felkészülési idő hiányára lehet alapítani, önmagában a jogállamiság követelményének sérelmére nem lehet hivatkozni” {elsőként lásd: 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]; utóbb: 3081/2018. (III. 5.) AB végzés, Indokolás [21]}.

Ezért az Alkotmánybíróság nem bírálhatta el, hogy megalapozott-e az az indítványi elem, amely szerint a támadott szabályozás általánosságban sérti a jogbiztonságot.

- [22] Kiegészített alkotmányjogi panaszában az indítványozó azt is leírta, hogy a „szakképző intézmények működését érintő szabályozások olyan új elemeket vezettek be, amelyeket nem lehetett előre látni a létesítéskor”, így „azok visszamenőlegesen változtattak az oktatásszervezés feltételein”. Az Szt. 84. § (5) bekezdés c) pontja már az indítványozó által kifogásolt, 2016. szeptember 1-én hatályba lépett módosítást megelőzően is tartalmazta azt a szabályt, hogy a Kormány rendeletben hozza meg a szakképesítésekre vonatkozó döntését és határozza meg fenntartónként a szakképesítések és szakközépiskolai ágazatok keretszámait. Az előbbi törvényi rendelkezésre való hivatkozáson túl sem az alkotmányjogi panasz, sem annak kiegészítése nem jelölte meg, hogy pontosan mely rendelkezés által bevezetett mely szabályozási elemet tartja visszamenőlegesnek.
- [23] Az indítványozó szerint sérül a tulajdonhoz való joga a tanuló létszám csökkentésével összefüggésben. A szakképző iskola létrehozása jelentős beruházást igényel. Fenntartóként abban az esetben tudja intézményeit működtetni, amennyiben ahhoz az állam hozzájárul. Az indítvány szerint egyrészt a Korm. R. 4. § (1) bekezdés d) pontja alapján a miniszter „egyéb ok miatt” jogosult lehet a nem állami fenntartóra meghatározott keretszámra, amely olyan tág, hogy bármilyen oknál fogva beavatkozási lehetőséget biztosít a miniszter részére, és megfoszthatja a fenntartót a költségvetési támogatástól. Az indítványozó ugyanakkor nem állította, hogy a rendelkezést vele szemben konkrétan alkalmazták is volna, hanem csak egy esetleges jogsérelem kockázatát vázolta fel, ezért a rendelkezés vonatkozásában az Alkotmánybíróság nem állapította meg érintettségét. Másrészt, az indítvány szerint a támadott szabályozás nincs összhangban a tanév jogszabályban meghatározott rendjével (a felvételi eljárás lebonyolításának ütemtervével). Az indítvány azonban ennek a problémának a felvetése és a tulajdonhoz való jog sérelme között nem mutatott be közvetlen összefüggést. Harmadrészt, a tanulói létszám és az állami támogatás csökkenése esetén az indítványozó állítása szerint az iskola ellehetetlenül, a meglévő infrastruktúra működtetésére, fenntartására nincs lehetőség, ami álláspontja szerint elvezet a tulajdonjogának sérelméhez. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint főszabályként nem áll az alkotmányjogi tulajdon védelme alatt a gazdasági tevékenység ellátásához, vagy a vállalkozási tevékenység folytatásához szükséges beruházások piaci értékállósága [3194/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [23]]. Az indítvány nem tartalmazott arra vonatkozó indokolást, hogy a nem vállalkozási tevékenység érdekében eszközölt beruházások értékállóságát miért illetné meg erősebb alkotmányos védelem a vállalkozási tevékenységhez képest.
- [24] Az indítványozó a tanítás szabadságának sérelmét az Szt. 84. § (5) bekezdés c) pontjával és 84. § (13) bekezdésével összefüggésben állította, mivel az előbbi korlátozza a szakképzésben résztvevő iskolák számára a beiskolázás lehetőségeit, míg az utóbbi az érettségire való felkészítés elé állít korlátokat. Véleménye szerint a munkaerőpiaci igények évente nem változhatnak, az azokhoz igazított képzés évenkénti meghatározása nem reális és célravezető megoldás; de a képzési keretszámok megyénkénti meghatározása sem fogadható el, mivel a munkaerő nem kötődik adott megyéhez, sőt, országos szinten sem működőképes, ugyanis a munkaerő szabad áramlása miatt lényegében európai uniós munkaerőpiacban kell gondolkodni. A fenti állításokkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat, hogy annak megítélése, hogy a szakképzés intézményrendszere és finanszírozása milyen feltételekkel működhet hatékonyabban vagy szakszerűbben, az Alkotmánybíróság hatáskörén túlmutató kérdés. Jelen esetben az indítványozó ténylegesen a támadott szabályozás szakpolitikai, illetve célszerűség szempontú kritikáját fogalmazta meg, a tanítás szabadságával összefüggő alkotmányjogi érvelést nem adott elő, ezért ebben a vonatkozásban nem felelt meg a határozott kérelem követelményének.
- [25] Az indítványozó a jogegyenlőség sérelmét is állította a Korm. R. 2. § (5) bekezdése vonatkozásában amiatt, hogy a rendelkezés a nem állami fenntartók felnőttoktatás szervezésére vonatkozó jogosítványait korlátozza az állami fenntartókhoz képest; ugyanakkor részletesebben nem indokolta meg, hogy ez milyen hátrányt okoz neki, ezért az indítvány ebben a vonatkozásban sem felelt meg a határozott kérelem követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].

IV.

- [26] 1. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy az Szt.-t a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény hatálybalépésével összefüggő módosító és hatályon kívül helyező rendelkezésekről szóló 2019. évi CXII. törvény 2020. január 1-jével hatályon kívül helyezte; ugyanakkor hatályba lépett a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény. Ennek nyomán a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény hatálybalépésével összefüggő

módosító és hatályon kívül helyező rendelkezésekről szóló 13/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 110. §-a 2020. február 15-ével hatályon kívül helyezte a Korm. R.-t is.

- [27] Az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét csak kivételesen, akkor vizsgálja, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene [Abtv. 41. § (3) bekezdés]. Az Abtv. 59. §-a alapján az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. A támadott jogszabályok hatályon kívül helyezése miatt az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a jelen ügyben helye van-e az eljárás okafogyottság miatti megszüntetésének. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja szerint okafogyottá válik az indítvány különösen, ha az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgyatlanná vált.
- [28] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban azt is megállapította, hogy „[a]z Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az absztrakt utólagos normakontrollt felváltó speciális eljárás-fajta, mely személyes érintettséget feltételez. A panaszra tehát a jogszabály alkalmazása vagy hatályosulása ad okot, azonban úgy, hogy konkrét (bíróági) eljárás nem folyt/folyik az ügyben. Az Alkotmánybíróság rámutat: amennyiben egy jogszabályi rendelkezés alkalmazásra került (hatályosult) és ez az indítványozó szerint alapjogi sérelmet okozott, a vizsgálat – határidőben érkezett kérelem esetében – akkor is lefolytatható, ha a támadott jogszabályt (jogszabályi rendelkezést) a jogalkotó időközben módosította – esetleg hatályon kívül is helyezte –, ugyanakkor ezzel az állított alapjogi sérelmet nem szüntette meg.” {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [42]; 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [227]} Mindezek alapján elvileg nem kizárt a jelen eljárásban támadott jogszabályok hatályon kívül helyezett rendelkezéseinek a vizsgálat alá vonása. Az eljárás megszüntetését a hatályon kívül helyezés nem indokolja, ha ugyanis az alkotmányossági vizsgálat azt állapítja meg, hogy a támadott szabályozás a kellő felkészülési idő, a bizalomvédelem vagy a törvény előtti egyenlőség vonatkozásában sérelmet okozott, az Alkotmánybíróság nem hagyhatja jogvédelem nélkül az indítványozót.
- [29] 2. Az indítvány nem megalapozott.
- [30] 2.1. Az Alkotmánybíróság elsőként az indítványnak a kellő felkészülési idő hiányával kapcsolatos részét bírálta el.
- [31] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában részletesen leírta, hogy a köznevelési intézmény működésének megkezdéséhez engedély szükséges; a nem állami fenntartású szakképző iskola tekintetében a költségvetési hozzájárulás igénybevételének a feltétele, hogy a fenntartó szakképzési megállapodást kössön az illetékes kormányhivatallal; a szakképző iskola azonban együttműködési megállapodás birtokában sem minden tanuló felkészítése után vehet igénybe költségvetési hozzájárulást, arra csak a Kormány által évenkénti rendeletben meghatározott és a fenntartók között elosztott keretszámok függvényében jogosult; ebből következően a fenntartó soha nem lehet biztos abban, hogy a következő tanévben hány osztályt indíthat a szakképzésben. Az indítványozó ezzel összefüggésben konkrétan sérelmezte, hogy 2015 óta a támogatott képzések száma folyamatosan csökkent. Álláspontja szerint a szabályozás lehetetlenné teszi a szakképzés hosszabb távra történő megtervezését, mivel a tanulói létszám és az állami támogatás csökkenése, illetve évenkénti változtatása esetén a meglévő infrastruktúra (tanműhelyek, gyakorlóhelyek) működtetésére, szükség szerinti bővítésére, valamint az egyes szakképzésekhez használt speciális eszközök és felszerelések biztosítására nincs lehetőség.
- [32] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikkével kapcsolatos joggyakorlata szerint „alkotmányjogi panaszt elsősorban a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára és a felkészülési idő hiányára lehet alapítani” {elsőként lásd: 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]; utóbb: 3081/2018. (III. 5.) AB végzés, Indokolás [21]}. A jelen ügygel való összefüggésben figyelembe veendő, hogy a testület korábban úgy foglalt állást, hogy „[a] jogalkotó fennálló, tartós jogviszonyokba való beavatkozásának ugyanakkor korlátot szabhat a jogbiztonsághoz kapcsolódó bizalomvédelem követelménye. A bizalomvédelem egy jogszabály változatlan fennmaradásához (hatályban maradásához) fűzött megalapozott, a jog által védett várakozás. Az Alkotmánybíróság esetéről esetre mérlegeli, hogy hol húzódik a határ a jogalkotó szabadsága és a címzetteknek a jogi szabályozás állandóságához, kiszámíthatóságához fűződő érdeke között, vizsgálva, hogy a jogi szabályozás változása következtében a jogalanyokat ért hátrány indokolja-e a jogbiztonság sérelme alapján az alaptörvény-ellenesség megállapítását. A meghatározott jogviszonyból eredő jogok jövőre szóló megszüntetése kapcsán ennek megfelelően az Alkotmánybíróság figyelembe vette többek között azt a körülményt, hogy a fennálló jogi helyzet viszonylagos változatlanságában a felek bizakodhattak-e vagy sem {25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [71]},

illetve a szabályozás változatlansága ésszerűen elvárható volt-e {26/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [154]}. Arra is tekintettel volt továbbá, hogy a bizalomvédelem a jogbiztonság részét képező kellő felkészülési idő követelményének a már meglevő jogosultságokra történő vonatkoztatása [...] {40/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [29]}." {3061/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [13]}

- [33] Az Szt.-nek az indítványozó által támadott rendelkezései szerint a megyei fejlesztési és képzési bizottság a gazdaság igényeit és a munkaerő-piaci kereslet adatait, valamint az országos, regionális, fővárosi és megyei beiskolázásait figyelembe véve javaslatot tesz az adott megyében vagy a fővárosban folytatott szakképzésben indított, állami költségvetési hozzájárulásban részesíthető és a nem támogatott szakképesítésekre (a szakképzés irányaira) és a megyében és a fővárosban indítható szakképesítések nappali rendszerű oktatás, valamint elkülönülten a felnőttoktatás szerinti keretszámaira (beiskolázási arányaira) [81. § (3) bekezdés]. A Kormány az Szt. felhatalmazása alapján megalkotott rendeletben (ún. szakmaszerkezeti döntés) megyénként és a fővárosra tekintettel meghatározza azon szakképesítések és szakközépiskolai ágazatok körét, amelyekre a szakképző iskola fenntartója korlátozás nélkül beiskolázhat, költségvetési hozzájárulásra nem jogosult, illetve költségvetési hozzájárulást korlátozott keretszámok alapján igényelhet; a korlátozottan támogatott képzéseken belül az iskolai rendszerű szakképzést folytató intézmények azon fenntartói tekintetében, amelyeknek törvény alapján szakképzési feladatellátási kötelezettsége van, továbbá amelyek szakképzési megállapodást kötöttek, a Kormány meghatározza az adott megyében és a fővárosban fenntartónként a szakképesítésekre és szakközépiskolai ágazatokra vonatkozóan – a szakközépiskolában folyó érettségi vizsgára felkészítő kétéves képzéseket is beleértve – a nappali rendszerű oktatás, valamint a felnőttoktatás keretszámait [84. § (5) és (13) bekezdés, 88. § (5) bekezdés]. A szakképző iskolai fenntartó a szakmaszerkezeti döntés alapján a döntéssel érintett tanévtől kezdődő képzés tekintetében az adott képzés kifutásáig jogosult költségvetési hozzájárulásra [84. § (6) bekezdés]. A korlátozottan támogatott szakképesítések keretszámait fenntartónként és megyénként a Korm. R. 2. melléklete tartalmazta.
- [34] Az innovációs és technológiai miniszternek az Alkotmánybíróság megkeresésére adott tájékoztatása szerint a szakképzésre vonatkozó szabályozásnak az alapjaiban már 2013-ban megtörtént módosítása azért volt indokolt, mert a finanszírozási rendszer lényegében teljesen kínálatvezérelté alakult, a beiskolázási irányok és arányok nem a gazdasági igényekhez igazodtak, ehelyett az önkormányzati, egyházi és magán fenntartású szakképző iskolák a felszereltségükhöz, tanári karuk összetételéhez és a szülői elvárásokhoz igazodó képzéseket hirdettek és folytattak állami támogatással. Az indítványozó által kifogásolt rendszer kialakítása azt célozta, hogy megvalósulhasson az állami szakképzési források hatékony felhasználása, a párhuzamos képzési ágak megszüntetése, illetve kialakulásuk elkerülése. Emellett a szakmaszerkezeti döntés kiemelt célja, hogy a munkaerőpiaci igényeket, a közép és hosszú távú tervek, valamint a gazdasági trendeket figyelembe véve érvényesítse a gazdaság igényeit az állam által támogatott képzések körében. Ennek eszköze, hogy fenntartótól függetlenül ne kaphasson állami támogatást egy iskola sem olyan képzésre, amire nincs szüksége a munkaerőpiacnak.
- [35] Ezen törekvések mentén kezdett működni 2013-tól az új szabályozási rendszer, amely alapvetően két elemből áll. Az egyik elemnek, a szakképzési megállapodások megkötésének célja az volt, hogy a megállapodás megkötésével jelezze az állam a megállapodást kötő nem állami fenntartó felé, hogy „számít” rá az állami szakképzési feladatok ellátása terén. A megállapodások azt rögzítették, hogy a megállapodást kötő fenntartó mely szakképzések esetén és milyen képzési kapacitással tud közreműködni az állami feladatellátásban, illetve a megállapodást kötő kormányhivatal mely szakképesítések esetén és mekkora képzési kapacitás erejéig számít a nem állami fenntartó közreműködésére az állami feladatok ellátásában. A másik elem a szakmaszerkezeti döntés rendszere, amely a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által működtetett megyei fejlesztési és képzési bizottságok e körben tett javaslatain keresztül a munkaerőpiaci igényeket figyelembe véve érvényesítette a gazdaság elvárásait az állam által támogatott képzések körében. E döntések előkészítésére minden év tavaszától nyár végéig került sor, amely folyamatban többször került sor egyeztetésekre az érintett fenntartókkal. A következő tanévre vonatkozó döntések kihirdetésére, egy kivétellel (a 2015/2016. tanévre vonatkozó döntés esetén), a tanévet megelőző év őszen került sor, így a fenntartók minden esetben időben tudhatták, hogy mely szakképesítések és mekkora képzési keretszám esetén kaphatnak az érintett tanévben (és a képzés további időszakában is) költségvetési hozzájárulást. A miniszter álláspontja szerint, ha nem kerül bevezetésre a szakmaszerkezeti döntés rendszere, az ugyan rövid távon néhány képző intézmény számára továbbra is biztosította volna a képzési kapacitásaik teljes kihasználását, azonban mivel e képzések nem minden esetben voltak összhangban

a gazdasági igényekkel, így hosszabb távon akadályozták volna a szakképzésből kilépők elhelyezkedését, a gazdaság működését és az állami források pazarló felhasználását vonták volna maguk után. A miniszter rámutatott, hogy a szakszerkezeti döntések egymást követő rendszerében figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a demográfiai hatások miatt egyre kevesebben lépnek a szakképzésbe és ezzel összefüggésben a keretszámok folyamatos szűkítése is szükséges és indokolt volt.

- [36] Az Alkotmánybíróság a szabályozási előzményeket is tekintetbe véve megállapította, hogy a szakképzés finanszírozása már az Szt. az indítványozó által támadott, 2016. szeptember 1-én hatályba lépett módosítását megelőzően is a szakmaszerkezeti döntésre épült. Szintén szerepelt az Szt.-ben az a szabály, hogy a szakképző iskolai fenntartó a szakmaszerkezeti döntés alapján a döntéssel érintett tanévtől kezdődő képzés tekintetében az adott képzés kifutásáig jogosult költségvetési hozzájárulásra. Ennek a hozzájárulásnak a fennmaradását a törvényi szabály alapján az intézményfenntartó a fenti időtávon belül észszerűen elvárhatta, és ez a szabály a támadott módosítás részeként hatályban is maradt. Az indítványozó számára érdeksérelmet tulajdonképpen az évenként kiadott szakmaszerkezeti döntésben meghatározott – csökkenő – keretszámok okoztak, nem önmagukban a támadott törvényi rendelkezések. Az Szt. ugyanakkor a támadott módosítást megelőzően sem tartalmazott biztosítékot arra, hogy az egyes szakmaszerkezeti döntések alapján a döntéssel érintett tanévtől kezdődő képzések tekintetében a keretszámok tartósan vagy akár évenként nem csökkenhetnek. Az Szt. támadott módosítását megelőzően hatályos törvényi szabályokra figyelemmel tehát a költségvetési hozzájárulás szintjének (keretszámainak) változatlanágában az indítványozó megalapozottan nem bízhatott. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a támadott rendelkezések nem sértették meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének védelmi körébe tartozó kellő felkészülési idő részét képező bizalomvédelem követelményét.
- [37] Az indítvány kiegészítése utalt arra is, hogy a támadott rendelkezések – figyelembe véve a tanév szervezésének jogszabályban rögzített menetrendjét – nem biztosítanak megfelelő időt az érintetteknek a végrehajtáshoz, a változásokhoz történő alkalmazkodáshoz. Álláspontja szerint „[a]z oktatás rendszerét érintő változtatások időigényesek, hiszen az iskolák átalakítása, felkészítési rendjének megváltoztatása új eszközöket, új szakembergárdát igényel”. Az Alkotmánybíróság joggyakorlata szerint „az indítványozónak kell részletesen indokolnia, hogy a sérelmezett jogszabály egyes rendelkezéseivel összefüggésben a felkészülési időt miért nem tekinti megfelelőnek, azok hatályba lépése hogyan vezet vagy vezetett a jogbiztonság sérelmére. Ennek keretében az indítványozónak a felelőssége – szükség esetén – megküldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják. Ha az indítványozó ezeknek a követelményeknek nem tesz eleget, a kellő felkészülési idő hiányára hivatkozó indítványa érdemi vizsgálatára nem kerül sor [vö. Abtv. 52. § (1) bekezdés e) pont, (4) bekezdés, (6) bekezdés, 55. § (3) bekezdés]” {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [242]}. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben az indítványnak a kellő felkészülési idő hiányára vonatkozó utóbbi összefüggéseit az indítvány indokolásának általános jellege miatt érdemben nem tudta elbírálni.
- [38] 2.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az indítványnak a hátrányos megkülönböztetés tilalmával kapcsolatos részét bírálta el.
- [39] A jogegyenlőség követelményének sérelmét az indítványozó abban látja, hogy a Korm. R. (2. számú melléklete) a keretszámok túlnyomó többségét állami intézményeknek osztja le.
- [40] A megkülönböztetések alkotmányosságának megítélésére alkalmazott tesztek az Alkotmánybíróság már számos korábbi döntésében rögzítette. Összefoglalva: „az Alkotmánybíróság más mércét alkalmaz az alkotmányos alapjogokat érintő diszkriminációra – az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített szükségesség/arányosság tesztjét –, s más mércét arra az esetre, ha a diszkrimináció-tilalmat az alapjogokon kívüli egyéb jogok tekintetében vizsgálja. Itt akkor állapít meg az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenes megkülönböztetést, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes [lásd különösen: 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [54]; 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [166]; 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41]; 1/2013. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [89]; 3087/2013. (III. 27.) AB határozat, Indokolás [37]; 23/2013. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [87]; 3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [56]}. Az Alkotmánybíróság azt is több határozatában megerősítette, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosult-

ságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni {3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [53]; 3132/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [96]–[97]}. Kifejtette továbbá azt is, hogy nem minősül megengedhetetlen megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás eltérő jogalanyi körre vonatkozóan állapít meg eltérő rendelkezéseket. Az egyenlőség követelménye a jog általi egyenlőként való kezelésre irányuló alkotmányos elv, amely az azonos (homogén) szabályozási körbe vont jogalanyoknak a jogokból való egyenlő részesedését védi. Más megfogalmazásban ez azt jelenti, hogy akkor alaptörvény-ellenes a megkülönböztetés, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne {lásd különösen: 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [54]; 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41]}." {14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32]}

- [41] A jelen esetben az indítványozó nem állította, hogy a hátrányos megkülönböztetés alapvető jogát érintené, ezért az Alkotmánybíróságnak azt kellett megítélnie, hogy az állami fenntartók és a nem állami fenntartók (illetve az általuk fenntartott szakképző intézmények) közötti, a nem állami fenntartók számára hátrányos megkülönböztetésnek – amely a korlátozottan támogatott szakképzések keretszámainak elosztásában nyilvánul meg – van-e észszerű indoka.
- [42] Az innovációs és technológiai miniszternek az Alkotmánybíróság megkeresésére adott tájékoztatása szerint a szakmaszerkezeti döntések kialakításakor fontos szempont volt, hogy a szakképzés költséghatékony megszervezése érdekében az állami intézmények lássák el elsősorban az állami szakképzési feladatokat, ugyanakkor minden esetben képzési lehetőséget kaptak a magas színvonalú képzést biztosító nem állami fenntartású intézmények is. Az állami feladatellátás hiánya esetén pedig adott térségekben, képzésekben a nem állami fenntartók iskolái számára nyílt tágabb lehetőség a képzések indítására. Így a szakmaszerkezeti döntés minden továbbtanuló általános iskolai diák számára maximálisan biztosította a lehetőséget arra, hogy lakóhelyétől elérhető távolságban piacképes képzésbe kapcsolódhasson be. A változó gazdasági igények folyamatosan befolyásolják a képzési szükségleteket is, amely évenként változó beiskolázási keretszámigényeket jelent, amelyhez a képzési rendszer minden szereplőjének igazodnia kell. A miniszter hangsúlyozta, hogy a stabil, jól működő és költséghatékony szakképzési rendszer célja nem a szakképzési megállapodásokban foglalt maximális beiskolázási keretszámok biztosítása, hanem a harmonikus szakképzési feladatellátás megvalósítása a nem állami szakképző iskolák szükség szerinti közreműködésével (kiegészítő, hiánypótló szerep).
- [43] A Szt. alapján Magyarországon az első és második, az állam által elismert szakképesítés megszerzését az állam az iskolai rendszerű szakképzés keretein belül – a törvényben meghatározott feltételekkel – ingyenesen biztosította a szakképző iskolai tanulók számára [1. § (1) bekezdés]. A szakképző iskolában a szakmai elméleti és a szakképző iskolában szervezett gyakorlati képzés költségeit a fenntartó hozzájárulása mellett az állami költségvetés adta [84. § (1) bekezdés]. Ha a Kormány a szakmaszerkezeti döntés meghozatalakor a korlátozottan támogatott képzések keretszámainak adott megyében vagy a fővárosban adott képzés esetén költséghatékonsági szempontokat figyelembe véve állami fenntartású szakképző intézményeknél összpontosítja, az az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem tekinthető észszerűtlen, önkényes hátrányos megkülönböztetésnek. Ezért az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikkének sérelmét sem állapította meg.
- [44] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy nincs hatásköre annak a vizsgálatára, hogy szakképzési feladatellátás megvalósítása adott területenként és képzésenként ténylegesen a nem állami fenntartású szakképző intézmények milyen arányú részvételével biztosítható leginkább gazdaságosan és a legmagasabb szakmai színvonalon. Az Alkotmánybíróság az oktatáshoz való jog és ezzel összefüggésben az államot terhelő intézményvédelmi kötelezettség tartalmával már több határozatában foglalkozott, ebben kifejtett álláspontja megfelelően az iskolai rendszerű szakképzésekre is irányadó. Hangsúlyozza, hogy a mindenkori törvényhozó és végrehajtó hatalom alkotmányos joga és egyben kötelessége a szakképzési rendszer működtetésének folyamatos figyelemmel kísérése, a felmerülő hibák kijavítása, a hiányosságok pótlása, a működési zavarok elhárítása, az ellehetetlenülés megakadályozása. Az alaptörvényi követelmények keretén belül, indokolt esetben a törvényhozót megilleti az intézményrendszer módosításának, átalakításának joga. A megtett lépésekért éppúgy, mint a szükséges intézkedések elmaradásáért, a felelősség a mindenkori kormányzatot terheli {vö. 3046/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [21]}.

[45] 3. A fenti vizsgálat eredményeképpen az Alkotmánybíróság a Szt. támadott rendelkezései, valamint a Korm.R. 2. melléklete alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/634/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3109/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.930/2018/5/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Gaál Róbert ügyvéd) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, a Fővárosi Törvényszék 36.P.22.331/2017/36. számú ítélete és a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.930/2018/5/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozót, mint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló kártérítési per előzményeként folyó büntetőeljárás III. rendű vádlottját, társtettesként elkövetett csalás büntetével vádolták. A Monori Városi Bíróság 2001-ben született ítéletével az indítványozót cselekménye elévülésére mint büntethetőséget megszüntető okra tekintettel a vád alól felmentette, de a másodfokú bíróság az ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. A másodfokú végzés indokolása szerint a büntethetőséget megszüntető ok esetében nem felmentésnek, hanem az eljárás megszüntetésének van helye, így a megismélt eljárásban az elsőfokú bíróság az indítványozóval szemben az eljárást megszüntette, amelyet az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2016. február 12-én kelt ítéletével helybenhagyott.
- [4] 2.2. 2017. április 13-án előterjesztett keresetében az indítványozó felperes nem vagyoni kár megtérítésére kérte kötelezni egyetemlegesen a Legfőbb Ügyészséget és a Budapest Környéki Törvényszéket mint I. és II. rendű alpereseket emberi méltósága, személyi szabadsága, becsülete, valamint az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt. Követelése ténybeli alapjaként az ellene folyamatban volt büntetőeljárás elhúzódását jelölte meg, valamint azt, hogy a vele szemben folyt büntetőeljárásban az alperesek a vád tárgyává tett bűncselekmény büntethetőségének elévülését nem vizsgálták. Előadta, hogy mivel – álláspontja szerint jogellenesen – 12 évig büntetőeljárás hatálya alatt állt, elesett a megélhetését biztosító megrendelésektől és társadalmi megítélése hátrányosan változott meg.
- [5] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 36.P.22.331/2017/36. számú ítéletével a keresetet elutasította. A bíróság egyfelől megállapította, hogy a felperes keresete az I. rendű alperessel szemben elévült, másfelől érdemben sem találta azt megalapozottnak. Indokolása szerint csak kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési tévedés alapozza meg a jogalkalmazó szerv felelősségét, ugyanakkor sem a vádhatóság, sem a bíróság nem tanúsított jogellenes, felróható magatartást a büntetőeljárás során.
- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.930/2018/5/II. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [7] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében továbbra is azt kifogásolta, hogy a több bírói fórumot megjáró büntetőeljárás során sem az ügyészség, sem a bíróságok nem vizsgálták cselekménye – már vádemeléskor fennálló – elévülését. Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy az észszerűtlenül hosszú és jogellenes eljárás ellenére a bíróságok részére kártérítést nem ítélték meg. E körben az indítványozó több szempontból vitatta a bíróságok jogértelmezését. Álláspontja szerint a polgári jogi elévülés tekintetében indokolási kötelezettségüknek a bíróságok nem tettek eleget. Különösen sérelmezte, hogy a bíróságok bizonyí-

tási indítványa ellenére sem vizsgálták, hogy a vádiraton szereplő, a büntetőjogi elévülésre vonatkozó ceruzás feljegyzések mikor és ki által kerültek a dokumentumra.

- [8] Az indítványozó alkotmányjogi panaszának kiegészítésében előadta, hogy a megjelölt bírói döntések sértik az Alaptörvény I. cikk (1), (2) és (4) bekezdését, a II. cikkét, III. cikk (1) bekezdését, a IV., VI., XIII., XV., XX., XXIV. cikkeit, illetve a XXVI. cikk (1) bekezdését. Ugyanakkor az eredetileg előterjesztett panaszindítványának az Alaptörvény IV. cikk (3) és (4) bekezdésére, valamint Q) és R) cikkére, illetve 26., 28. és 29. cikkeire alapított elemeit a továbbiakban nem tartotta fenn, így azokat az Alkotmánybíróság a panasz elbírálása során nem vette figyelembe.
- [9] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [10] Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit.
- [11] E vizsgálat során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó számos alaptörvényi rendelkezés sérelmére hivatkozott. A sérülni vélt alaptörvényi rendelkezések szövegét, illetve az Alkotmánybíróság több korábbi döntését idézte is beadványában, azonban ezek, valamint a saját egyedi ügyében általa állított sérelmek között kapcsolatot nem valószínűsített. Mivel az indítványozó ezáltal nem fejtett ki alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a támadott bírósági döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, az indítvány nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában megfogalmazott indokolási kötelezettség követelményének. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálására az Alkotmánybíróságnak nem volt lehetősége.
- [12] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/838/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3110/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság – a Tapolcai Járásbíróság 5.Szk.111/2018/10. számú végzésével összefüggésben – a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 42. § (5) bekezdése, 46. § (1) bekezdése és a 141. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Szebellédi Ferenc (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (Dr. Benda Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Benda Balázs) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján. Alkotmányjogi panaszában kérte a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes miniszteri rendelet (a továbbiakban: KRESZ) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, ezzel összefüggésben mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását, továbbá a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 42. § (5) bekezdése és a 46. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének, valamint a 141. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó kérte a Tapolcai Járásbíróság által hozott végzés végrehajtásának felfüggesztését, valamint annak megállapítását is, hogy a KRESZ, valamint a Szabs. tv. hivatkozott rendelkezései a Tapolcai Járásbíróság előtti eljárásban nem alkalmazhatóak.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben indítványozót a Tapolcai Rendőrkapitányság közúti közlekedési igazgatási szabályok megsértése szabálysértés miatt pénzbírsággal sújtotta, és három hónap időtartamra eltiltotta a közúti járművezetéstől, tekintettel arra, hogy indítványozó úgy közlekedett gépjárművével a forgalomban, hogy vezetői engedélyének orvosi érvényessége 2007. november 7-én lejárt. A szabálysértési hatóság előtt történt meghallgatása alkalmával az indítványozó nem ismerte el a szabálysértés elkövetését, álláspontja szerint a régi típusú vezetői engedélye igazolja, hogy a „B” kategóriás járművezetői vizsgát eredményesen teljesítette. A régi típusú vezetői engedély egy kombináció, amely nemcsak a vizsga letételét rögzíti, hanem a hátoldalán az orvosi alkalmasságot is. Mivel a régi típusú vezetői engedélyébe az eljáró hatóság a megállapított egészségügyi alkalmasságot nem jegyezte be, az erről szóló igazolást külön lapon a vezetői engedélyéhez csatolta. Az indítványozó részére már az új típusú, kártya alapú vezetői engedély kiadása vált esedékessé, azonban az indítványozó ezen okmány kiállítását sürgősen tartja, szerinte jogtalan eljárás, hogy az új vezetői engedély kiadását külön feltételhez és költségekhez kötik, és nem biztosított az érintettek részére annak lehetősége, hogy választhassanak a régi vagy az új típusú vezetői engedély között.
- [3] A szabálysértési hatóság eljárása során megállapította azt is, hogy indítványozó az engedélyhez kötött járművezetés szabályainak megsértése miatt 6 hónapon belül már kétszer jogerősen elmarasztalásra került.
- [4] 1.2. Az indítványozó a szabálysértési hatóság határozatával szemben kifogással élt, melyet a Tapolcai Járásbíróság egyik bírósági titkára végzésben bírált el. Kifogásában kifejtette, hogy egyrészt a szabálysértési hatóság a jogszabályban előírt ügyintézési határidőt túllépve hozta meg döntését, másrészt nincs helye a közúti járművezetéstől eltiltás intézkedés alkalmazásának, mivel a korábbi szabálysértési eljárásokban már megállapításra került, hogy cselekménye, a közlekedési igazgatási szabályok megsértése, szabálysértésnek minősül és nem pedig engedély nélküli vezetésnek.
- [5] A Tapolcai Járásbíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú szabálysértési hatóság helyesen állapította meg a tényállást, az indítványozó a régi típusú, papír formátumú

vezetői engedélye birtokában nem jogosult járművezetésre, mivel annak orvosi érvényessége lejárt, a jogszabályi kereteknek megfelelő szankciót és intézkedést alkalmazott, különös tekintettel arra, hogy ezt megelőzően az indítványozót hat hónapon belül már két alkalommal is jogerősen felelősségre vonták az engedélyhez kötött járművezetés szabályainak megszegésével elkövetett szabálysértések miatt. Az ügyintézési határidő be nem tartásával kapcsolatosan a Tapolcai Járásbíróság megállapította, hogy az elsőfokú szabálysértési hatóság a határozatát egyrészt az előírt határidőn belül hozta meg, másrészt az ügyintézési határidő túllépése önmagában nem minősül hatályon kívül helyezési oknak. A Tapolcai Járásbíróság a szabálysértési hatóság határozatát hatályában fenntartotta.

- [6] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, mert álláspontja szerint ügyében a szabálysértési eljárás, valamint a bírósági eljárás során alaptörvény-ellenes és nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályok alkalmazására került sor.
- [7] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában elsősorban mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását kezdeményezte. Indokolása szerint a Kormány nem tett eleget a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 48. § (3) bekezdés a) pont 9. alpontjában foglalt jogszabály-alkotási kötelezettségének, mely szerint felhatalmazást kap a Kormány arra, hogy a közúti közlekedés szabályait rendeletben állapítsa meg. A Kormány a KRESZ szabályait kormányrendelettel időnként módosítja ugyan, azonban az életviszonyt teljes egészében átfogó rendeletalkotási kötelezettségét a mai napig nem teljesítette. A felhatalmazás alapján történő jogszabály-kibocsátás egyúttal kiadási kötelezettséget is jelent. A jogalkotásra való felhatalmazás nem értelmezhető úgy, hogy a jogszabály megalkotásának, vagy meg nem alkotásának kérdésében a felhatalmazást kapott jogalkotó szerv szabad belátása szerint dönthet.
- [8] Kifejtette továbbá, hogy azzal, hogy a Kkt. a KRESZ megalkotására felhatalmazást adó törvényerejű rendeletet hatályon kívül helyezte, azonban magát a KRESZ-t nem, a KRESZ ún. „csonka jogszabállyá” vált. A végrehajtási rendelkezéseket is hatályon kívül kellett volna helyezni, mert ezek a rendelkezések olyan magasabb szintű jogszabály végrehajtására hivatottak, amely már nem létezik. Mindezekre tekintettel indítványozta a KRESZ alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését annak okán, hogy az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság, ezen belül a jogbiztonság elvét, valamint a IV. cikk (1) bekezdésében foglalt szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jogot, mert a szabad mozgáshoz való jog magába foglalja a járművön vagy járművel való helyváltoztatás szabadságát is, a közlekedés szabadsága pedig a személyi szabadság részjogosítványa. A KRESZ szabályai sértik továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt *nullum crimen sine lege* elvet is.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint – meghatározott feltételek teljesítése esetén – a gépjárművezetés is alapjog, a vezetésre jogosító okmány nem engedély, hanem igazolvány, mert alapjog gyakorlása nem lehet engedélyköteles. A vezetői igazolvány egy vizsgálóokmány, és egy orvosi alkalmasság igazolására vonatkozó okirat „együttese”, mely igazolja, hogy milyen kategóriában és mikor tett eredményes vizsgát, és rögzíti az orvosi alkalmasság időpontját. A jogalkotó azonban ezt megváltoztatta, az új kártya alapú vezetői engedély immáron személyazonosításra is alkalmas okmány, melynek kiadását olyan szolgáltatás igénybevételéhez köti, amelyre indítványozónak nincs szüksége, ezzel olyan szabályozást állapít meg, amely alaptörvény-ellenes. Az új kártya alapú okmány egyrészt az előbbiek alapján tévesen engedély, másrészt egy újabb, felesleges személyazonosító okmány.
- [10] A közlekedés szabadsága alkotmányos alapjog, melynek szükségtelen korlátozását jelenti a vezetői engedély kiadásának külön feltételekhez és díjakhoz kötése. A jogalkotás jogával való visszaélésnek minősül, hogy az állam kriminalizálja azt a magatartást, hogy valaki e hármas kombinációjú vezetői engedélyt nem veszi igénybe.
- [11] 2.2. Az indítványozó a Szabs. tv. egyes rendelkezéseinek Alaptörvénybe ütközését is állította. Indokolása szerint a Szabs. tv. 42. § (5) bekezdése, mely alapján e törvény alkalmazásában a járásbíróság a hatáskörébe tartozó ügyekben –a nemzetbiztonsági vizsgálattal összefüggésben meghatározott szabálysértések kivételével – bírósági titkár is eljárhat, sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (a továbbiakban: EJE) 7. kiegészítő jegyzőkönyvének 2. cikkében foglalt, az egyént büntetőügyekben megillető fellebbezéshez való jogot is. Az EJE 7. kiegészítő jegyzőkönyvének 2. cikk 2. pontja szerint a fellebbezéshez való jog kisebb jelentőségű bűncselekmények esetében korlátoz-

ható, beleértve a szabálysértést is. A korlátozhatóság az indítványozó szerint azonban nem jelenti a fellebbezéshez való jog negligálását, teljes ellehetetlenítését. Az alaptörvény-ellenességet az valósítja meg, hogy a Szabs. tv. nem teszi lehetővé – akár meghatározott feltételek teljesülése esetén –, hogy az eljárás alá vont személy fellebbezési joggal élhessen a szerinte jogszabálysértő bírósági döntéssel szemben. A tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmével kapcsolatosan az indítványozó kifejtette, hogy az a garancia, amit a bírósággal szemben támaszt a jog, a bíró személyében realizálódik, testesül meg, tekintettel arra, hogy végső esetben a szabálysértési eljárásban hozott döntés „következménye” személyi szabadság megvonása is lehet. Ugyan bizonyos bírósági feladatokat törvény bírósági titkárhoz is rendelhet, de akkor biztosítania kellene, hogy a végső döntést még a közigazgatási büntetőügyekben is bíró hozza meg. Ezért a Szabs. tv. 42. § (5) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközik, mert bizonyos szabálysértési ügyekben bírósági titkár is eljárhat.

- [12] Az indítványozó a Szabs. tv. 46. § (1) bekezdésében foglalt összeférhetlenségi szabályok nemzetközi szerződésbe ütközését is állította, azonban indítványa ezzel összefüggésben indokolást nem tartalmaz.
- [13] 2.3. Az indítványozó kérte továbbá a Szabs. tv. 141. § (1) bekezdésében foglalt, pénzbírság megfizetésére megszabott határidő alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mert álláspontja szerint a rendelkezés sérti az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogot, a III. cikkében foglalt megalázó és embertelen bánásmód tilalmának követelményét, a IV. cikkben foglalt szabadsághoz és személyes biztonsághoz való jogot, a XXIV. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a XXVIII. cikkben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogot.
- [14] Az indítványozó értelmezése szerint a támadott jogszabályhelyben foglaltak alapján a pénzbírságot a bírósági végzés időpontjától számított harminc napon belül kell megfizetni. Ez a sérelmezett jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenes és nemzetközi szerződést sért, mert sérti a jogbiztonság alkotmányos elvét, hisz úgy lehetséges a személyi szabadság elvonása, hogy az eljárás alá vont személy még meg sem kapta a szabálysértés elbírálásáról szóló döntést, és így meg sem nyílt előtte a teljesítés lehetősége, pusztán a szabálysértési előadó jóindulatán múlik az, hogy kezdeményezi-e az elzárásra való átváltoztatást vagy sem.
- [15] Indokolása szerint a Szabs. tv. 141. § (1) bekezdése sérti az emberi méltóságot, az egyéni autonómiát, mert kiteszi az egyént olyan eljárásoknak, amelyek össze nem egyeztethetőek a jogállamisággal, a nemzetközi szerződésekben lefektetett alapelvekkel. Olyan eljárásorozat keretében kerül sor a személyi szabadság korlátozására, melyekben az érintett a döntéssel szemben nem élhet jogorvoslattal, nem bíró hozza a személyi szabadság elvonására vonatkozó pénzbírság átváltoztatására vonatkozó döntést. A jogorvoslathoz való jognak az eljárási rendből való kizárása sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését és az EJE 7. kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkének a megállapításait.
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [17] 3.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, és indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [18] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetve kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [19] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, 15. cikk (3) bekezdése, II. cikke, III. cikke, IV. cikke, XXIV. cikke, valamint XXVIII. cikke sérelmét állította, és megfogalmazott indokolást is.
- [20] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az EJE 6. cikk 1. bekezdésének és a 7. kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkének a sérelmére is hivatkozott. Az Alkotmánybíróság jelen eljárása során az e körben előadottakat nem tekinti önálló, érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemnek. Jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. Az eljárást az országgyűlési képviselők egy-egyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek nemzetközi szerző-

désbe ütközését észleli [Abtv. 32. § (2) bekezdés]. Az indítványozó nyilvánvalóan nem tartozik ezen jogosulti körbe.

- [21] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság további feltételeinek vizsgálata során megállapította azt is, hogy az alkotmányjogi panaszban indítványozott jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére sincs az indítványozónak jogosultsága. Az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében – az abban írt feltételek fennállása esetén – arra az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során hivatalból jogosult.
- [22] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére, valamint a mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló kérelmeket, mint nem a jogosulttól származó indítványi elemeket, visszautasította.
- [23] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) Ab határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [24] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítványi elemek kapcsán az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá.
- [25] A KRESZ alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványi elemekben megfogalmazott érvek nem hozhatók összefüggésbe a hivatkozott alaptörvényi rendelkezésekkel. Az indítványozó a jobbiztonság elve, a szabadság és személyi biztonsághoz való jog, valamint a *nullum crimen sine lege* elv sérelmeként fogalmazta meg a jogszabállyal szembeni kritikáját pusztán azért, mert nem ért egyet az új, kártya típusú vezetői engedély bevezetésével és kiadásának feltételeivel, továbbá azzal, hogy a KRESZ szabályainak megsértése miatt a közlekedési hatóság számos esetben elmarasztalta.
- [26] Az indítványozó által támadott Szabs. tv. 141. § (1) bekezdése alapján a pénzbírságot, a helyszíni bírságot, a rendbírságot, a szabálysértési költséget és az okozott kárt a határozat jogerőre emelkedésétől számított harminc napon belül kell megfizetni. Az indítványozó álláspontja szerint ezen rendelkezés azért sérti az emberi méltósághoz való jogot, a megalázó és embertelen bánásmód tilalmának követelményét, a szabadsághoz és személyes biztonsághoz való jogot, a tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogot, mert a bírósági eljárás során bírósági titkár is eljárhat, aki a meg nem fizetett bírság szabálysértési elzárásra való átváltoztatásának kérdésében is eljárhat, valamint azért, mert a fizetési határidőt nem a határozat kézbesítésétől kell számítani.
- [27] Az Alkotmánybíróság, az Abtv. 26. § (1) bekezdése keretében eljárva, érdemi alkotmányossági vizsgálatra a fentiek okán nem látott indokot; az indítvány alapján nem merült fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége, így nem állnak fenn az indítvány befogadásának feltételei.
- [28] Az alkotmányjogi panasz befogadásának visszautasítása okán a támadott döntés végrehajtásának felfüggesztéséről az Alkotmánybíróságnak nem kellett rendelkeznie.
- [29] 4. A fent kifejtettek tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt, figyelemmel az Abtv. 26. §-a (1) bekezdésében, a 29. §-ában, az 55. § (4) bekezdés b) pontjában foglaltakra, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és c) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/770/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3111/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.083/2018/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó jogi képviselője (Tettrekész Magyar Rendőrség Szakszervezete, ügyintéző: dr. Balázs Ildikó) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Mfv.II.10.083/2018/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 40.M.1466/2015/18. számú ítéletére és a Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.191/2017/3. számú ítéletére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az indítványozó 1999. október 1-jétől állt az Országos Rendőr-főkapitányság egyik szervezeti egységénél objektum-őr beosztásban hivatásos szolgálati jogviszonyban. Kinevezésekor a végkielégítés, a szolgálati nyugdíjra jogosultság, a jubileumi jutalom és a pótszabadság mértéke szempontjából a szolgálati idő kezdő időpontját 1998. október 15-ében állapították meg, míg a nyugdíj mértéke szempontjából 1994. március 19-ét. Ezt követően a munkáltató egy másik szervezeti egységéhez került állományba járőr beosztásba, majd munkáltatója egy 2012 márciusában kelt intézkedésében megállapította, hogy az indítványozó hivatásos szolgálati jogviszonyának kezdete a jubileumi jutalom és a pótszabadság számításához, a végkielégítéshez, a leszerelési segélyhez és a szolgálati nyugdíj jogosultságához egységesen 1997. augusztus 3., míg a nyugdíj mértékéhez 1989. január 9., a szolgálati időpótlékre jogosultságához pedig 1999. október 1. Az indítványozó keresetében a fenti munkáltatói intézkedéssel szemben benyújtott szolgálati panaszának elutasítását tartalmazó határozatok hatályon kívül helyezését és annak megállapítását kérte, hogy hivatásos szolgálati jogviszonyának elismert kezdő időpontja a jubileumi jutalomhoz, a pótszabadsághoz, a végkielégítéshez, a leszerelési segélyhez, a felmentési idő kezdetéhez, a nyugdíj mértékéhez és a szolgálati időpótlékre való jogosultságához egységesen 1989. január 9. Az első fokon eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság az indítványozó keresetét elutasította. Ítéletének indokolása szerint a munkáltatónak a vonatkozó törvényi előírás alapján 2011. december 31-ével kellett megállapítania és rögzítenie az indítványozó szolgálati idejét. A munkáltató az indítványozó szolgálati idejének megállapításakor a vonatkozó jogszabályok helyes alkalmazásával járt el, ennek során az indítványozó által vitatott munkáltatói intézkedés kiadásakor nem az indítványozó kinevezésekor, hanem a 2011. december 31-én hatályos jogszabályi rendelkezések alapján kellett eljárni. A bíróság megállapította azt is, hogy a munkáltató a szolgálati idő számításakor figyelembe vette az indítványozó sorkatonai szolgálatban eltöltött idejét, a rendőrség hivatásos állományában töltött idejét és a kedvezményes szolgálati idő számítása alapján megállapított időt is.
- [3] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokai alapján helybenhagyta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan utalt az ügyben irányadó törvényi rendelkezésre, amely a szolgálati idő megállapítását és rögzítését egyértelműen a 2011. december 31-én hatályos szabályok szerint írta elő, ezért az indítványozó által sérelmezett munkáltatói intézkedés meghozatalakor nem a szolgálati jogviszony létesítésekor, hanem a 2011. december 31-én hatályos jogszabályokat kellett alkalmazni. Mindebből következően az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg azt is, hogy a munkáltató az indítványozó szolgálati idejének tartamát a jogszabályoknak megfelelően állapította meg. Az ügyben az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a másodfokú bíróság ítéletét a hatályában fenntartotta, döntésének indokolásában pedig rámutatott arra, hogy az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy a vonatkozó – és a konkrét ügyben alkalmazandó – jogszabály valamennyi hivatásos szolgálatban álló személyre

nézve kötelezően előírta a foglalkoztatók számára a szolgálati idő ismételt megállapítását és rögzítését, melynek során a munkáltatók az újra megállapításkor hatályos szabályok szerint voltak kötelesek eljárni. A kúriai ítélet rámutatott arra is, hogy a nyugdíj mértéke szempontjából az egyes foglalkoztatási jogviszonyokat szabályozó törvények ugyan valamennyi munkavégzésre irányuló jogviszonyt figyelembe vesznek, de az indítványozó keresetében igényelt, a szolgálati idő számításához kötődő egyéb jogosultságokra és juttatásokra minden egyes esetben az adott foglalkoztatási jogviszonyt szabályozó törvények az irányadóak.

- [4] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Kérelmének indokolása szerint – a véleménye alapján helyénvaló jogértelmezés és jogalkalmazás részletes leírása mellett – a számára az ítélet által okozott jogsérelem „elvi jellege” abban ragadható meg, hogy az ügyében eljáró bíróságok ténylegesen „visszamenőleges jogalkotást követtek el, amelyek a múltban hatályban volt jogszabályok rendelkezéseit írták felül a hatályban lévő időszak tekintetében az eljáró bíróságok álláspontja szerint”, továbbá – meglátása szerint – az eljáró bíróságok valójában tévesen értelmezték az ügyében irányadó törvényi rendelkezést. Hivatkozik az indítványozó arra is, hogy más munkavállalók esetében a munkáltató „beszámította a vonatkozó törvényi rendelkezés alapján látszólag nem beszámítandó időket is, amely a diszkrimináció tilalma alapelvét is sértette”. Sérelmezi az indítványozó továbbá azt is, hogy a bíróságok nem foglalkoztak érdemben azzal, hogy a vele azonos munkajogi helyzetben lévő más munkavállalók esetében munkáltatója helyesen értelmezte a vonatkozó jogszabályokat, így a „civil jogszerző időket” is jubileumi jutalomra jogosító jogszerző időnek ismerték el. Az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra felhívó megkeresésére válaszolva az indítványozó egyrészt megerősítette, hogy „az eljáró bíróságok azzal, hogy kvázi legitimálták a munkáltató mulasztásos jogsértését és az indítványozónak okozott hátrányt nem észlelték”, lehetővé tették, hogy esetében ne kerüljenek beszámításra a különböző, általa a keresetben megjelölt szolgálati idők. Másrészt ismét rögzítette, hogy megítélése szerint „nem tisztességes az a bírósági eljárás és döntés, ahol az eljáró bíróságok tévesen értékelik a releváns és egyértelmű jogszabályi rendelkezéseket”, továbbá „az eljáró bíróságok a múltban kötelezően figyelembe venni szükséges – de később hatályon kívül helyezett – jogszabályi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyó munkáltatónak a mulasztásos jogsértéseit nem értékelték”, így „a hozott ítélet lényegében visszamenőleges jogalkotás-szerűen” foglalt állást a perben eldöntendő kérdésben.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítélet az eljárást lezáró érdemi döntésnek minősül, ezért alkotmányjogi panasszal támadható. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll, hiszen a támadott ítélettel befejezett eljárásban felperes volt.
- [7] 2.2. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeknek csak részben tesz eleget. Így tartalmazza a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, és azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a bíróságok eljárása és döntése alapvető jogok sérelmét okozta), az Alaptörvényben biztosított jog indítványozó által állított sérelmének lényegét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvényellenességét és semmisítse meg azt az első-, és másodfokú ítéletekre is kiterjedő hatállyal.
- [8] Ugyanakkor az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában megfelelő, alkotmányjogi szempontból releváns és értékelhető érvekkel nem támasztotta alá a kérelmet. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztán felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB ha-

tározat, Indokolás [212]). A kérelem tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt feltételnek.

- [9] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére a Kúria döntésével kapcsolatban az eljáró bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának a helytállóságával összefüggésben hivatkozott.
- [11] Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság hangsúlyozza egyrészt azt, hogy – amint arra az indítványozó is utal a kérelmében – az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát illetően (lásd például: 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]). Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [12] Emlékeztet továbbá az Alkotmánybíróság arra is, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamenynyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [13] Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [14] Jelen ügyben ilyen érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. A Kúria és az első-, illetve másodfokon eljáró bíróságok az alkotmányjogi panaszban támadott döntéseiket minden kétséget kizáróan megindokolták: megjelölték, hogy az indítványozó kérelmeit elutasító döntéseiket mely jogszabályi rendelkezésekre alapították, és – rövid, de érthető és követhető – indokolással alátámasztották, hogy az indítványozó álláspontja szerint az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezést miért nem tartották a konkrét ügyben alkalmazhatónak. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírói döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélyének megállapíthatóságára.
- [15] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt feltételt, ezért annak befogadására és érdemi vizsgálatára nincs mód.
- [16] 4. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és az 52. § (1b) bekezdés e) pontjának, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételé-

nek, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/458/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3112/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.37.446/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Czink János ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria Kfv.VI.37.446/2019/2. számú végzése, valamint a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.27.272/2018/32. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint egy építési vállalkozás – a bírósági eljárás I. rendű alperesi érdekeltje – tízlakásos lakóépület építésére nyújtott be engedélykérelmet, melyet az első fokon eljáró építési hatóság elutasított. Az indokolásban hivatkozott településképi vélemény szerint az épület megépítése esetén nem lenne biztosított a már meglévő épületek vonatkozásában a rálátás, illetve a kilátás a Balatonra, továbbá az épület nem illeszkedne a kialakult beépítéshez. Az I. rendű alperesi érdekelt a döntés ellen fellebbezést nyújtott be, amely alapján a másodfokú hatóság az elsőfokú döntést megváltoztatva az építési engedélyt megadta.
- [3] Az építési területtel szomszédos ingatlan az indítványozó tulajdonát képezi, így az indítványozó közigazgatási cselekménnyel okozott jogsérelemre hivatkozással építési ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt peres eljárást kezdeményezett a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt. Az indítványozó a peres eljárás során sérelmezte, hogy a megvalósítandó építmény szintszáma, a rendeltetések száma és az építménymagasság is jelentősen meghaladja a tömbre kialakult állapotot, melyben jellemzően a 8 méter építménymagasság miatt a földszint, emelet, tetőtér beépítésű házak a jellemzőek. A tervezett épület 4 szintes, a legnagyobb szintmagassága 11,75 méter, ami messze túllépi a területre jellemző karaktert. Álláspontja szerint a másodfokú építési hatóság a határozatában nem indokolta meg, hogy döntésekor miért mellőzte az önkormányzati főépítész szakmai álláspontját. Kiemelte, hogy a másodfokú határozat alapjául szolgáló tervtanácsi vélemény nem csak eljárási okokból, de tartalmilag is sérelmes, mivel egyáltalán nem tért ki a településképi véleményt meghatározó körülményekre, főként a szintmagasságra, illetve arra, hogy a tervezett épület a már kialakult környezethez nem illeszkedik. Utalt arra, hogy az I. rendű alperesi érdekelti tervdokumentáció nem tartalmaz utcaképet, valamint a szomszédos meglévő épületek esetében a Balatonra történő rálátás és kilátás, azaz a látványvédelem igazolására irányuló munkarészt. Dokumentáció hiányában pedig megalapozatlan a határozat alapjául szolgáló tervtanácsi vélemény azon megállapítása, hogy az épület kialakítása megfelel a rálátás és látványvédelem követelményének.
- [4] 2.1. A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével az indítványozó keresetét elutasította.
- [5] Indokolásában kiemelte, hogy a tervtanács – a településtervezésben vagy az építészeti műszaki tervezésben kiemelkedő magas szintű elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkező – természetes személyekből álló szakmai tanácsadó, véleményező testület. A tervtanács feladata, hogy véleményezze – az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló kormányrendeletben meghatározott esetekben – a másodfokú építésügyi hatóság megkeresésére az elsőfokú eljárásban a döntés alapjául szolgáló, az önkormányzat polgármestere által – a helyi építészeti-műszaki tervtanács szakmai álláspontjára alapozott – véleményezett építészeti-műszaki dokumentációt. A tervtanács vagy ajánló vagy nem ajánló véleményt alakíthat ki, ha pedig határidőn belül nem nyilatkozik, akkor a tervtanácsi

véleményt megadottnak kell tekinteni. A bíróság eljárása során megállapította, hogy a tervtanácsi eljárási renddel összefüggő – esetleges, feltételezett – sérelem nem volt megállapítható. A bíróság rögzítette azt is, hogy az indítványozó kérelmére kirendelt igazságügyi szakértő a tervtanácsi véleményben írtakkal több helyütt egyetértett, kiváltképp az építészeti minőség, szakmai igényesség körében a telepítés, településkép kapcsán. Az igazságügyi szakértő megállapította, hogy a vizsgált építészeti övezetben döntően családi házak épültek, de néhány telken kiugró nagyságú épületek vannak, amelyeket tételezett a véleményben. A tervezett épület nem lóg ki ebből a heterogén övezetből. A tervezők a többlakásos épületek meglévő településképét nem másolják, a kornak megfelelő megjelenési, építészeti formát terveztek a foghíjtelekre. A településképi és településszerkezeti hatások, rálátás és látványvédelem tekintetében is elfogadta a szakértő a tervtanácsi véleményt. Hozzáfűzte, hogy a tervezett többlakásos lakóépület nem károsítja a szomszédos meglévő épületek benapozottságát, és a szomszédos telkeken esetlegesen meglévő mezőgazdasági kultúra számára nem vet árnyékot.

- [6] A bíróság eljárása során megállapította, hogy sem anyagi jogi, sem eljárásjogi szempontból sem állapítható meg jogsérelem, a tervezett épület elhelyezkedése, felépítése, paraméterei a jelzett jogszabályi körülményekkel, kívánalmakkal nem ellentétesek, amelyet alátámaszt mind a tervtanácsi, mind pedig az igazságügyi szakértői vélemény.
- [7] 2.2. Az indítványozó a bíróság ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelynek a befogadását a Kúria a Kfv.VI.37.446/2019/2. számú végzésével megtagadta. A Kúria döntését azzal indokolta, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a felülvizsgálat megindításának alapjául nem jelölte meg a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdésében foglalt befogadási okok egyikét sem, sem konkrét jogszabályhelyre hivatkozással, sem pedig szövegszerűen. A Kp. 115. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálatra a fellebbezésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A Kp. 100. § (2) bekezdése előírja, hogy a fellebbezésnek tartalmaznia kell a fellebbezést megalapozó jogszabálysértést, a jogszabályhely pontos megjelölésével. A Kp. 3. § (3) bekezdése szerint pedig a jogvita elbírálásához szükséges tények feltárása, az alátámasztásukra szolgáló adatok és bizonyítékok rendelkezésre bocsátása – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a feleket terheli. Mindezekre tekintettel a Kúria jogértelmezése szerint a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél kötelessége, hogy egyrészt megjelölje azon okot vagy okokat, melyek alapján a jogorvoslati kérelem befogadható, másrészt azon körülmények feltárása is, melyek az általa megjelölt befogadási ok alátámasztására szolgálnak. A Kúria a jogerős ítélettel kapcsolatosan kifejtett jogszabálysértéseket kizárólag a megjelölt befogadási okkal összefüggésben vizsgálhatja.
- [8] 3. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszeljárást kezdeményezett az Alkotmánybíróság előtt. Indítványában – melyet egy ízben kiegészített – a Kúria végzését, valamint a bíróság ítéletét is támadta.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való, a XXVIII. cikk (7) bekezdésében elismert jogorvoslatihoz való jogot, valamint a 25. cikk (1) bekezdésében foglaltakat, továbbá a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság is megsértette eljárása során az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglaltakat.
- [10] 3.1. Az indítványban foglaltak szerint a Kúria döntése azért ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel, mert olyan követelmény teljesülését írja elő, melyre való kötelezést a Kp. nem tartalmaz. A Kp. szövegszerűen nem rendelkezik arról, hogy a felülvizsgálati kérelem kötelező eleme lenne a Kp. 118. § (1) bekezdésében foglalt befogadási okokra való hivatkozás, továbbá a Kp. 100. § (2) bekezdése, valamint a Kp. 115. § (1) bekezdése tartalmi követelményként csak a „jogszabálysértésre hivatkozás”-t írja elő, melyet az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében meg is tett.
- [11] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének az indítványozó általi értelmezése alapján a hatóság fogalmába tágabb értelemben minden jogalkalmazó szerv beletartozik, így a közigazgatási szervek mellett a bíróságok is, értelemszerűen maga a Kúria is. A tisztességes eljárás magába foglalja mindenkinek a jogát arra, hogy az őt hátrányosan érintő egyedi intézkedések meghozatala előtt meghallgassák, az iratokat megismerje és az igazgatási szervek a döntésüket indokolják. Ez az alapelv sérült akkor, amikor a Kúria olyan hivatkozással utasította el a felülvizsgálati kérelmét, melyre a Kp. nem tesz utalást, azt nem teszi kötelezővé, illetőleg erre való hivatkozást sem jogszabály, sem pedig az eljáró Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság nem tett döntésében.
- [12] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslati jog részben korlátozott a közigazgatási rendtartás jelenlegi rendszerében, hiszen a közigazgatási bíróságok közigazgatási hatósági ügyben hozott döntése

ellen rendes jogorvoslati eljárás nincsen, csupán rendkívüli, mely igénybevétele esetén a Kúriához kell felülvizsgálati kérelmet benyújtani, ezen döntés ellen pedig nincs lehetőség további jogorvoslatra. A felülvizsgálati kérelem visszautasítása egyelőre nem írt kötelezettség elmulasztása miatt alkotmányos aggályokat ébreszt a Kúria működésében. A Kúria alkotmányos jogorvoslati lehetőséget von el úgy, hogy arra jogszabályi felhatalmazása nincsen. A Kp. felülvizsgálatra vonatkozó szabályozásaiból az indítványozó számára az következik, hogy a Kúriának érdemben kell megvizsgálnia a felterjesztett dokumentumot, és majd ezt követően dönthet a meghatározott tanács indokolva arról, hogy milyen okból nem fogadja be, de ennek a Kp. 118. § (1) bekezdésében felsorolt okok hiányára való hivatkozásnak kell lennie, nem pedig egy nem létező előírásé. Azzal, hogy a Kúria olyan plusz feltételeket írt elő végzésében és alapozta arra visszautasítását, melyeket jogszabály nem ír elő, gátolta a jogorvoslati jogának érvényesítését.

- [13] Az indítványozó utalt arra is, hogy az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése alapján kétséges számára a Kúria hatásköre és illetékessége a közigazgatási jogvitákban.
- [14] 3.2. Az indítványozó a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével azért tartotta ellentétesnek, mivel a bíróság döntésében nem tért ki az észrevételeire, illetve a közigazgatási hatóság jogszabálysértéseire. A döntés sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való alapjogát, mert a bíróság figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a hatósági eljárás során az indítványozó jogai korlátozottak voltak, csupán érdekelti félként vehetett részt, az ügy összes iratát részére a hatóság nem küldte meg, az eljárási cselekményeken nem vehetett részt, és nem is kapott erre tájékoztatást, így észrevételezési joga több esetben csorbult. Ezen alapjoga – a bíróság eljárása során történt – sérelmét csupán rendes jogorvoslaton kívül, a Kúria felülvizsgálati eljárásának keretén belül lehetne orvosolni, azonban ennek lehetőségét a Kúria alaptörvény-ellenes döntésével megakadályozta.
- [15] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [16] 4.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, és a rendes jogorvoslattal már nem támadható kúriai végzés az eljárást lezáró egyéb döntésnek minősül, így az alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó rendelkezik jogosultsággal az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtására, érintettsége fennáll, mivel a peres eljárásban felperes volt.
- [17] Az Abtv. 27. § a) pontja alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának további törvényi feltétele, hogy az indítványozó az Alaptörvényben számára biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alaptörvény 25. cikkében foglaltak az indítványozó számára közvetlen, az Alaptörvényből származó jogosultságot nem biztosítanak. Az Alaptörvény 25. cikkére alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozónak nincs lehetősége, így az indítvány erre vonatkozó eleme nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában foglalt feltételnek.
- [18] 4.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszhoz határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntéseket, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit és indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntések az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétesek az Alaptörvény rendelkezéseivel, és kifejezett kérelmet az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára nézve.
- [19] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való alapjoga állított sérelmével kapcsolatos indítványelemekkel összefüggésben azonban az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg.
- [20] Az Alkotmánybíróság már számos döntésében kifejtette, és hangsúlyozza most is, hogy „az Alaptörvény XXIV. cikke a közigazgatási hatósági eljárás és nem a bírósági felülvizsgálat vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét {3081/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [8]; 3010/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}, így a bírósági eljárás tisztességével összefüggésben a XXIV. cikkre nem alapítható alkotmányjogi panasz” {3383/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [21] Erre tekintettel az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapozott indítványelemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltaknak.

- [22] 4.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg azt is, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [23] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria végzése ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglaltakkal, mert a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételül olyan plusz követelményeket szab, melyeket jogszabály nem ír elő, ezzel az indítványozót megakadályozta a jogorvoslati jogának érvényesítésében.
- [24] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatában „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [25] Az egyes eljárási törvényekben biztosított rendkívüli jogorvoslatok, mint amilyen a felülvizsgálati kérelem is, azonban kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének védelmi körén {lásd: 3124/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [42]; 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22]; 3239/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [13]; 3045/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [11]; 3067/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [20]}. A jogorvoslatihoz való alkotmányos követelmény kizárólag a rendes jogorvoslatra terjed ki, ebből következően a felülvizsgálat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslatihoz való jog tartalmával nem áll alkotmányjogi összefüggésben {lásd: 3242/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [26] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy jelen ügyben sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek a kételye nem merült fel.
- [27] 5. A fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában, a 29. §-ában, valamint az 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt feltételeknek, így azt az Alkotmánybíróság az Abv. 56. §-ában foglaltak szerint, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1133/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3113/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.349/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Hronyán Zoltán (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Mfv.II.10.349/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Fővárosi Törvényszék 7.Mf.680.9396/2017/4. számú ítéletére és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 43.M.2865/2017/15. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének és 28. cikkének a sérelme miatt.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az indítványozó a Rendőri Ezred állományában 1982. szeptemberétől 1984. augusztus 31-ig polgári alkalmazottként, majd 1984. szeptember 1-től 1994. február 28-ig hivatásos állományban állt szolgálati jogviszonyban, ekkor az indítványozó kérésére munkáltatója a szolgálati jogviszonyát megszüntette. A munkáltató az 1984. szeptembere és az 1994. február 28-a közti időszakot folyamatos munkaviszonyként igazolta az indítványozó részére. 2009. szeptember 10-én az indítványozó korábbi munkáltatója jogutódjánál szolgálati nyugdíjazását kérte, amelyet az elutasított. Az indítványozó ezt követően az elsőfokú bírósághoz benyújtott keresetében egykori munkáltatója jogutódját kérte kötelezni egy olyan tartalmú igazolás kiadására, amely szerint ő 1982. január 1-től 2009. szeptember 30-ig hivatásos szolgálati időt szerzett, továbbá arra, hogy a munkáltató jogutódja hivatásos szolgálati nyugdíjazási eljárását hivatalból indítsa el. Keresetének indokolásában arra hivatkozott, hogy 1994-ben történő leszerelésekor csak az aktív munkaviszonya szűnt meg, azonban a passzív szolgálati viszonya fennmaradt, ezért rendelkezik a szolgálati nyugdíja megállapításához szükséges 25 év szolgálati idővel. Álláspontja szerint a szolgálati jogviszonya létesítésekor hatályos jogszabály lehetővé tette, hogy fizikailag elbocsátásra kerüljön egy hivatásos állományú tag a testületből úgy, hogy a hivatásos státuszát megtarthatja, így dolgozhatott más munkáltatónál anélkül, hogy megszerzett jogai elvesztek volna.
- [3] Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította, mivel szolgálati jogviszonya megszűnéséig a szolgálati nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt nem szerezte meg. A bíróság álláspontja szerint az indítványozó nem tudta jogszabályokkal alátámasztani azt az állítását, hogy hivatásos szolgálati jogviszonya a megszüntetés ellenére továbbra is fennállt, és így szolgálati ideje keletkezett. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és annak indokolásával egyetértve rámutatott arra, hogy az indítványozó megalapozatlanul állította jogviszonya passzív formában történő fennmaradását, az indítványozó jogi álláspontját egyetlen jogszabály vagy jogelv sem támasztja alá, mivel egy jogviszony megszűnését követően jogalap hiányában abból további jogok és előnyök nem keletkezhetnek. A törvényszék utalt arra is, hogy a jogviszony megszűnését követően nem lehet megkülönböztetni passzív és aktív módon továbbra is fennálló jogviszonyt, ebből a szempontból érdektelen, hogy a jogviszony megszüntetésére kinek a kezdeményezésére és milyen jogcímen került sor. A bíróság álláspontja szerint az indítványozó esetében nem azért nem állapítható meg a 25 év hivatásos szolgálati idő, mert korábban megszerzett jogosultságait elvesztette, hanem azért, mert azokat meg sem szerezte, hiszen egyértelmű, hogy hivatásos szolgálati jogviszonyának megszűnését követően már nem szerezhette a hivatásos szolgálati jogviszonyával összefüggő semmilyen jogosultságot, így szolgálati időt sem. A bíróság ítéletének indokolásában végezetül kiemelte, hogy az indítványozó az egyéb jogviszonyaiban szerzett szolgálati idejét nem érvényesítheti úgy, mintha még 2009-ben is a hivatásos állomány tagja lett volna, mivel erre a vonatkozó jogszabályok nem adnak lehetőséget.

- [4] Az ügyben az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a másodfokú bíróság ítéletét a hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolása szerint a jogerős ítélet helytállóan tartalmazza azt, hogy függetlenül a jogviszony megszűnésének indokától, annak kötelező vagy lehetséges jellegétől, a megszűnés eredménye minden esetben a szolgálati jogviszony megszüntetése, amelynek következtében a jogviszonyból eredően a felekre nézve a továbbiakban jogok nem keletkeznek, és kötelezettségek nem hárulnak. „A foglalkoztatási jogviszonyokat szabályozó törvények, így a fegyveres testületekre irányadó jogszabályok sem tartalmaznak olyan esetet, amely lehetővé tenné a jogviszony »passzív« formában történő fennmaradását és az utóbb más jogviszonyban szerzett további szolgálati idő előző jogviszonyhoz történő számítását és ennek következtében az adott jogviszonyban elérhető kedvezmények megszerzését” – rögzítette a Kúria. Ez az indítványozó által állított lehetőség egyetlen jogszabályi rendelkezésből sem vezethető le, ezért a szolgálati nyugdíjhoz szükséges 25 év fegyveres szolgálati idő hiányában az indítványozó szolgálati nyugdíjra irányuló megállapítási keresete megalapozatlan volt. A kúriai ítélet végezetül nyomatékosította, hogy az indítványozó „szolgálati jogviszonya kérelmére, elbocsátással szűnt meg, további hivatásos szolgálati viszonyban eltöltött időt már nem szerezhette, így a 25 évet el nem érő hivatásos szolgálati viszony hiányában szolgálati nyugdíjra sem vált jogosulttá”.
- [5] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz – az Alkotmánybíróság főtktárának hiánypótlásra felhívó megkeresését követően kiegészített – alkotmányjogi panaszával. Kérelmének indokolása szerint egyértelmű, hogy a bíróságok az ítélezés során teljes mértékben figyelmen kívül hagyták az irányadó jogszabályok rendelkezéseit, „arról tudomást sem vettek, és nem követték azon alkotmányos követelményt, hogy a jogszabályokat a jogszabály megalkotására irányuló javaslat indokolása valamint a preambulumban foglaltak szerint kell értelmezni”. Esetében – állítása szerint – „kirívó jogértelmezési tévedésről” beszélhetünk a bírósági döntések vonatkozásában, mivel az irányadó jogszabályokban foglaltakkal teljes mértékben ellentétes tartalmú ítéletek születtek, amelyek lényegében önkényesen megfosztották őt a szolgálati nyugdíj idejének számítása alapjául beszámítandó jogviszony tartamától, megsértve ezzel a tisztességes eljáráshoz való jogát is „önkényes, a jogszabályok tartalmával ellentétes jogalkalmazás révén”. Az indítványozó álláspontja szerint „a rendszertani és logikai értelmezés szabályai alapján egyértelműen nem lehet úgy értelmezni a hivatkozott jogszabályhelyet, hogy a kérelmező elvesztette volna passzív státuszát, és az abból fakadó jogosultságokat”.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [7] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be panaszát. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. A rendes jogorvoslattal már nem támadható kúriai ítélet az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll, mivel a támadott ítélettel befejezett eljárásban felperes volt.
- [8] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont] az is, hogy az indítványozó az Alaptörvényben számára biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, nem tartalmaz ugyanis az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény 28. cikke, amely a bíróságok számára fogalmaz meg a jogszabályok értelmezésére vonatkozó elvárást. Az Alaptörvény 28. cikkére alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozónak nincs lehetősége, a panasz tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek.
- [9] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt is, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a bíróságok eljárása és döntése Alaptörvényben biztosított joga sérelmét okozta); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt az első-, és másodfokú ítéletekre is kiterjedő hatállyal.
- [10] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést

érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére a Kúria döntésével kapcsolatban az eljáró bíróságnak a támadott ítéletben kifejtett jogértelmezésének és jogalkalmazásának a helytállóságával – a szolgálati jogviszony megszűnése jogkövetkezményeinek az értelmezésével – összefüggésben hivatkozik.
- [12] Ezzel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság utal egyrészt arra, hogy az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően {lásd például: 3046/2019. (III. 4.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]}. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálást indokolná.
- [13] Az Alkotmánybíróság emlékeztet továbbá arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálta során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvénysülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [14] Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetében, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljárás-hoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {lásd például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [15] Jelen ügyben ilyen, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. A Kúria – mint ahogyan azt az alsóbb fokon eljáró bíróságok is megtették – az indítvány által támadott döntését minden kétséget kizáróan megindokolta, azaz megjelölte, hogy döntését mely jogszabályi rendelkezésekre alapította és részletes, minden releváns körülményre kiterjedő indokolással támasztotta alá, hogy az indítványozó kereseti kérelmének miért nem lehetett helyt adni, illetve az ügyben hozott bírósági döntések miért voltak helytállóak és megalapozottak. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként részletesen megindokolt bírósági döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megállapíthatóságára.
- [16] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra következtetésre jutott, hogy az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt feltételt, ezért annak befogadására és érdemi vizsgálatára nincs mód.
- [17] 4. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/661/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3114/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény, az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény, a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény és a Kúria Pfv.III.20.588/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselő (Dr. Hamar és Társa Ügyvédi Iroda, ügyintéző ügyvéd: dr. Hamar Sándor) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, amelyben kérték a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény, az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény, a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) és a Kúria Pfv.III.20.588/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. A megelőző peres eljárásban megállapított tényállás szerint a felperesként eljáró indítványozók egy Magyarországon bejegyzett, és 2015. december 17-én jogutód nélkül megszűnt korlátolt felelősségű társaság (a továbbiakban: Kft.) tagjai voltak. A Kft. pénznyerő automatákat üzemeltetett. Az indítványozók – mint a társaság tulajdonosai – 2013. október 7-én önmagukra engedményezték a pénznyerő automaták betiltása miatt a vállalkozásnál keletkezett kártalanítási és kártérítési követeléseket.
- [3] 1.2. Az indítványozók keresetükben – a pénznyerő automaták játéktermekben való üzemeltetését és szerveralapú átállás bevezetését eltörlő jogszabályi változások miatt – 19 604 289 Ft vagyoni és 1 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérték kötelezni az alperest.
- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a keresetben állított kár nem az indítványozóknál következett be, hanem a tőlük elkülönült jogi személyiséggel rendelkező, időközben felszámolás eredményeként megszűnt Kft. vagyonában. Ebből következően az indítványozók kártérítési igénye az általuk előadott ténybeli alapon nem volt teljesíthető, mert a kárként érvényesíteni kívánt követelés nem az indítványozók kára. Rámutatott arra is az elsőfokú bíróság, hogy önmagában az a körülmény, hogy az egyes jogi személyek megszűnése esetén alkalmazandó törvényi rendelkezések a volt vezető tisztségviselő helytállási kötelezettségét írják elő bizonyos speciális esetekben, nem alapozzák meg az igényérvényesítést.
- [5] Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy az indítványozók a keresetlevélhez csatolt engedményezési szerződést az eljárás során kérték figyelmen kívül hagyni, ugyanakkor ezzel összefüggésben megjegyezte, hogy az engedményezési szerződés sem alapozná meg a kártérítési igénynek az érvényesítését.
- [6] Az indítványozók fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet – annak helyes indokainál fogva – helybenhagyta.
- [7] A Kúria a jogerős döntést hatályában fenntartotta.
- [8] 1.3. Az indítványozók álláspontja szerint a támadott szabályozás és bírói döntések sértik az Alaptörvény C) cikkét, M) cikkét, O) cikkét, II. cikkét, XII. cikkét, XIII. cikkét, XV. cikk (1) és (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését, XXX. cikkét. Hivatkoztak továbbá az Európai Unió Bíróságának a C-46/93. és C-48/93. számú egyesített ügyére, a C-392/04. és C-422/04. számú egyesített ügyére, továbbá a C-98/14. számú ügyre.

- [9] Az indítványozók az Alaptörvény C) cikke vonatkozásában előadták, hogy a jogalkotó elvonta a végrehajtott hatalom jogkörét, mert a pénznyerő automaták üzemeltetésére kiadott hatósági engedélyek a törvény erejénél fogva megszűntek, és a hatóság mindössze egy internetes felhívást tett közzé az engedélyek leadásának rendjéről.
- [10] Az indítványozók az M) cikk (1) bekezdésének, O) cikkének és XII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban jelölték meg, hogy a jogalkotó a 2011. évi CXXV. törvény elfogadásával – a pénznyerő automaták üzemeltetésével összefüggő jelentős adóemeléssel – először megnehezítette, majd a Mód. tv. elfogadásával – a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetésének betiltásával – lehetetlenné tette a vállalkozási tevékenységük végzését.
- [11] Az indítványozók álláspontja szerint az emberi méltóság (Alaptörvény II. cikk) sérelmét okozta, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetésére vonatkozó fenti szabályozás elfogadása során a jogalkotó a közvélemény számára azt sugallta, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetői nem tisztességes eszközökkel jutnak jövedelemhez.
- [12] Az indítványozók a tulajdonhoz való joguk [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltakra alapították. Ebben az Alkotmánybíróság – az indítványozók értelmezése szerint – megállapította, hogy a jogalkotó a Mód. tv. megalkotásával az érintetteknek kárt okozott, és az érintettek kártalanításának kötelezettsége a jogállamiságból eredő elvárás. Tekintettel arra, hogy a jogalkotó az érintettek kártalanításáról nem gondoskodott, az indítványozók kérték azt is, hogy „a tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a jelen ügyben a Magyar Állam nem gondoskodott a kártalanításról, s kötelezze megfelelő határidő tűzésével a károsultak állam általi kártalanítására vonatkozó jogszabály megalkotására”.
- [13] Az indítványozók álláspontja szerint az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény indokolatlan megkülönböztetést eredményezett a tekintetben, hogy a pénznyerő automatákat hol üzemeltetik. A törvény ugyanis nem valamennyi, hanem csak a játékkeremben és elektronikus kaszinókban működő pénznyerő automaták játékadóját emelte az ötszörösére. Ezzel a szabályozás sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését.
- [14] Az indítványozók álláspontja szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], hogy az eljáró bíróságok a keresetösségi jog hiányára alapozva további vizsgálatot nem folytattak le. Nem lehetett volna figyelmen kívül hagyni, hogy a Kft. törzstörvényét az indítványozók biztosították, ezért a tevékenység megtiltása folytán keletkezett kár is őket érte.
- [15] Az indítványozók szerint az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdése azért sérül, mert a Mód. tv. nem rendelkezett azzal kapcsolatosan, hogy a 2012. október hónapra befizetett tételes adó időarányos része visszajár-e a befizetőnek, mivel csak 10 napig volt lehetőség a pénznyerő automaták üzemeltetésére.
- [16] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [17] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [18] Az indítványozók ugyanis a panaszukban támadott jogszabályokra csupán általánosságban hivatkoztak, de nem jelölték meg azokat a törvényi rendelkezéseket az általuk támadott egyik jogszabállyal összefüggésben sem, amelyek alaptörvény-ellenességét állították. Erre tekintettel az indítványuk nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontján alapuló azon feltételnek, hogy az indítványozónak az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést egyértelműen meg kell jelölnie.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indítványozók az Alaptörvény II. cikkének, XV. cikk (1)–(2) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének és XXX. cikkének a sérelmét pusztán állították, azonban a panaszuk nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés, illetve a támadott jogszabály [3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]]. Az elégtelen indokolás miatt akadályozza az érdemi elbírálást az is, ha a támadott

- bírói döntés, illetve jogszabály és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [20] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésén és 27. §-án alapuló indítványnak – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *f)* pontja szerint – kifejezett kérelmet kell tartalmaznia a támadott jogszabály, illetve bírói döntés megsemmisítésére, vagy az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára. Az indítványozók indítványukban kérték azt is, hogy az Alkotmánybíróság állapítson meg jogalkotó általi mulasztást, és hivatalból tűzzön határidőt a kártalanítást megállapító jogszabály meghozatalára.
- [21] Az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását nem önálló eljárásként, hanem az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza. Ebből következik, hogy mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére nincs jogszabályi lehetőség {3202/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [19]; 3320/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [27]; 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [62]}. Ennek következtében az indítványozók ilyen tartalmú indítvány előterjesztésére nem jogosultak.
- [22] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés, 27. § (1) bekezdés *a)* pont, 52. § (1b) bekezdés *b)* pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény C) cikke és O) cikke {3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [23] 2.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [24] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor már előjáróban hangsúlyozza, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ez azonban nem adhat alapot az Alkotmánybíróság számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság vizsgálata tehát nem terjed ki jelen ügyben sem arra, hogy a felmerült törvényértelmezési kérdéseket hogyan kellett volna a bíróságoknak megítélniük.
- [25] Az indítványozók az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésén, XII. cikk (1) bekezdésén és XIII. cikk (1) bekezdésén keresztül az eljáró bíróságok jogértelmezését támadták. Az indítványozók álláspontja szerint ugyanis – szemben a bíróságok álláspontjával – saját vagyonukat érintően kárt szenvedtek, amelyet az alperes köteles megtéríteni. Az indítványozók értelmezése szerint ugyanis a természetes személyek által alapított vállalkozások törvényi előírások szerinti ellehetetlenülése közvetlenül kihat a természetes személyek anyagi, vagyoni helyzetére, így számukra a kártérítési igény megalapozott.
- [26] A Kúria ugyanakkor döntésében egyértelművé tette az indítványozók keresetösségi joggal összefüggésben: az indítványozók által sérelmezett jogalkotás és az annak eredményeként meghozott jogszabályok olyan tevékenységet érintettek, amelyet a Kft. folytatott, a pénznyerő automaták a Kft. tulajdonában voltak, azokat a Kft. üzemeltette, az adóemelés és a tevékenységi tilalom is a Kft.-re vonatkozott, tehát az állított jogalkotással okozott kár a Kft.-t érinthette. A Kúria tehát egyet értett az első- és másodfokú bírósággal abban a kérdésben, hogy az indítványozók a konkrét esetben nem rendelkeznek keresetösségi joggal, mert a keresetben érvényesíteni kívánt kártérítési igény nem őket illeti meg.
- [27] Az Alkotmánybíróság erre tekintettel kiemeli, hogy az indítványozók által kifogásolt értelmezési hibái a támadott bírói döntéseknek, olyan törvényértelmezési, illetve a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó szakjogi kérdések, amelyeknek alkotmányossági felülbírálatát az Alkotmánybíróság – sem a vállalkozás szabadsága

[Alaptörvény M) cikk, XII. cikk (1) bekezdés], sem a tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] állított sérelmére tekintettel – nem végezheti el.

- [28] 3. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)*, *c)*, *e)* és *f)* pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *c)* és *h)* pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1424/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3115/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény, az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény, a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény, a Kúria Pfv.III.20.403/2019/2. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.898/2018/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaságok jogi képviselő (dr. Palásti Gabriella ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, amelyben kérték a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény, az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény, a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.), a Kúria Pfv.III.20.403/2019/2. számú végzése, valamint a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.898/2018/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. A megelőző peres eljárásban az indítványozók felperesként vettek részt. Keresetükben jogalkotással okozott kár jogcímén 908 540 435 Ft megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.
- [3] Az indítványozók fellebbezése, valamint az alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [4] A Kúria az indítványozók felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.
- [5] A Kúria végzésének indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a 35.P.24.962/2016/13. számú jegyzőkönyvben tájékoztatta a peres feleket, hogy a perben – a 400 000 000 Ft összeget meghaladó pertárgyértékre tekintettel – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) Ötödik Rész XXVI. Fejezetében foglalt kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályok szerint jár el.
- [6] A Kúria hivatkozott a Pp. 386/I. §-ra, amely szerint a kiemelt jelentőségű perekben a Pp. 272. § (1) bekezdés alapján benyújtott felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közzétételétől számított harminc napon belül kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni. A felülvizsgálati kérelem benyújtására előírt határidő elmulasztása esetén az elmulasztott határidő utolsó napjától számított harminc nap elteltével igazolásnak akkor sincs helye, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg.
- [7] A Kúria megállapította: a másodfokú bíróság jogerős határozata az indítványozók részére 2018. december 12-én került kézbesítésre. Az indítványozók a felülvizsgálati kérelmet 2019. január 24-én nyújtották be elektronikus úton. Az indítványozók a határidő elmulasztására vonatkozó igazolási kérelmet nem terjesztettek elő.
- [8] A Kúria a fentiek alapján az elkésett felülvizsgálati kérelmet a Pp. 386/I. §-a, és a 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 237. §-a alapján hivatalból elutasította.
- [9] 1.2. Az indítványozók álláspontja szerint a támadott szabályozás és bírói döntések sértik az Alaptörvény C) cikkét, M) cikkét, O) cikkét, II. cikkét, XII. cikkét, XIII. cikkét, XV. cikk (1) és (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését, XXX. cikkét. Hivatkoztak továbbá az Európai Unió Bíróságának a C-46/93. és C-48/93. számú egyesített ügyére, a C-392/04. és C-422/04. sz. egyesített ügyére, továbbá a C-98/14. sz. ügyre.
- [10] Az indítványozók az Alaptörvény C) cikke vonatkozásában előadták, hogy a jogalkotó elvonta a végrehajtott hatalom jogkörét, mert a pénznyerő automaták üzemeltetésére kiadott hatósági engedélyek a törvény erejénél

fogva megszűntek, és a hatóság mindössze egy internetes felhívást tett közzé az engedélyek leadásának rendjét illetően.

- [11] Az indítványozók az M) cikk (1) bekezdésének, O) cikkének és XII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban jelölték meg, hogy a jogalkotó a 2011. évi CXXV. törvény elfogadásával – a pénznyerő automaták üzemeltetésével összefüggő jelentős adóemeléssel – először megnehezítette, majd a Mód. tv. elfogadásával – a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetésének betiltásával – lehetetlenné tette a vállalkozási tevékenységük végzését.
- [12] Az indítványozók álláspontja szerint az emberi méltóság (Alaptörvény II. cikk) sérelmét okozta, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetésére vonatkozó fenti szabályozás elfogadása során a jogalkotó a közvélemény számára azt sugallta, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetői nem tisztességes eszközökkel jutnak jövedelemhez.
- [13] Az indítványozók a tulajdonhoz való joguk [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét nem a tulajdonuk elvonása miatt, hanem azért állították, mert álláspontjuk szerint a jogalkotó az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény megalkotásával olyan adózási feltételeket teremtett a játékadó jelentős megemelésével, amely jelentősen meghaladta az indítványozók egy játék helyre eső tiszta játékbevételeit. A Mód. tv. folytán pedig lényegében az indítványozóknak a pénznyerő automatákban megtestesülő tulajdona elenyészett.
- [14] Utaltak továbbá a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltakra, amelyben az Alkotmánybíróság – az indítványozók értelmezése szerint – megállapította, hogy a jogalkotó a Mód. tv. megalkotásával az érintetteknek kárt okozott, és az érintettek kártalanításának kötelezettsége a jogállamiságból eredő elvárás. Tekintettel arra, hogy a jogalkotó az érintettek kártalanításáról nem gondoskodott, az indítványozók káruk megtérítését kizárólag polgári perben kérhetik.
- [15] Az indítványozók álláspontja szerint az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény indokolatlan megkülönböztetést eredményezett a tekintetben, hogy a pénznyerő automatákat hol üzemeltetik. A törvény ugyanis nem valamennyi, hanem csak a játékkeremben és elektronikus kaszinókban működő pénznyerő automaták játékadóját emelte az ötszörösére. Ezzel a szabályozás sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését.
- [16] Az indítványozók álláspontja szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], hogy az eljáró első- és másodfokú bíróság az ügy jogalapját (ezzel összefüggésben különösen a jogalkotói mulasztásokat) nem tisztázta, a bizonyítást lényegében nem folytatta le, és részletes indokolás nélkül utasította el a keresetet.
- [17] Az indítványozók a Kúria végzésének állított alaptörvény-ellenessége körében előadták azt is, hogy a bíróságok sem tekintették az eljárást a Pp. XXVI. Fejezete értelmében vett kiemelt jelentőségűnek, mert ha a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályokat alkalmazták volna, akkor a Pp. 386/B. §-a szerint az ügy soron kívüli intézését az elsőfokú bíróságnak külön intézkedéssel el kellett volna rendelnie, és a határidők vonatkozásában tájékoztatnia kellett volna a feleket. Ha pedig az eljárást valóban a kiemelt jelentőségű perek szabályai szerint folytatták le a bíróságok, akkor – az indítványozók érvelése szerint – az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 386/F. §-ában foglalt, az ítélet kézbesítésére vonatkozó határidőket, és a 386/J. §-ában foglalt, bizonyítási eljárásra vonatkozó szabályokat is.
- [18] Az indítványozók szerint az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdése azért sérül, mert a Mód. tv. nem rendelkezett azzal kapcsolatosan, hogy a 2012. október hónapra befizetett tételes adó időarányos része visszajár-e a befizetőnek, mivel csak 10 napig volt lehetőség a pénznyerő automaták üzemeltetésére.
- [19] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [20] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [21] Az indítványozók ugyanis a panaszukban támadott jogszabályokra csupán általánosságban hivatkoztak, de nem jelölték meg azokat a törvényi rendelkezéseket az általuk támadott egyik jogszabállyal összefüggésben sem, amelynek alaptörvény-ellenességét állították. Erre tekintettel az indítványuk nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontján alapuló azon feltételnek, hogy az indítványozónak az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést egyértelműen meg kell jelölnie.

- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indítványozók az Alaptörvény II. cikk, XV. cikk (1)–(2) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) bekezdésének és XXX. cikkének a sérelmét pusztán állították, azonban a panaszuk nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés, illetve a támadott jogszabály {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az elégtelen indokolás miatt akadályozza az érdemi elbírálást az is, ha a támadott bírói döntés, illetve jogszabály és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [23] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés, 27. § (1) bekezdés *a*) pont, 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozik. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény C) cikke és O) cikke {3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [24] 2.3. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasznak a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye {például 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3279/2017. (XI. 2.) AB végzés, Indokolás [7]; 3168/2018. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [38]–[41]}. A bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések minősítése során az Alkotmánybíróság a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást (vagy annak valamelyik szakaszát) szabályozó törvényi rendelkezéseket veszi alapul [így a Pp. vonatkozásában: 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati kérelem hivatalból való elutasításáról rendelkező végzését eljárást befejező bírói döntésnek tekinti, amely az Abtv. 27. §-án alapuló törvényi feltételek alapján alkotmányjogi panasszal megtámadható.
- [26] Erre tekintettel a jelen ügyben az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 27. §-ában foglaltaknak abban a részében, amelyben a Kúria hivatalból elutasító végzésének az alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában állítja.
- [27] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ugyanakkor az, hogy az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jog sérelme kapcsán – egyebek mellett – az eljárás egészét illető törvényességi kifogásokat is tett, a Kúria hivatalból elutasító végzésén keresztül az eljárás egészének – különösen a jogerős ítéletnek – az alkotmányossági vizsgálatát nem alapozza meg. Az alkotmányjogi panasz alapján lefolytatott alkotmányossági felülvizsgálat keretében ugyanis a Kúria hivatalból elutasító (nem érdemi) döntésén keresztül kizárólag a korábban alkotmányjogi panasszal megtámadott, de a felülvizsgálati eljárás miatt érdemben nem vizsgált jogerős döntés vizsgálható, a korábbi alkotmányjogi panaszba foglalt kérelemnek megfelelően [lásd: 1/2019. (XI. 25.) AB Tű. állásfoglalás az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről].
- [28] Ebből következően a jelen ügyben az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéletábrla 8.Pf.20.898/2018/9. számú ítéletének az Alaptörvény M) cikke, XII) cikke és XIII. cikke vonatkozásában állított alaptörvény-ellenességét a Kúria végzésén keresztül nem vizsgálhatta.
- [29] 2.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [30] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben kiemeli, hogy a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy

- a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték) felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [31] A Kúria végzésének indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a 35.P.24.962/2016/13. számú jegyzőkönyvben tájékoztatta a peres feleket, hogy a perben – a 400 000 000 Ft összeget meghaladó pertárgyértékre tekintettel – a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályok szerint jár el. Ebből következően az indítványozóknak a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított harminc napon belül kellett benyújtania vagy ajánlott küldeményként postára adnia.
- [32] Ehhez mérten a Kúria a peres iratok alapján azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság jogerős határozata az indítványozók részére 2018. december 12-én került kézbesítésre. Az indítványozók a felülvizsgálati kérelmet 2019. január 24-én – elkésztetten – nyújtották be elektronikus úton, és a határidő elmulasztására vonatkozó igazolási kérelmet nem terjesztettek elő.
- [33] Az indítványozók nem hivatkoztak olyan körülményre, amely a Kúria által megállapított tényeket kétségessé tenné, az Alkotmánybíróságnak ezért – figyelemmel a fentiekben hivatkozott gyakorlatára is – nincs felülvizsgálati jogköre a Kúria által megállapított tények eltérő értékelésére. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [34] Az alkotmányjogi panasz ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [35] 3. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)*, *e)* és *f)* pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja és 32. § (4) bekezdése alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1425/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3116/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.250/2019/2. számú végzése és a Fővárosi Ítélető tábla 5.Pkf.26.278/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselő (dr. Cserta Zoltán György jogtanácsos) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a Kúria Pfv.III.20.250/2019/2. számú végzése és a Fővárosi Ítélető tábla 5. Pkf.26.278/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. A megelőző bírósági eljárásban az indítványozó felperesként vett részt.
- [3] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a 28.P.24.936/2016/16. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Kötelezte az indítványozót, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1 736 211 Ft perköltséget, és külön felhívásra fizessen meg az államnak 1 500 000 Ft illetéket.
- [4] Az ítélettel szemben az indítványozó kijavítás iránti kérelmet, és a kijavítás elutasítása esetére – az ítélet perköltségre és illetékfizetésre vonatkozó rendelkezései vonatkozásában – fellebbezést terjesztett elő.
- [5] Az elsőfokú bíróság a 18. sorszámú végzésével a kijavítás iránti kérelmet elutasította, amely ellen az indítványozó fellebbezéssel élt. Az elsőfokú bíróság a 21. sorszámú végzésével – elutasítás terhe mellett – felhívta az alperest a 16. sorszámú ítélet és a 18. sorszámú végzés hiányainak pótlására. Az indítványozó a hiánypótlásnak a 22. sorszámú beadványában tett eleget.
- [6] Az elsőfokú bíróság a 28.P.24.936/2016/23. számú végzésével az indítványozónak a kijavítást elutasító végzés elleni fellebbezését a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 237. §-a alapján hivatalból elutasította. Indokolása szerint az indítványozó fellebbezése a hiánypótlás ellenére sem felelt meg a határozott kérelem feltételeinek, mert nem jelölte meg összegszerűen, hogy a perköltségre és az illetékre vonatkozó rendelkezés megváltoztatását mennyiben kívánja.
- [7] A Fővárosi Ítélető tábla (a továbbiakban: másodfokú bíróság) az indítványozó fellebbezése folytán a 28.P.24.936/2016/23. számú elsőfokú végzést helybenhagyta.
- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította. A Kúria rámutatott, hogy a fellebbezést a Pp. 237. §-a alapján hivatalból elutasító végzés ellen nincs helye felülvizsgálatnak, mert az nem tartozik a Pp. 270. § (2) és (3) bekezdése szerint felülvizsgálattal támadható határozatok körébe.
- [9] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint az indítvánnyal támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában részletesen bemutatta, hogy az első- és másodfokú bíróság miért számította – álláspontja szerint – tévesen az adott ügyben a pertárgyértéket, és ebből következően miért határozták meg tévesen a perköltség és az eljárási illeték összegét. Hangsúlyozta, hogy az alapeljárással kapcsolatban elengedhetetlen lett volna a pertárgyérték tisztázása, ami azonban teljes mértékben elmaradt. A tisztességes eljáráshoz való jognak a sérelmét idézték elő mindkét fokon az ügyben eljáró bíróságok azzal, hogy az ügy lényegi körülményeit – a pertárgy tényleges értékét – tévesen határozták meg, illetve a jogorvoslati kérelem alapján sem vizsgálták.

- [11] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] 2.1. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasznak a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye {például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3279/2017. (XI. 2.) AB végzés, Indokolás [7]; 3168/2018. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [38]–[41]}. A bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések minősítése során az Alkotmánybíróság a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást (vagy annak valamelyik szakaszát) szabályozó törvényi rendelkezéseket veszi alapul [így a Pp. vonatkozásában: 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [13] Az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati kérelem hivatalból való elutasításáról rendelkező végzését eljárást befejező bírói döntésnek tekinti, amely az Abtv. 27. §-án alapuló törvényi feltételek alapján alkotmányjogi panasszal megtámadható.
- [14] Erre tekintettel a jelen ügyben az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 27. §-ában foglaltaknak abban a részében, amelyben a Kúria hivatalból elutasító végzésének az alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában állítja.
- [15] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ugyanakkor az, hogy az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jog sérelme kapcsán – egyebek mellett – az eljárás egészét illető törvényességi kifogásokat is tett, a Kúria hivatalból elutasító végzésén keresztül az eljárás egészének – különösen a jogerős döntésnek – az alkotmányossági vizsgálatát nem alapozza meg. Az alkotmányjogi panasz alapján lefolytatott alkotmányossági felülvizsgálat keretében ugyanis a Kúria hivatalból elutasító (nem érdemi) döntésén keresztül kizárólag a korábban alkotmányjogi panasszal megtámadott, de a felülvizsgálati eljárás miatt érdemben nem vizsgált jogerős döntés vizsgálható, a korábbi alkotmányjogi panaszba foglalt kérelemnek megfelelően [lásd: 1/2019. (XI. 25.) AB Tű. állásfoglalás az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről].
- [16] Ebből következően a jelen ügyben az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéletábla 5.Pkf.26.278/2018/3. számú végzésének állított alaptörvény-ellenességét a Kúria végzésén keresztül nem vizsgálhatta.
- [17] 2.2. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek nem tesz eleget.
- [18] Az Alkotmánybíróság ugyanis megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét a Kúria végzése vonatkozásában pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [19] 3. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján – figyelemmel az Ügyrend és 32. § (4) bekezdésére is – visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1460/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3117/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Ítéltábla Bpkf.III.276/2019/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bartók Róbert ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és 28. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában kérte a Szegedi Ítéltábla Bpkf.III.276/2019/10. számú, az indítványozó összbüntetési indítványa alapján hozott ítélete és a 2/2019. Büntető jogegységi határozat (a továbbiakban: BJE) alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. Úgy vélte az indítványozó, hogy mind a Szegedi Ítéltábla alkotmányjogi panasszal támadott döntése, mind pedig az annak alapját képező BJE tartalmát tekintve visszamenőleges hatályúnak minősül, és ezért sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság követelményét.
- [2] 2. Az Alkotmánybíróság eljárása során az indítványozó – jogi képviselője útján benyújtott és – az Alkotmánybírósághoz 2020. április 1. napján érkezett beadványában bejelentette, hogy az alkotmányjogi panaszindítványt visszavonja.
- [3] Az Abtv. 59. §-a alapján az Alkotmánybíróság – az ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan oka fogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés c) pontja szerint oka fogyottá válik az indítvány különösen, ha az indítványozó indítványát visszavonta.
- [4] 3. Az Alkotmánybíróság ezért az indítvány visszavonására tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint az alkotmányjogi panasz eljárást megszüntette.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1348/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3118/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 143. § (2) bekezdés második mondata „kár” szövegrésze és 143. § (5) bekezdés második mondata „kár” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Szegedi Járásbíróság (a továbbiakban: indítványozó) 24.P.21.878/2019/3. számú végzésével az előtte folyamatban lévő eljárást felfüggesztette és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 143. § (2) bekezdés második mondata „kár” szövegrésze és 143. § (5) bekezdés második mondata „kár” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az indítvány benyújtására okot adó ügyben a fogvatartott felperes munkadíj megfizetése iránt indított pert az alperes büntetés-végrehajtási intézet ellen. Keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 97 000 Ft munkadíj és annak kamata megfizetésére, valamint kérte perköltsége megállapítását. Hivatkozott arra, hogy az alperes 2018. augusztus 15. napjától 2019. március 14. napjáig munkáltatási jogviszony keretében foglalkoztatta, amely időszakban munkadíjra volt jogosult. Előadta, hogy az alperes a neki járó munkadíjból jogtalanul vont le 97 000 forintot annak ellenére, hogy a havi munkadíja a mindenkori minimálbér 33%-át nem érte el.
- [3] A felperes a keresetét a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz nyújtotta be. A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2019. augusztus 12. napján kelt és 2019. szeptember 6. napján jogerőre emelkedett 5. M. 102/2019/8. számú végzésével megállapította hatáskörének hiányát és elrendelte a keresetlevél áttételét a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Szegedi Járásbírósághoz. A Szegedi Járásbíróság bírója pedig az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján az eljárást felfüggesztette és egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett az Alkotmánybíróságnál, kifogásolva a Bv. tv. hivatkozott rendelkezéseit.
- [4] A Bv. tv. indítvánnyal érintett 143. §-a jogosítja fel az elítéltet arra, hogy a büntetés-végrehajtás során keletkezett kárának megtérítésére kárigényt terjesszen elő, és ennek kapcsán a Bv. tv. 143. § (2) bekezdés második mondata és 143. § (5) bekezdés második mondata rögzíti, hogy a munkáltatással összefüggő kárigény miatt indított bírósági eljárásban a polgári perrendtartásról szóló törvény munkaügyi perekre vonatkozó szabályait kell alkalmazni. Az indítványozó ez utóbbi törvényhelyek második mondatában a „kár” szót véli alaptörvény-ellenesnek, és a „kár” szó megsemmisítése révén tartaná kiküszöbölhetőnek az Alaptörvény általa felhívott rendelkezései állítólagos sérelmét.
- [5] Az indítványozó bíró szerint a Bv. tv. 143. § (2) bekezdés második mondat „kár” szövegrésze és a 143. § (5) bekezdés második mondat „kár” szövegrésze az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1) és (2) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti. Az indítvány érdemét tekintve mindenekelőtt arra vonatkozó érvelést tartalmaz, hogy a támadott szabályozás az elítélt „hatékony jogorvoslathoz való jogának sérelmét” idézi elő, „ha a munkáltatási jogviszonyból eredő, alapvetően munkajogi jellegű követelését kizárólag polgári bíróság előtt érvényesítheti”. Az indítványozó továbbá amellet érvel, hogy a támadott szabályozás az elítélteket más munkavállalókhoz képest az igényérvényesítésben hátrányosan megkülönbözteti.

- [6] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényi feltételeknek.
- [7] Az Abtv. 25. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását. Az Abtv. felhívott rendelkezése alapján az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy bírói kezdeményezés alapján folytatott egyedi normakontroll eljárásban csak az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kerülhet sor {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [8] Jelen esetben az indítványozó bíró a Bv. tv. 143. § (2) bekezdés második mondata és a 143. § (5) bekezdés második mondata kapcsán azt állítja ugyan, hogy e rendelkezések az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó szabályok, indítványában mindazonáltal egyáltalán nem támasztja alá, hogy a Bv. tv. 143. § (2) és (5) bekezdését az előtte folyamatban lévő, az elítélt munkadíjának megfizetése iránt indított perben ténylegesen alkalmaznia kell. A kezdeményező bíró indítványában, épp ellenkezőleg, több helyen kifejezetten arra utal, hogy a támadott rendelkezések kizárólag az elítéltek munkáltatással összefüggésben keletkezett kártérítési igényeinek érvényesítésére vonatkozó szabályozást tartalmaznak, és kizárólag erre vonatkozóan rendelkeznek arról, hogy az elítélt a munkaügyi perben eljáró bíróság előtt keresetet indíthat. Maga az indítványozó fejt ki azt, hogy a fogvatartott a munkáltatási jogviszonyból eredő, alapvetően munkajogi jellegű követelését kizárólag polgári bíróság előtt érvényesítheti [vagyis a fogvatartottak olyan munkajogi jellegű követelése, amikor munkadíjkkal összefüggő számítás helyességét, illetve a munkadíj megfizetését vitatják (mint ami a konkrét per tárgyát is képezi), nem a Bv. tv. 143. § (2) és (5) bekezdése alapján érvényesíthető]. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint ezért jelen ügyben az indítványozó bírónak a Bv. tv. 143. § (2) és (5) bekezdését nem kell alkalmaznia.
- [9] Rámutat egyebekben az Alkotmánybíróság arra, hogy a konkrét normakontrollra vonatkozó kérelem formálisan egy törvényi rendelkezés, pontosabban annak egyik eleme megsemmisítésére irányult, de valójában arra vonatkozott, hogy a részleges megsemmisítéssel egy új, a bíróság által felfüggesztett eljárásban alkalmazható törvényi rendelkezés jöjjön létre. Az Alkotmánybíróságnak azonban nincs hatásköre arra, hogy törvényt alkosson. Ez az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdése alapján az Országgyűlés hatásköre.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy a bírói kezdeményezés, mivel az adott eljárásban a támadott rendelkezést az indítványozó bírónak nem kell alkalmaznia, nem felel meg az Abtv. 25. § (1) bekezdés szerinti törvényi feltételeknek, ezért azt az Abtv. 64. § *d)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: III/57/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3119/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 18. § (2) bekezdése 2010. január 1-jétől 2018. július 25-ig hatályos c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: indítványozó) 10.K.27.585/2019/17. számú végzésével az előtte folyamatban lévő eljárást felfüggesztette, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tnytv.) 18. § (2) bekezdés c) pontja, pontosabban e törvényhely 2010. január 1-jétől 2018. július 25-ig hatályos rendelkezése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló közigazgatási per tényállása szerint a felperes 1951. április 6-án született, az öregségi nyugdíjkorhatárt 2013. április 6-án töltötte be. Biztosítási jogviszonya viszont 2013. október 2-án szűnt meg. Utóbbi figyelembe véve a felperes igénybejelentése alapján eljáró nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv 2013. október 3-tól állapította meg a felperes nyugdíját. A felperes a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervezethez intézett kérelmében az öregségi nyugdíjkorhatárra, azaz 2013. április 6-ra visszamenőleg kívánta érvényesíteni öregségi nyugdíjra vonatkozó igényét, amelyet az első- és másodfokú hatóság elutasított. Ezt követően a felperes közigazgatási pert kezdeményezett.
- [3] A Tnytv. 18. § (2) bekezdés c) pontja alapján a 2010. január 1. és 2018. július 26. közötti időszakban az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltétele volt – a nyugdíjkorhatár betöltése és a szolgálati idő megszerzése mellett – az is, hogy a kérelmező ne álljon biztosítási jogviszonyban azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi teljes nyugdíjat megállapítják. A nyugdíjjogosultság megállapítását követő naptól a keresőtevékenység folytatását azonban jogszabály nem korlátozta. A normakontrollt kezdeményező bíró álláspontja szerint a támadott törvényi rendelkezés így indokolatlanul korlátozta a nyugellátás igénybevételét.
- [4] A bírói kezdeményezésben az indítványozó felsorolta, hogy a támadott rendelkezés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a jogállamiság, jogbiztonság követelményét, II. cikkét, az emberi méltóság sérthetlenségéhez való jogot, XIII. cikk (1) bekezdését, a tulajdonhoz való jog védelmét, XVI. cikk (2) bekezdését, a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó rendelkezését, XIX. cikk (4) bekezdését, az egységes állami nyugdíjrendszer garanciáját. A bírói kezdeményezés ugyanakkor lényegében nem tartalmaz indokolást arra vonatkozóan, hogy a felsorolt alaptörvényi rendelkezések miért és mennyiben sérülnek a kifogásolt törvényhely következtében. A bírói kezdeményezésben az indítványozó egyedül arra hivatkozik, hogy a támadott rendelkezés „[m]éltatlan helyzetbe hozza [...] a folyamatos, több, mint 40 év szolgálati idővel rendelkező nyugellátás iránti kérelmet előterjesztőket, amely sértheti ezen személyek emberi méltóságát”. Valamint azt állítja, hogy a támadott rendelkezés hátrányos megkülönböztetést okoz az azonos időszakban született, és meghatározott szolgálati idővel rendelkező személyek csoportján belül „a biztosítási jogviszony egy napra történő megszüntetésének előírásával (hátrányos megkülönböztetés, egységes állami nyugdíjrendszer garanciája)”.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényi feltételeknek.
- [6] Az Abtv. 25. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk

(2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

- [7] Az Alkotmánybíróságnak alkotmányos funkciójával összefüggésben az Alaptörvényből és az Abtv.-ből fakadó kötelessége, hogy a bírói kezdeményezés törvényben előírt formai és tartalmi feltételei fennállását megvizsgálja. A bírói kezdeményezés akkor felel meg az Abtv. 25. § (1) bekezdésében foglaltaknak, illetve a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, ha a bíró a támadott rendelkezés vonatkozásában előadja a vélt alaptörvény-ellenesség indokait. Jelen esetben a bírói kezdeményezés nem tartalmaz érdemi érvelést azzal kapcsolatban, hogy a támadott törvényhely miért sérti az indítványban felsorolt alaptörvényi rendelkezéseket. Az indítványozó kizárólag arra utal, hogy a támadott rendelkezés sértheti az öregségi teljes nyugdíj iránti kérelmet előterjesztő személyek emberi méltóságát, de az emberi méltósághoz való joguk sérelmének okát nem fejt ki. Állítja továbbá, hogy a támadott rendelkezés „a biztosítási jogviszony egy napra történő megszüntetésének előírásával” okoz hátrányos megkülönböztetést az azonos korú és azonos mértékű szolgálati idővel rendelkező személyek csoportján belül, miközben a támadott rendelkezés nem tartalmaz a biztosítási jogviszony egy napra történő megszüntetésére vonatkozó előírást. A támadott törvényi rendelkezés és az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése között sem volt továbbá megállapítható az indítvány alapján az érdemi összefüggés. Az Alkotmánybíróság korábban rámutatott már arra, hogy elégtelen indokolás miatt akadályozza az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [19]}. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tartalmazott megfelelő indokolást arra nézve, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény indítványban nevesített rendelkezéseivel miért ellentétes, holott ezt az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja előírja.

- [8] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy a bírói kezdeményezés nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja szerinti törvényi feltételeknek, ezért azt az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: III/180/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3120/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10061/2019/5. számú végzése, illetve a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.058/2018/3. számú jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Kúria Mfv.II.10061/2019/5. számú végzése, illetve a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.058/2018/3. számú jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz előzményeként az indítványozó a vele határozatlan idejű jogviszonyban álló közalkalmazott illetményét csökkentette. A közalkalmazott keresete alapján a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2017. május 11. napján jogerőre emelkedett 1.M.322/2016/7. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes indítványozó a 2013–2016. években a jogszabályi rendelkezések megsértésével állapította meg a felperes illetményét, ezért az alperest a felmerült különbözet megfizetésére kötelezte. Miután az alperes nem teljes mértékben rendezte az elmaradt illetmény megfizetésére irányuló kötelezettségét, a közalkalmazott a különbözeti összegekre vonatkozóan ismételt keresetet terjesztett elő. Bár az alperes indítványozó a keresetlevél benyújtását követően, még a per első tárgyalása előtt maradéktalanul megfizette a felperes által kért elmaradt illetményt (a felperes által igényelt perköltséggel együtt), a felperes – sem a per érdemi tárgyalása előtt, sem az érdemi tárgyalás megkezdése után – nem állt el a keresetétől, holott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 160. § (1) bekezdése ezt lehetővé tette volna. Az alperes kérte ezért a felperes keresetének elutasítását. A Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.303/2017/11-II. számú elsőfokú ítéletével a keresetet elutasította. Az alperes ezt úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú ítélet értelmében ő lett a pernyertes, perköltsége megfizetéséről azonban az elsőfokú bíróság a régi Pp. 77. §-án alapuló alperesi kérelem ellenére nem rendelkezett.
- [3] Az elsőfokú ítélettel szemben a törvényben nyitva álló határidőn belül a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperesi teljesítésre tekintettel perköltségigénye megállapítását, melynek összegét 10 000 Ft-ban határozta meg. A felperes úgy vélte, hogy a bíróság vizsgálni köteles, hogy az alperes a per fő tárgya tekintetében pervesztesnek tekinthető-e, ha a felperes a keresetét a perköltségre szállítja le. Az elsőfokú ítélettel szemben a törvényben nyitva álló határidőn belül az alperes is fellebbezést terjesztett elő, és kérte, hogy javára a felperest 10 000 Ft összegű perköltség megfizetésére kötelezzék.
- [4] A fellebbezések alapján eljáró Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.058/2018/3. számú jogerős ítéletével az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, a megfellebbezett rendelkezését helybenhagyta. A törvényszék szerint a fellebbezések kizárólag a perköltség megfizetésének megítélésére irányultak. Megállapította egyrészt, hogy a kereset leszállítását követően az alperes a perköltség megfizetésére irányuló felperesi követelést is teljesítette (még az első tárgyalást megelőzően), ezért megalapozatlan a perköltségigényének megállapítására irányuló felperesi fellebbezés. Másrészt rögzítette a törvényszék azt is, hogy az alperes jogerős ítéleti kötelezés ellenére nem tett eleget a jogszabály szerinti illetmény-fizetési kötelezettségének, így helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a perre okot adott, és a régi Pp. 80. § (1) bekezdésére figyelemmel helyesen döntött arról is, hogy az alperes javára perköltséget nem ítelt meg.
- [5] A jogerős bírói döntést a felperes önállóan nem támadta, felülvizsgálati kérelmet az alperes indítványozó nyújtott be, kérve a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a Fővárosi Törvényszék másodfokú

eljárásra kötelezését, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a perköltsége megállapítását. Felülvizsgálati kérelmében az alperes arra hivatkozott, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 157. § (2) bekezdése alapján 2018. január 1. napját követően a közigazgatási ügyekben a Fővárosi Törvényszék kizárólagos illetékességgel jár el, ezért a Tatabányai Törvényszék illetékességének hiányában meghozott ítéletét hatályon kívül kell helyezni. Sérelmezte továbbá, hogy kérelme ellenére az elsőfokú bíróság nem döntött perköltségének a megfizetéséről, és erre a törvényszék sem kötelezte az elsőfokú bíróságot. A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő perköltsége ítéletben történő megállapítását kérve.

- [6] A Kúria Mfv.II.10.061/2019/5. számú végzésével az alperes indítványozó felülvizsgálati kérelmét, továbbá a felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította. A Kúria kifejtette, hogy a Kp. 5. § (2) bekezdés és 4. §-át is figyelembe véve az adott ügyben a fellebbezés elbírálására a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényt (a továbbiakban: Pp.) kellett alkalmazni, és így a Pp. 630. §-a és a régi Pp. 10. § (2) bekezdése értelmében az adott jogvitában a Tatabányai Törvényszék a fellebbezés elbírálására kizárólagos illetékességgel rendelkezett. Ezért az alperes felülvizsgálati kérelemben megalapozatlanul panaszolta a Tatabányai Törvényszék illetékességének hiányát. A Kúria így a felek felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelmét úgy értékelte, hogy azok kizárólag a perköltségre vonatkozó ítéleti rendelkezést kifogásolták, amelyeket a régi Pp. 273. § (2) bekezdése alapján hivatalból elutasított.
- [7] Az indítványozó alperes a felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasító kúriai végzést követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga azáltal, hogy az elsőfokú ítélettel szembeni fellebbezést nem a Fővárosi Bíróság bírálta el, hanem a Tatabányai Törvényszék; állítása szerint ugyanis a Fővárosi Bíróság jogszabályokból következő kizárólagos illetékessége miatt a Tatabányai Törvényszék nem lett volna jogosult eljárni. Az indítványozó szerint a felülvizsgálati kérelmét a régi Pp. 273. § (2) bekezdés a) pontja alapján, a régi Pp. 271. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozva hivatalból elutasító kúriai végzés az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésébe is ütközik, miután a kizárólagos illetékességi szabály megsértéséből származó jogsérelmét a Kúria nem orvosolta. Ennek következtében az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joga is sérült.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani, mégpedig az Abtv. 53. § (2) bekezdésének megfelelően az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az Abtv. 55. § (4) bekezdés a) pontja értelmében az indítvány nem kerül érdemi elbírálásra, ha az indítványozó az indítvány előterjesztésére a törvényben meghatározott határidőt elmulasztotta. Az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) pontja alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasítja, ha az indítvány elkésett és az indítványozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő.
- [10] Jelen esetben az indítványozó a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.058/2018/3. számú jogerős ítéletét 2018. december 12-én, a Kúria Mfv.II.10.061/2019/5. számú végzését 2019. augusztus 21-én elektronikus úton vette át. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát 2019. október 18-án elektronikus úton nyújtotta be, majd az Alkotmánybíróság felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszát 2019. december 19-én terjesztette elő.
- [11] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, mégpedig a Kúriának a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító végzését követően, de panaszában a jogerős ítéletet hozó Tatabányai Törvényszék illetékességének hiányát sérelmezve. Az indítványozó panaszában ugyanakkor nem hivatkozott arra, és a Tatabányai Törvényszék jogerős ítéletéből sem következik, hogy a törvényszék illetékességét már a másodfokú eljárásban vitatta volna; ezt a felülvizsgálati kérelmében, illetve a felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasító kúriai végzéssel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszában sérelmezte. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozó az eljáró törvényszék illetékességének hiányával összefüggő állítólagos jogsérelme miatt az alapügyet érdemben befejező jogerős törvényszéki ítélettel szemben alkotmányjogi panaszt nem terjesztett elő, jóllehet az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet előterjeszteni. Miután a jelen indítványozó

a jogerős törvényszéki ítéletet – a törvényszék illetékességének hiánya miatt – támadó panaszát nem az ítélet kézbesítésétől számított hatvan napon belül (hanem csak a felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasító kúriai döntést követően) terjesztette elő, ezért panaszja e vonatkozásban elkésett.

- [12] Az Ügyrend 32. § (4) bekezdése értelmében: ha a jogerős döntést megtámadó alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a Kúria folyamatban lévő eljárására tekintettel visszautasította, majd a Kúria a felülvizsgálati kérelmet, illetve indítványt elutasító döntést hozott a hiánypótlás vagy kiegészítés elmaradása, vagy a felülvizsgálatra nyitva álló határidő indítványozó általi elmulasztása miatt, vagy azért, mert a felülvizsgálat kizárt, akkor a Kúria ezen döntését az Abtv. 26. § (1) bekezdése vagy 27. §-a alapján megtámadó – és az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül benyújtott – alkotmányjogi panaszt, amennyiben az a jogerős döntésre is kiterjed, nem lehet elkésettnek tekinteni e határozat vonatkozásában. Miután azonban a jelen indítványozó a jogerős döntést támadó panaszt a kúriai felülvizsgálati eljárás előtt nem terjesztett elő, a felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasító kúriai végzéssel szemben előterjesztett panaszja, melyben alapvetően a jogerős ítéletet hozó törvényszék illetékességének hiányát kifogásolta, szintén elkésettnek minősül.
- [13] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a Kúria Mfv.II.10061/2019/5. számú végzése, illetve a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.058/2018/3. számú jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló elkésetten előterjesztett alkotmányjogi panasz az Abtv. 55. § (4) bekezdés a) pontja alapján érdemben nem bírálható el.
- [14] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 55. § (4) bekezdés a) pontja, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1747/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3121/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 45.Pf.638.639/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melyben kérte a Fővárosi Törvényszék 45.Pf.638.639/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az indítványozó az alapügy II. rendű alperese. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítéletben megállapított tényállás szerint 2007. január 26. napján a egy bank mint kölcsönnyújtó és az I. rendű alperes között kölcsönszerződés jött létre gépkocsi finanszírozása céljából. A kölcsönnyújtó az I. rendű alperes rendelkezésére bocsátotta az 1 759 500 Ft kölcsönösszeget, az I. rendű alperes a finanszírozott gépjárművet átvette, a tulajdonjoga gépjármű-nyilvántartásba bejegyzésre került. Az I. rendű alperes fizetési nehézségére hivatkozva 2010 novemberében kérelmet terjesztett elő a kölcsönnyújtóhoz, melyben kérte hozzájárulását a gépjármű értékesítéséhez és ahhoz, hogy a vételárat a tartozás összegébe beszámítsa. A kölcsönnyújtó a kérelméhez hozzájárult, a gépjárművet 2010. november 10. napján 550 000 Ft ellenében értékesítették, amely összeget a tartozásra elszámolták. Ezt követően az I. rendű alperes ismét kérelemmel fordult a kölcsönnyújtóhoz, melyben a kölcsönszerződés futamidejének átütemezését kérte kedvezőbb törlesztőrészek érdekében. A kérelem alapján 2011. június 20. napján a szerződő felek módosították a kölcsönszerződést, olyan módon, hogy az eredeti 72 hónapos futamidő helyett 120 hónapos futamidőben állapodtak meg. A szerződésmódosítás a kölcsönszerződés egyéb feltételeit nem érintette.
- [3] Az I. rendű alperes a fizetési kötelezettségének a szerződésmódosítást követően is csak jelentős késésekkel tett eleget, 2014 májusában öt havi törlesztőrészlet-elmaradása volt. Erre tekintettel a kölcsönnyújtó 2014. május 21. napján kelt levélben a szerződést azonnali hatállyal felmondta. Az I. rendű alperes a részére kézbesített felmondó nyilatkozatot 2014. május 28. napján átvette, a II. rendű alperes (indítványozó) részére kézbesített felmondó levél a felpereshez „nem kereste” postai jelzéssel érkezett vissza. 2014. május 15. napján nyilatkozatot írtak alá az alperesek, amely szerint a II. rendű alperes kijelenti felelőssége teljes tudatában, hogy vállalta a hitelszerződésen szereplő havi törlesztőrészek fizetését 2010. augusztus 1-től a hitelszerződés lejártáig. Teljes körű felelősséget vállalt a törlesztőrészek pénzügyi teljesítésére, illetve a pénzügyi teljesítés késedelmes teljesítéséből adódó egyéb költségekre. A kölcsönnyújtó 2015. augusztus 12. napján elkészítette a kölcsönszerződés kapcsán a a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolást. Az elszámolólevél értelmében a tisztességtelenül felszámított összeg 2 495,47 CHF volt. Az elszámolólevelet kézbesítette az I. rendű alperes részére, amelyet személyesen 2015. augusztus 26. napján átvett. Az I. rendű alperes az elszámolással szemben panasszal nem élt, így az felülvizsgálatnak minősül a törvény 38. § (6) bekezdése értelmében. A per folyamán a bank a felperesi cégbe történő beolvadással 2016. december 31. napjával megszűnt.
- [4] A felperes a keresetében azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 1 185 650 Ft tőkeösszeg és ezen összegnek 2014. június 11. napjától a kifizetésig járó évi 22,46%-os mértékű késedelmi kamata, valamint a per költségének a megfizetésére. Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 198. § (1) bekezdésére, 523. § (1) bekezdésére, valamint a 272. §-tól 274. §-aira alapította. Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek egyetemleges kötelezettként 611 010 Ft-ot, és abból 536 083 Ft-nak 2015. február 2. napjától a kifizetésig évi 19,93% mértékű késedelmi

kamatát, továbbá 36 296 Ft perköltséget. Az ítélet elleni fellebbezésében a II. rendű alperes elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte az érvénytelenségi kifogása alapján arra tekintettel, hogy nem volt megfelelő az árfolyamkockázati kikötés és tájékoztatás. Kérte a felperest a perköltség viselésében is marasztalni. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 45.Pf.638.639/2018/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

- [5] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz és az Abtv. 27. § alapján kérte a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 45.Pf.638.639/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az – állítása szerint – sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését. Indokolása szerint az alkotmányjogi panasszal támadott jogerős bírói döntést érdemben befolyásolta az, hogy a perben kötelezettsége jogerős marasztalására a *naturalis obligatio* jogára alapított pergátló kifogása eljárási jogának elvonásával, ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga alapjogi sérelmével került sor, és ezt az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslati joga csorbításának alapjogi sérelme miatt sem tudta elhárítani. Az alkotmányjogi jelentőségű kérdés az indítványozó szerint amiatt is fennáll, mert árfolyamfogadásból eredő követelést nem lehet bírói úton érvényesíteni (nem lehet bírói útra terelni), különösen nem ennek bírósági oficiális vizsgálata – ténykérdésben tanú vagy kompetencia hiány esetén szakértői vizsgálata – nélkül. A tisztességes tárgyaláshoz való alapjogot a támadott bírói döntés azzal korlátozta, hogy nem tárgyalta le a *naturalis obligatio* – csak tanúbizonyítással vagy szakértői bizonyítással tisztázható – kérdését, és enélkül határozott az indítványozó pergátló kifogásának elutasításáról.
- [6] 4. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz alkalmas-e az érdemi elbírálásra, azaz megfelel-e a befogadási feltételeknek. Ennek alapján a következő megállapításokra jutott.
- [7] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz határidőn belül érkezett be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog indítványozó szerinti sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény – indítványozó szerint – megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]; az indítványozó érintettnek tekinthető [Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pont].
- [8] Azonban az indítvány nem felel meg annak a feltételnek, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó (Abtv. 29. §). A bírósági eljárás során, illetve a bírósági döntésben nem történt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, továbbá a támadott bírói döntés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vet fel. Valójában az indítványozó a bírói jogértelmezéssel nem ért egyet, és alkotmányjogi panaszának lényege, hogy a bíróság az ügyében tévesen értelmezte a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, a jogszabályok értelmezése azonban – amennyiben az alaptörvény-ellenességet nem vet fel – nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe, arra kizárólag a rendes bíróságoknak van hatásköre.
- [9] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó lényegében a támadott bírói döntés tartalmát sérelmezi, és nem az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét állítja. Az indítványozó az ítélettel szembeni kifogásait fogalmazza meg, alkotmányossági érvelést azonban alkotmányjogi panasza ténylegesen nem tartalmaz. Az indítványozó lényegében csak beidézi az Alaptörvény egyes rendelkezéseit, de ténylegesen csak a vélt vagy valós jogszabálysértéseket írja le. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban a rendes bíróságok

által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.

- [10] A kifejtettek tekintettel az indítványozó által az Alaptörvény felhívott rendelkezéseinek állított sérelme kapcsán felvetett érvek nem minősülnek az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek.
- [11] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 45.Pf.638.639/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1020/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3122/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.460/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó jogi képviselővel (Litresits Ügyvédi Iroda, dr. Litresits András ügyvéd) eljárva, a Budai Központi Kerületi Bíróság útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, a Q) cikk (2)–(3) bekezdés, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés, valamint a 28. cikk sérelme folytán a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.460/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban az elsőfokú bíróság végzésével megállapította, hogy az indítványozó – engedményezés folytán – az I. rendű felperes jogutódja, és engedélyezte az indítványozónak II. rendű felperesként történő perbelépését. Az I. rendű felperes perből történő elbocsátása iránti kérelmét elutasította. A bíróság az indítványozó által az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezést hivatalból elutasította. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a 61.Pkf.635.548/2017/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését fellebbezett részében helybenhagyta. Indokolásában rámutatott arra, hogy az indítványozó (mint II. rendű felperes) fellebbezése kizárólag a végzésnek az ítélet elleni fellebbezés hivatalból történő elutasítását sérelmezte, így a másodfokú bíróság az elsőfokú végzést ebben a részében bírálta felül. Kifejtette továbbá, hogy perben féllé akkor válik az anyagi jogi jogutód, ha a perbeli jogutódlást a bíróság jogerősen megállapította. Az adott esetben a jogutódlást megállapító végzés jogerőre emelkedése az ítélet elleni fellebbezési határidő után következett be, ezért a fellebbezés benyújtásakor az indítványozó nem minősült félnek, az ítélet ellen a fellebbezés előterjesztésére nem volt jogosult.
- [4] Az indítványozó ez ellen a jogerős végzés ellen felülvizsgálati kérelemmel élt, amelyet a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.III.20.460/2018/2. számú végzésével a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 273. § (2) bekezdése a) pontja alapján hivatalból elutasított. Annak indokolása szerint a II. rendű felperes által támadott, a fellebbezést hivatalból elutasító elsőfokú végzést helybenhagyó másodfokú végzés felülvizsgálata a Pp. 270. § (2)–(3) bekezdései szerint nem kérhető.
- [5] Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybírósághoz. Ebben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.460/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. A kúriai végzés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, a Q) cikk (2)–(3) bekezdés, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés, valamint a 28. cikk sérelme folytán állította. Érvelése szerint téves a másodfokú bíróság jogértelmezése, mert anyagi jogi jogosultságát nem az alaki jogi jogutódlás megállapítása eredményezi, a Pp. szerinti jogutódlás nem konstitutív, hanem deklaratív hatályú, ez pedig sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogát. Az alaptörvény-ellenességet többek között az eredményezi, hogy a Kúria indokolásában foglaltakkal szemben a fellebbezést hivatalból elutasító elsőfokú végzést helybenhagyó másodfokú végzés felülvizsgálata a Pp. alapján lehetséges lett volna, amennyiben a bíróság az Alaptörvény 28. cikke alapján a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte volna.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban jár el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi

panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [7] 3. Az Alkotmánybíróság a fenti vizsgálata eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz – az alábbi okokra tekintettel – nem fogadható be.
- [8] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz határidőn belül érkezett be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog indítványozó szerinti sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény – indítványozó szerint – megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítvány megfelel annak a feltételnek is, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]; az indítványozó érintettnek tekinthető [Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pont]. Azonban az indítvány nem felel meg annak a feltételnek, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről volna szó (Abtv. 29. §). A támadott kúriai végzésben nem történt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, továbbá a bírói döntés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel.
- [9] A benyújtott alkotmányjogi panasz valójában az ügyben meghozott, az indítványozó számára sérelmes bírósági döntés megállapításainak és következményének tartalmi, és nem alkotmányossági kritikája.
- [10] Az Alkotmánybíróság arra számos határozatában rámutatott, hogy nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon [elsőként: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]]. Az a tény, hogy a Kúria az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezte az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [11] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza állandó gyakorlatát, mely szerint „az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik.” {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]} Ez a megközelítés a jogszabályok bírósági eljárások során történő értelmezésére is irányadó. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a jogalkalmazói tevékenység során „a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. [...] Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {Elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [12] Az indítványozó csupán a Kúria döntésével szembeni kifogásait fogalmazta meg, alkotmányossági érvelést azonban alkotmányjogi panaszba ténylegesen nem tartalmaz. Az indítványozó lényegében csak beidézte az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseit, valamint az ehhez kapcsolódó egyik alkotmánybírósági határozatot [7/2013. (III. 1.) AB határozatot], de indokolásként csak a vélt vagy valós jogszabálysértéseket írta le. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.

- [13] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.
- [14] 4. A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1535/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3123/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.186/2018/30. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.451/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kollár Andor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó, korábbi fogvatartott, kártalanítási kérelmet nyújtott be jogi képviselője útján, alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. május 15. napján.
- [3] Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [4] Az elsőfokon eljáró Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a kérelmező a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 70/A. § (5) bekezdés *b*) pontja alapján a kérelem arra nem jogosult személytől származik, tekintettel arra, hogy az ügyben a jogi képviselő jogosultságának igazolását nem csatolták, majd a pótlólagosan megküldött meghatalmazás a kérelem benyújtását követően kelt, így az igazolásra nem volt alkalmas.
- [5] 1.2. Az érdemi elbírálás érdekében tett védői fellebbezés folytán, a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést nem ítélte alaposnak, az elsőfokú bírósággal mindenben egyetértett és az 5.Bpkf.451/2019/2. számú végzésével a döntést helybenhagyta.
- [6] Indokolásában a másodfokú bíróság kifejtette, hogy a fellebbezésben utólag hivatkozott okirat megbízási szerződésnek és nem ügyvédi meghatalmazásnak minősül, így továbbra sem lehetett megállapítani azt, hogy a kérelem a jogosulttól származó volt.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 7.Bv.186/2018/30. számú végzése és a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.451/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdését, a IV. cikk (4) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] 2.1. Alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében az indítványozó kifejtette, hogy a bírói jogalkalmazás és jogértelmezés szerinte önkényes volt, így nem tett eleget az Alaptörvényben 28. cikkében foglalt jogértelmezési kötelezettségeknek – amely fogalmi egységet alkot az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás követelményével –, valamint a Bv. tv. rendelkezéseinek értelmezése során az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a törvény és a jogalkotó célját, ezáltal megfosztva a kérelmezőket attól, hogy a fogvatartás alatt elszenvedett sérelmeikért hazai fórum előtt részesülhessenek hatékony jogorvoslatban. Az indítványozó szerint ezért nincs összhang az Alaptörvény és a támadott végzések között.
- [9] Az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében foglalt kínzás, embertelen, megalázó bánásmód tilalmának, valamint a IV. cikk (4) bekezdésében foglalt alaptalan vagy törvénytől való eltérő módon történő szabadságkorlátozás esetére járó

kártalanításhoz való jogának megsértését abban látta, hogy a Magyar Állam számára nem biztosította megfelelően az emberhez méltó fogvatartási körülményeket, valamint jelen ügyben érdemi vizsgálat nélkül elutasították a kérelmet, így ezáltal is megfosztva attól, hogy a törvény által biztosított utólagos kompenzációban részesülhessen.

- [10] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban az indítványozó utal az Alkotmánybíróság gyakorlatára, miszerint azt csak az egész eljárásra figyelemmel lehet megítélni [6/1998. (III. 11.) AB határozat].
- [11] Ezen bekezdés sérelmével kapcsolatban szintén kifejtette, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálták érdemben a kérelmét, annak ellenére, hogy a fellebbezésben a kérelmező kifejezetten nyilatkozott arról, hogy jogi képviselője az ő megbízása alapján és nevében járt el, az elsőfokú végzést mégis helybenhagyták. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán is kifogásolta azt, hogy a több hónapon át tartó alapvető jogi sérelmek figyelmen kívül hagyásával megfosztották az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésben foglalt kártalanításhoz való jogától. Erre tekintettel kitért arra, hogy önmagában a bírói út formális igénybevételének lehetősége nem jelenti azt, hogy az eljárási garanciák teljesülnek. Az eljáró bíróságok döntéseinek meghozatala során ezek az immans biztosítékok viszont nem érvényesültek.
- [12] Emellett álláspontja szerint nem érvényesült megfelelően a bírói jogvédelem sem, ami az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik. Szerinte az eljáró bíróságok akár az első megkeresésnél, akár a döntést megelőző időben bármikor tájékoztatták volna az indítványozót a meghatalmazással kapcsolatos álláspontjukról, ami viszont nem történt meg.
- [13] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [14] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [15] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése, IV. cikk (4) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [16] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése, IV. cikk (4) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [17] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott ítélettel szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [18] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [19] Az Alkotmánybíróság állandósult gyakorlata szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi. Ebből következően az Alkotmánybíróság tartózkodik attól is, hogy törvényértelmezési és dogmatikai, szakjogi kérdésekben állást foglaljon [7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]; 3074/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [68]] mindaddig, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését [13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]; 14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [51]].

- [20] 3.4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott – figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett, folyamatos fogvatartás tényével kapcsolatos indokolását – hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, tehát nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [21] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1183/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3124/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 12.Bv.1284/2017/16. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 2.Bpkf.705/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként kártalanítási kérelmet nyújtott be alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. április 1. napján, 2005. október 21. napja és a kérelem elbírálásának napja közötti időszak tekintetében a Szegedi Fegyház és Börtönnél.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJB) is benyújtotta 2015. október 12-i dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt nyújtson be a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezése folytán az ügyben másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést alaptalannak találta és az elsőfokú döntést 2.Bpkf.705/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [6] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a Bv. tv. 436. § (10)–(12) bekezdéseiben foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, 2016. december 31. napjáig nem szabadult, azóta is folyamatosan tölti szabadságvesztését, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétel a kérelmet megelőzően vagy legkésőbb azzal egyidejűleg.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 12.Bv.1284/2017/16. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bpkf.705/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy az eljáró Szegedi Törvényszék azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddig irányadó gyakorlathoz képest – amelynek megfelelően nyújtotta be kártalanítási kérelmét az indítványozó – eltérő döntést hozott. Nem helytálló az indítványozó véleménye szerint az, hogy korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást, majd ezzel teljesen ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő jelen ügyben viszont érdemi vizsgálat

nélkül elutasították, miközben más hazai bíróságok ilyen kérelmeket érdemben vizsgálják és kártalanítást ítélnak meg. Ennek folyamánként jelen panasz indítványozója – rajta kívül álló okok miatt – nem minősült egyenlőnek azon kérelmezőkkel, akiknek ügyében szintén a Szegedi Törvényszék járt el, csak korábban, illetve olyan kérelmezőkkel, akiknek a kérelmét más törvényszék bírálta el. Mindezzel, és az idő előrehaladtával, olyan helyzetbe hozták az eljáró bíróságok, hogy már nem tud lépéseket tenni, amellyel a kérelme az időközben megváltozott jogértelmezésnek megfelelő lehetne.

- [9] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban előadta, hogy az eljáró bíróságok hibásan értelmezték a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) jelen ügyre irányadó rendelkezéseit. A törvény célja az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szóló hatékony hazai kártalanítást kívánta bevezetni, azonban ez a meghozott végzések során nem érvényesült, így a támadott döntések véleménye szerint törvénysértők.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a Bv. tv. 436. § (10)–(11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a Szegedi Törvényszék általi törvényértelmezés folyamánként az elítéltek a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJB-hez benyújtott kérelem esetén [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont] ezen feltétel nem alkalmazható.
- [11] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJB-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [12] A bíróságoknak lehetősége van saját ítélkezési gyakorlat kialakítására, azonban jelen esetben az indítványozó szerint okszerűtlen és téves értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Önkényes volt a jogértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem logikai úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából.
- [13] Ismételten kitért rá az indítványozó, hogy a következetes és hosszú időn át követett bírósági gyakorlat megváltoztatása olyan utólagos követelményeket támaszt a kártalanítási kérelem érdemi vizsgálata kapcsán, amelyre a kérelmezők nem számíthattak, ezáltal kiszámíthatatlanná és tisztességtelenné téve az eljárást. Ennek alátámasztásául több korábbi, a Szegedi Törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntést mutatott be példaként.
- [14] Közös volt ezekben az ügyekben, hogy az alábbi három feltételnek megfelelték. A kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 1. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni. Az ügyfél panaszt nyújtott be az EJB-hez, amely panaszt 2017. január 1. előtt lajstromba vettek. Ezen kívül közös volt még, hogy a kérelmező nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [15] Ilyen esetekben az eljáró bíróságok úgy bíráltak el a kártalanítási kérelmeket, hogy a kérelmi igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélték meg a kérelmezők számára. Tehát jelen kérelmet az indítványozó álláspontja szerint ketté kellett volna osztani, és a 2005. október 21-től 2016. december 31-ig terjedő időszak tekintetében érdemben vizsgálni.
- [16] Az indítványozó kifejtette még azt is panaszában, hogy jelen ügyben kérelmet terjesztett elő a Legfőbb Ügyészségen, azt kérve, hogy a legfőbb ügyész jelentsen be jogorvoslatot a törvényesség érdekében a végleges végzéssel szemben.
- [17] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [18] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.

- [19] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [20] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [21] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [22] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [23] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta.
- [25] 3.4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [26] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1295/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3125/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 7.Bv.167/2018/15. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.568/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartott kártalanítási kérelmet nyújtott be alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. június 8. napján, 2002. június 6. napja és a kérelem elbírálásának napja közötti időszak tekintetében a Szegedi Fegyház és Börtönnél. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJB) is benyújtotta 2016. november 15-i dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt nyújtson be a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezése folytán az ügyben másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést alaptalannak találta, és az elsőfokú döntést 5.Bpkf.568/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 7.Bv.167/2018/15. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.568/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [7] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy az eljáró Szegedi Törvényszék azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddig irányadó gyakorlathoz képest – amelynek megfelelően nyújtotta be kártalanítási kérelmét az indítványozó – eltérő döntést hozott. Nem helytálló az indítványozó véleménye szerint az, hogy korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást, majd ezzel teljesen ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő jelen ügyben viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasították, miközben más hazai bíróságok ilyen kérelmeket érdemben vizsgálnak és kártalanítást ítélnek meg. Ennek folyamánként jelen panasz indítványozója – rajta kívül álló okok miatt – nem minősült egyenlőnek azon kérelmezőkkel, akiknek ügyében szintén a Szegedi Törvényszék járt el, csak korábban, illetve olyan kérelmezőkkel, akiknek a kérelmét más törvényszék bírálta el. Mindezzel, és az idő előrehaladtával, olyan

helyzetbe hozták az eljáró bíróságok, hogy már nem tud lépéseket tenni, amellyel a kérelme az időközben megváltozott jogértelmezésnek megfelelő lehetne.

- [8] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban előadta, hogy az eljáró bíróságok hibásan értelmezték a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény jelen ügyre irányadó rendelkezéseit. A törvény célja az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szolgáló hatékony hazai kártalanítást kívánta bevezetni, azonban ez a meghozott végzések során nem érvényesült, így a támadott döntések véleménye szerint tehát törvénysértők.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint a Bv. tv. 436. § (10)–(11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a Szegedi Törvényszék általi törvényértelmezés folyamányaként az elítéltek a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A §. (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEB-hez benyújtott kérelem esetén [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont] ezen feltétel nem alkalmazható.
- [10] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJEB-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [11] A bíróságoknak lehetősége van saját ítélkezési gyakorlat kialakítására, azonban jelen esetben az indítványozó szerint okszerűtlen és téves értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Önkényes volt a jogértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem logikai úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából.
- [12] Ismételtén kitért rá az indítványozó, hogy a következetes és hosszú időn át követett bírósági gyakorlat megváltoztatása olyan utólagos követelményeket támaszt a kártalanítási kérelem érdemi vizsgálata kapcsán, amelyre a kérelmezők nem számíthattak, ezáltal kiszámíthatatlanná és tisztességtelenné téve az eljárást. Ennek alátámasztásául több korábbi, a Szegedi Törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntést mutatott be példaként.
- [13] Közös volt ezekben az ügyekben, hogy az alábbi három feltételnek megfelelték. A kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 1. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni. Az ügyfél panaszt nyújtott be az EJEB-hez, amely panaszt 2017. január 1. előtt lajstromba vettek. Ezen kívül közös volt még, hogy a kérelmező nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [14] Ilyen esetekben az eljáró bíróságok úgy bírálták el a kártalanítási kérelmeket, hogy a kérelmi igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták, és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélt meg a kérelmezők számára. Tehát jelen kérelmet az indítványozó álláspontja szerint ketté kellett volna osztani, és 2002. június 2-től 2016. december 31-ig terjedő időszak tekintetében érdemben vizsgálni.
- [15] Az indítványozó kifejtette még azt is panaszában, hogy jelen ügyben kérelmet terjesztett elő a Legfőbb Ügyészségen, azt kérve, hogy a legfőbb ügyész jelentsen be jogorvoslatot a törvényesség érdekében a végleges végzéssel szemben.
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [17] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [18] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.

- [19] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [20] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [21] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta.
- [24] 3.4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [25] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1251/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3126/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 6.Bv.2549/2017/9. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bpkf.272/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Cech András ügyvéd ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként kártalanítási kérelmet nyújtott be jogi képviselője útján, alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. november 9. napján.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJB) is benyújtotta 2016. március 17-i dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] Az első fokon eljáró Kecskeméti Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 6.Bv.2549/2017/9. számú végzésével a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt nyújtson be a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] A végzés ellen az indítványozó és védője jelentett be fellebbezést, amelyben az elsőfokú döntés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. A fellebbezésben többek között arra hivatkoztak, hogy az elítélt panaszt nyújtott be, amely nem került regisztrálásra. Ezzel kapcsolatosan előadták, hogy ez a mulasztás kizárólag a büntetés-végrehajtási intézetnek felróható. Amennyiben a hivatalos nyilvántartás alapján a panasz ténye nem került rögzítésre, úgy azt a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése alapján úgy kell tekinteni, hogy az indítványozó panaszjogát rajta kívül álló okból nem tudta érvényesíteni, így a panasz hiánya okán a kérelem elutasítására nem kerülhetett volna sor. Mindezekre tekintettel a védő indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a végzést helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra.
- [6] A másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék a fellebbezést nem találta alaposnak, ezért 3.Bpkf.272/2019/4. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú döntést. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a bíróság megkereste a Kalocsai Fegyház és Börtön Büntetés-végrehajtási Intézetet, amely tájékoztatást adott, miszerint a fogvatartott benyújtotta a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt, azonban azt 2018. február 12. napján tette, így a kártalanítási kérelem vonatkozásában nem vehető figyelembe, ugyanis annak benyújtására 2017. november 9. napján került sor. Ezzel kapcsolatosan tehát hangsúlyozta az eljáró bíróság, hogy a panasz, mint preventív jogorvoslati eszköz, kötelező előfeltétele a kártalanítási kérelem benyújtásának, amely jelen kérelem esetében tehát hiányzott. Egyebekben a Kecskeméti Törvényszék az elsőfokú végzéssel egyetértett és azt helyesnek találta.
- [7] 2. A fentieket követően fordult az indítványozó alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kecskeméti Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 6.Bv.2549/2017/9. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bpkf.272/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált jogbiztonság elvét.
- [8] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság és jogbiztonság elvének sérelmével kapcsolatban kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok döntései a jogbiztonság elvének részelemét képező visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába is ütköztek. E körben kifejtette, hogy a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz intézménye 2017. január 1. napjától lépett hatályba

a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvénnyel. Az indítványozónak a panasztételi kötelezettsége és joga tehát csak ezen időpont után állt fent, így teljes kérelmének elutasítása nem lett volna lehetséges, ugyanis a panasz véleménye szerint csak a jövőre vonatkozó *pro futuro* joghatás kiváltására alkalmas, a kérelem korábbi tekintetében nem fűződhet hozzá joghatás. Az eljáró bíróságok mindezek ellenére a panasz elmulasztásához olyan jogkövetkezményeket fűztek, amelyek visszaható hatályú jogalkalmazásnak minősülnek, mert a jogszabály hatálybalépésének megelőző időszak tekintetében állítottak az indítványozóval szemben kötelezettséget.

- [9] Az indítványozó megjegyezte panaszában azt is, hogy a helyes értelmezése alapján panaszát legfeljebb 2017. január 1. napját követő időszak vonatkozásában lehetett volna elutasítania a bíróságoknak, az azt megelőző időszakot viszont érdemben kellett volna vizsgálni.
- [10] Az indítványozó szerint a végzések nem álltak összhangban sem az Alaptörvénnyel, sem a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdésében foglaltakkal, amelynek értelmében a jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat egy magatartást jogellenessé.
- [11] Az indítványozó a panasz befogadhatóságának alátámasztásaként hivatkozott az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatából többek között a 13/2015. (V. 14.) AB határozatra, a 3051/2016. (III. 22.) AB határozatra, valamint a 3314/2017 (XI. 30.) AB határozatra.
- [12] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [13] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [14] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [15] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [16] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [17] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [18] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeket annak a kifogásolása, hogy a kártalanítós ügyekben eljáró bíróságok megkövetelik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz előzetes (vagy legalábbis a kérelemmel egyidejűleg történő) előterjesztését a folyamatos – tehát 2017. január 1. napját megelőzően indult, de azt követően is megszakítás nélkül tartó – fogvatartásban lévő elítéltek tekintetében, ha a kártalanítás iránti kérelmet 2017. január 1. napját követően terjesztik elő [lásd például: 3360/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [19] 3.4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasa sem a Kecskeméti Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 6.Bv.2549/2017/9. számú végzésében, sem a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bpkf.272/2019/4. számú végzésében foglaltakkal kapcsolatosan nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmány-

jogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.

- [20] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1276/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3127/2020. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.1568/2017/35. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.750/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kavocska Edit ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó, volt fogvatartott, kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. május 2. napján a Szegedi Fegyház és Börtönnél. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2016. március 3-i dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt kell benyújtani a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezése folytán az ügyben másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést alaptalannak találta és az elsőfokú döntést 5.Bpkf.750/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [6] A másodfokú bíróság kiemelte az elsőfokú eljárás azon megállapítását is, miszerint a Bv. tv. 436. § (10)–(12) bekezdéseiben foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, 2016. december 31. napjáig nem szabadult, 2019. április 9. napjáig folyamatosan töltötte szabadságvesztését, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétel a kérelmet megelőzően, vagy legkésőbb azzal egyidejűleg, azt az EJEB-hez előterjesztett kérelem nem helyettesíti.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.1568/2017/35. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.750/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert álláspontja szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a III. cikk (1) bekezdését, a IV. cikk (4) bekezdését, a XV. cikk (1) és (2) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy a támadott döntésekben a bíróságok téves jogértelmezése jogalkotási szintű és a visszaható hatály tilalmába ütközik, amely a jogállamiság követelményéből eredeztethető.

- [9] Az Alaptörvény III. cikkében foglalt kínzás, embertelen, megalázó bánásmód tilalmának, valamint a IV. cikk (4) bekezdésében foglalt alaptalan vagy törvénytörtő módon történő szabadság korlátozás esetére járó kártalanításhoz való jog is sérült, amiért a bíróságok megváltoztatott, téves joggyakorlata folytán ezen utólagos kompenzációhoz való jogosultságától megfosztották, annak ellenére, hogy az indítványozó szabadságát törvénytörtő módon korlátozták.
- [10] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme, valamint a (2) bekezdésben foglalt diszkrimináció tilalma kapcsán kifejtette, hogy az eljáró bíróság azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi ítélkezési gyakorlatát megváltoztatta és eltérő döntést hozott. Nem helytálló véleménye szerint az, hogy az új joggyakorlat dönt arról, hogy a kérelmeknek helyt adnak és megítélik a kártalanítást, vagy ezzel teljesen ellentétes módon – az ugyanilyen alapokon fekvő jelen ügyben is – viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasítják. Ennek folyamánként jelen panasz indítványozója nem minősült egyenlőnek ugyanazon feltételekkel bíró alanyi körbe tartozó kérelmezőkkel.
- [11] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban előadta, hogy bár peren kívüli eljárásról van szó, de ebben az esetben is meg kell felelni a tisztességes bírósági eljárás követelményének. Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljárás megsértésére került sor azaz, hogy a megváltozott gyakorlat előtt elbírált kérelmezők kártalanításban részesültek, az új gyakorlat alapján elbíráltak viszont nem, annak ellenére, hogy azonos személyi köről volt szó. Mindemellett tisztességtelennek találja azt is az indítványozó, hogy a korábbi gyakorlat szerint benyújtott kártalanítási kérelmét a kialakult új bírói gyakorlatnak való megfeleltetésére nem volt lehetősége.
- [12] Az indítványozó véleménye alapján eljáró bíróságok hibásan értelmezték a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény jelen ügyre irányadó rendelkezéseit. A törvény célja az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szóló hatékony hazai kártalanítás bevezetése, azonban ez a meghozott végzések során nem érvényesült, az eljáró bíróságok jogértelmezés helyett tévesen jogot alkottak.
- [13] Az indítványozó szerint a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésének téves értelmezése abból ered, hogy a Szegedi Törvényszék általi törvényértelmezés folyamánként – miszerint a 436 § a) és b) pontjának párhuzamosan kell megvalósulnia – az elítéltek a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEB-hez benyújtott kérelem esetén [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pont] ezen feltétel nem alkalmazható.
- [14] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJEB-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, valamint azt is, hogy a kérelmezőn kívülálló ok miatt a panasz elmulasztása nem róható a terhére. Jelen ügyben az indítványozó szerint kívülálló oknak minősült a joggyakorlat megváltozása, amely nem róható fel a fogvatartottaknak.
- [15] Álláspontjának alátámasztásául Szombathelyi Törvényszék, valamint a Szegedi Törvényszék több, korábban kelt végzését hozta fel példaként.
- [16] Ilyen esetekben tehát az eljáró bíróságoknak 2016. december 31. napjáig az EJEB kérelemre és a korábbi bírósági döntésekre tekintettel a panasz benyújtása nélkül is érdemben kellett volna vizsgálniuk a kártalanítási kérelmet.
- [17] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [18] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [19] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.

- [20] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indítványozó az az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a III. cikk (1) bekezdése és a IV. cikk (4) bekezdése tekintetében nem fejtett ki alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a támadott bírósági döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, tehát nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában megfogalmazott indokolási kötelezettség követelményének. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz – az említett alaptörvényi rendelkezések tekintetében – érdemi elbírálásra nem alkalmas.
- [21] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [22] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetőség nem állt fenn.
- [23] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [24] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség, valamint a (2) bekezdésben foglalt diszkrimináció tilalma vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta.
- [26] 3.4. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasa a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [27] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1484/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG NORMATÍV HATÁROZATAI, VALAMINT AZ EGYÉB SZERVEZETI, MŰKÖDÉSI ÉS SZEMÉLYI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK 1003/2020. (IV. 24.) AB TŰ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság öttagú állandó tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről szóló 1002/2019. (IX. 20.) AB Tü. határozat módosításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 49. § (1) és (7) bekezdésében meghatározott jogkörében eljárva – az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 5. § (2)–(4) bekezdésében foglaltakra is tekintettel – az Alkotmánybíróság öttagú állandó tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről szóló 1002/2019. (IX. 20.) AB Tü. határozat módosításáról a következő határozatot hozza:

1. Az Alkotmánybíróság öttagú állandó tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről szóló 1002/2019. (IX. 20.) AB Tü. határozat 2. pontja a következők szerint módosul:

Az 1. öttagú tanács tagjai:

Dr. Juhász Imre tanácsvezető alkotmánybíró,
Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró,
Dr. Horváth Attila alkotmánybíró,
Dr. Juhász Miklós alkotmánybíró,
Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró.

2. Az Alkotmánybíróság e határozatát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 26. § (2) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

3. E határozat a közzétételét követő napon lép hatályba. Ezzel egyidejűleg hatályát veszti az Alkotmánybíróság teljes ülésének az Alkotmánybíróság öttagú állandó tanácsainak számáról, összetételéről és a tanácsvezetők személyéről szóló 1002/2019. (IX. 20.) AB Tü. határozat módosításáról szóló 1002/2020. (III. 6.) AB Tü. határozata.

Budapest, 2020. április 21.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/687/2020.
Megjelent a Magyar Közlöny 2020. évi 87. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK 1004/2020. (IV. 30.) AB TÜ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 50. § (2) bekezdés c) pontjában és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 23. § (1) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, tekintettel az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 22. § (6) bekezdésére is, az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatát az alábbiakban állapítja meg:

I. Az Alkotmánybíróság adatai és működése

1. Az Alkotmánybíróság általános adatai

Az Alkotmánybíróságot alapító jogszabály: az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény

Az alapítás időpontja: 1989. október 30.

Az Alkotmánybíróság hivatalos elnevezése: Alkotmánybíróság

Az Alkotmánybíróság hivatalos elnevezésének rövidítése: AB

Az Alkotmánybíróság hivatalos elnevezése angol, német és francia nyelven: *Constitutional Court of Hungary, Verfassungsgericht Ungarns, Cour Constitutionnelle de Hongrie*

Az Alkotmánybíróság székhelye: Budapest

Az Alkotmánybíróság hivatalos postai címe: 1015 Budapest, Donáti utca 35–45.

Az Alkotmánybíróság körbélyegzője: A körbélyegzőn Magyarország címere és az „Alkotmánybíróság” felirat szerepel.

Az Alkotmánybíróság postafiók címe: 1535 Budapest, Pf. 773.

Az Alkotmánybíróság hivatalos honlapjának címe: www.alkotmanybirosag.hu www.hunconcourt.hu

A Magyar Államkincstár előirányzat-felhasználási keretszámla száma: 10032000-01483271-00000000

Az OTP Bank Rt.-nél vezetett lakásalap számla száma: 11713005-21304866

Az Alkotmánybíróság közfeladatainak és szakmai alaptevékenységeinek besorolása:

Kormányzati funkciók szerint:

011110 Államhatalmi szervek tevékenysége

011320 Nemzetközi szervezetekben való részvétel

Az államháztartás szakágazati rendje alapján

841101 Államhatalmi szervek tevékenysége

Az Alkotmánybíróság adószáma: 15324793-2-41

Az Alkotmánybíróság államháztartási azonosítója: 033484

Az Alkotmánybíróság törzskönyvi azonosító száma: 324799

Az Alkotmánybíróság statisztikai számjele: 15324793-8411-311-01

2. Az Alkotmánybíróság működése

2.1. Az Alkotmánybíróságot az Alkotmánybíróság elnöke (a továbbiakban: az elnök) vezeti és képviseli. Az elnök az Alkotmánybíróság mint központi költségvetési fejezet tekintetében (központi költségvetés III. fejezet) a fejezetet irányító szerv vezetője [az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 17. § (2) bekezdés].

2.2. Az Alkotmánybíróság elnökhelyettese segíti az elnök munkáját, az elnököt annak akadályozatása esetén, vagy rendelkezése alapján helyettesíti, és ellátja mindazon feladatokat, illetve gyakorolja azon hatásköröket, melyekkel az elnök megbízza.

2.3. Az Alkotmánybíróság igazgatási munkaszervezete az Alkotmánybíróság Hivatala, amely ellátja az Alkotmánybíróság szervezeti működtetési, ügyviteli és döntés-előkészítési feladatait.

2.4. Az Alkotmánybíróság Hivatalának költségvetési, pénzügyi, gazdálkodási, munkaügyi, üzemeltetési, fenntartási, gépkocsi-üzemeltetési feladatait a gazdasági főosztály látja el. A gazdasági főosztályt a gazdasági főigazgató vezeti. A gazdasági főigazgató az Alkotmánybíróság Hivatalának helyettes vezetője [Abtv. 22. § (7) bekezdés]. A gazdasági főigazgató az Alkotmánybíróságnak mint költségvetési szervnek az államháztartásról szóló jogszabályok szerinti gazdasági vezetője.

2.5. Az Alkotmánybíróság szervezetére és működésére vonatkozó részletes szabályokat az Abtv. és az Alkotmánybíróság ügyrendje (továbbiakban: Ügyrend) állapítja meg.

2.6. Az Alkotmánybíróság Hivatalának szervezetére és működésére vonatkozó szabályokat az Abtv. 22. § (6) bekezdése alapján e szabályzat (a továbbiakban: SZMSZ) állapítja meg.

II. Az Alkotmánybíróság Hivatalának szervezetére és működésére vonatkozó szabályok

3. Az Alkotmánybíróság Hivatalának szervezete

3.1. Az Alkotmánybíróság Hivatalának önálló szervezeti egységei az alkotmánybírói törzskarok, az elnöki kabinet, az Alkotmánybíróság volt elnökének (a továbbiakban: volt elnök) titkársága, a főtítkárság és a gazdasági főosztály.

3.2. Az Alkotmánybíróság Hivatalának szervezeti ábráját az SZMSZ 1. számú melléklete tartalmazza.

3.3. Az Alkotmánybíróság Hivatalának állománytábláját az SZMSZ 2. számú melléklete tartalmazza.

4. Az Alkotmánybíróság Hivatalának vezetése és irányítása

4.1. Az elnök gyakorolja mindazon feladat- és hatásköröket, szakmai és szervezeti irányítói jogkörébe tartozó feladatokat, melyeket részére az Abtv. és az Ügyrend meghatároz. Az Alkotmánybíróság Hivatalánál foglalkoztatottak felett a munkáltatói jogokat az elnök gyakorolja.

4.2. Az Alkotmánybíróság Hivatalát az elnök irányítása mellett az Alkotmánybíróság főtítkára (a továbbiakban: a főtítkár) vezeti. E jogköre alapján a főtítkár ellátja az Alkotmánybíróság Hivatalának részleges irányításával kapcsolatos feladatokat. A főtítkár az Alkotmánybíróság biztonsági vezetője.

4.3. Az önálló szervezeti egységek vezetői az alkotmánybírói törzskarok esetében az alkotmánybírók, az elnöki kabinet esetében az elnök, a volt elnök titkársága esetében a volt elnök, a főtítkárság esetében a főtítkár, a gazdasági főosztály esetében a gazdasági főigazgató. Az önálló szervezeti egységek vezetői az Alkotmánybíróság elnökének irányítása és intézkedései alapján, a jogszabályoknak és a szakmai követelményeknek megfelelően, önállóan vezetik a szervezeti egységeiket, felelősek a feladatok elvégzéséért, döntenek a szervezeti egységeik feladatkörébe tartozó ügyekben. A főtítkár nem feleltesse az önálló szervezeti egységek vezetőinek, részükre, illetve a főtítkárság kivételével az önálló szervezeti egységeknél foglalkoztatottak részére utasítást nem adhat.

4.4. Az önálló szervezeti egységek vezetői együttműködnek az Alkotmánybíróság Hivatala más szervezeti egységeinek vezetőivel és munkatársaival.

5. Az Alkotmánybíróság tagjai és az Alkotmánybíróság Hivatalánál foglalkoztatott munkatársak

5.1. Az Alkotmánybíróság tagjainak megbízatása az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdése és az Abtv. 6–9. §-ai, a 15–16. §-ai, a 18. §-a, valamint a 21. §-a alapján áll fenn.

5.2. A főtítkár megbízatása az Abtv. 22. § (2)–(3) bekezdései alapján áll fenn. A gazdasági főigazgató jogviszonya az Abtv. 22. § (7) bekezdése alapján áll fenn. A főtítkár és a gazdasági főigazgató vezetői álláshelyet töltenek be. A vezetői álláshelyet betöltő feladata az Alkotmánybíróság feladat- és hatáskörébe, illetve az Alkotmánybíróság Hivatalának feladatkörébe tartozó ügyek érdemi elintézése és a kiadmányozás. A vezetői álláshelyet betöltő az álláshelyen ellátandó feladatait – az elnöktől kapott utasítás és határidő figyelembevételével – a jogszabályoknak, a szakmai előírásoknak és az ügyviteli szabályoknak megfelelően önállóan látja el.

5.3. Az Alkotmánybíróság Hivatalában foglalkoztatott köztisztviselők jogviszonya a különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Küt.) alapján áll fenn. A köztisztviselők feladata az Alkotmánybíróság feladat- és hatáskörébe, illetve az Alkotmánybíróság Hivatalának feladatkörébe tartozó ügyek érdemi döntésre való előkészítése, erre vonatkozó felhatalmazás esetén a kiadmányozás. A köztisztviselő az álláshelyén ellátandó, illetőleg a felettese által meghatározott feladatokat – a felettesétől kapott utasítás és határidő figyelembevételével – a jogszabályoknak, a szakmai előírásoknak és az ügyviteli szabályoknak megfelelően, önállóan látja el. Köztisztviselői álláshelyek az alkotmánybírói törzskarok, a főtitkárság és az elnöki kabinet jogász munkatársi, a titkárságvezetői, valamint a főtitkárság és a gazdasági főosztály további munkatársi álláshelyei, ide nem értve a szakmunkás, a garázmesteri, a gépkocsivezetői és az egyéb fizikai alkalmazotti álláshelyeket.

5.4. A jogász álláshelyen foglalkoztatott köztisztviselők előmenetele

5.4.1. Jogász álláshelyen, érdemi jogász munkatársként, tanácsadóként vagy főtanácsadóként látják el feladataikat az alkotmánybírói törzskarokban az alkotmánybíró jogi munkáját segítő jogász munkatársak, a főtitkárságon az indítványelemző jogász munkatársak és az elnöki kabinetben az elnöki kabineti jogász munkatársak.

5.4.2. Érdemi jogász munkatárs lehet az, aki jogi egyetemi végzettséggel rendelkezik. Az érdemi jogász munkatárs a Küt. 1. számú melléklete szerinti főtanácsosi besorolást kap.

5.4.3. Tanácsadói címet kaphat az az érdemi jogász munkatárs, aki jogi egyetemi végzettséggel, továbbá jogi szakvizsgával vagy tudományos fokozattal (PhD) és legalább ötéves szakmai tapasztalattal rendelkezik. A tanácsadó munkatárs a Küt. 1. számú melléklete szerinti vezető-főtanácsosi besorolást kap. A tanácsadói címet az elnök adományozza.

5.4.4. Főtanácsadói címet kaphat az az érdemi jogász munkatárs vagy tanácsadó, aki jogi egyetemi végzettséggel, továbbá jogi szakvizsgával vagy tudományos fokozattal (PhD) és legalább tízéves szakmai tapasztalattal rendelkezik. A főtanácsadó munkatárs a Küt. 1. számú melléklete szerinti vezető-főtanácsosi besorolást kap. A főtanácsadói címet az elnök adományozza. A főtanácsadói címmel illetményemelés jár, melynek összegét az elnök állapítja meg.

5.5. A felsőfokú végzettséggel rendelkező köztisztviselők előmenetele

5.5.1. Felsőfokú végzettséggel rendelkező köztisztviselők különösen a főtitkárság, a gazdasági főosztály és az elnöki kabinet felsőfokú végzettségű munkatársai, továbbá a felsőfokú végzettségű titkárságvezetők.

5.5.2. A felsőfokú végzettséggel rendelkező köztisztviselő a Küt. 1. számú melléklete szerinti főtanácsosi besorolást kap. Kivételes vagy különös méltánylást érdemlő esetben vezető-főtanácsosi besorolást kaphat a felsőfokú végzettséggel rendelkező köztisztviselő, aki legalább tízéves szakmai tapasztalattal rendelkezik.

5.6. A középfokú végzettséggel rendelkező köztisztviselők előmenetele

5.6.1. Középfokú végzettséggel rendelkező köztisztviselők különösen az alkotmánybírói törzskarok és a gazdasági főosztály középfokú végzettségű titkárságvezetői, valamint a gazdasági főosztály középfokú végzettségű munkatársai.

5.6.2. A középfokú végzettséggel rendelkező köztisztviselő a Küt. 1. számú melléklete szerinti tanácsosi besorolást kap. Vezető-tanácsosi besorolást kaphat különösen az a középfokú végzettséggel rendelkező köztisztviselő, aki legalább ötéves szakmai tapasztalattal rendelkezik.

5.7. A munkavállalóként foglalkoztatottak jogviszonyára a Munka Törvénykönyvének a rendelkezései irányadók. A munkavállaló a munkaköri leírásában megállapított feladatait a munkaszerződése és a felettesétől kapott utasítás alapján látja el.

5.8. A megbízási, vállalkozási vagy egyéb szerződéses jogviszonyban foglalkoztatottak jogviszonyára a szerződésükben foglaltak, valamint a Polgári Törvénykönyv rendelkezései irányadók. Az ilyen jogviszonyban eljáró munkatársak a rájuk vonatkozó jogszabályoknak és szakmai normáknak, illetve szerződésüknek megfelelően látják el feladataikat.

5.9. A tanácsadói és főtanácsadói cím adományozását az önálló szervezeti egység vezetője írásban kéri az Alkotmánybíróság elnökétől. A tanácsadói és főtanácsadói címet az elnök adományozza, mely külön indokolás nélkül bármikor visszavonható.

5.10. Az elnök szakmai képzési tervet állapíthat meg, és előírhatja, hogy a foglalkoztatottak kötelesek valamely szakmai képzésen részt venni. Ilyen esetben a képzés költségeit az Alkotmánybíróság Hivatala megtéríti.

III. Az önálló szervezeti egységek

6. Általános rendelkezések

6.1. Az önálló szervezeti egységeket az SZMSZ-ben megállapított tisztségviselő vezeti. Az önálló szervezeti egységek a feladatkörök alapján további egységekből állhatnak, de ezek külön vezetővel nem rendelkeznek.

6.2. Az Alkotmánybíróság Hivatalának önálló szervezeti egységei és foglalkoztatottai feladataikat a jogszabályok, különösen az Alaptörvény és az Abtv., továbbá az Ügyrend, az SZMSZ, az iratkezelési és ügyviteli szabályzat és más belső szabályzatok rendelkezései alapján, az Alkotmánybíróság elnöke irányításának megfelelően látják el.

6.3. Az Alkotmánybíróság Hivatalában foglalkoztatottak feladatait a foglalkoztatási jogviszonyt létrehozó kinevezés és az álláshelyen ellátandó feladatok meghatározása, illetve a munkaszerződés részét képező munkaköri leírás határozza meg.

6.4. Az Alkotmánybíróság elnökének írásbeli rendelkezése alapján az Alkotmánybíróság Hivatalának önálló szervezeti egységei és foglalkoztatottjai – a foglalkoztatásra irányuló jogszabályok keretei között – kötelesek olyan feladat ellátásában is közreműködni, amely az SZMSZ, az álláshelyen ellátandó feladat-meghatározás, illetve a munkaviszony esetében a munkaköri leírás alapján más szervezeti egységhez, illetve más foglalkoztathoz tartozik.

6.5. Ha jogszabályból más nem következik, a szabadság felét az Alkotmánybíróság által megállapított ítélezési szünet időtartama alatt kell kiadni. A szervezeti egység vezetőjének javaslata alapján hivatali érdekből vagy különös méltánylást érdemlő esetben az elnök e rendelkezéstől eltérést engedhet.

7. Az alkotmánybírói törzskarok

7.1. Az alkotmánybírói törzskarok az Alkotmánybíróság tagjainak tanácsadó, ügyintéző, döntés-előkészítő és adminisztratív munkaszervezetei. A törzskarokat az Alkotmánybíróság elnökének irányítása mellett az alkotmánybírók vezetik.

7.2. Az alkotmánybírói törzskarok álláshelyei: az alkotmánybíró jogi munkáját segítő három törzskari jogász álláshely és egy titkárságvezetői álláshely.

7.3. Az alkotmánybírói törzskari jogász álláshelyen ellátandó feladatok

a) az egyes ügyekhez kapcsolódó hazai és külföldi jogszabályok, szakirodalom és precedensek összegyűjtése és elemzése az alkotmánybíró igényei szerint;

b) az indítvány megvizsgálása és az annak elintézésével összefüggő javaslattétel;

c) a testületek elé terjesztendő határozat- és végzés-, valamint párhuzamos indokolás- és különvélemény-tervezetek, feljegyzések, problematikák, illetve egyéb kapcsolódó dokumentumok (e pontban együtt: tervezetek) előkészítése, megfogalmazása és megszerkesztése a leírási útmutatónak megfelelő formátumban;

d) a testületi ülések napirendjén szereplő ügyek, az azokban készült tervezetek folyamatos figyelemmel követése;

e) a más alkotmánybíró által előterjesztett tervezetek véleményezése az alkotmánybíró igényei szerint;

f) a bizottsági és tanácsi munka segítése, az öttagú tanácsi ülések emlékeztetőjének elkészítése;

g) önálló kutatómunka végzése, iratok beszerzése, egyeztetések folytatása az alkotmánybíró igényei szerint;

h) folyamatos önképzés, a jogszabályi környezet változásának nyomon követése;

- i) a bíróságok, az Európai Unió Bírósága, valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatának figyelemmel kísérése és erről beszámolás az alkotmánybíróknak;
- j) kutatási, ügyviteli, szervezési feladatok ellátása az alkotmánybíró utasításai szerint;
- k) az ügyrendben meghatározott, illetve ennek hiányában az ügyek intézésére az elnök vagy az alkotmánybíró által megállapított egyedi ügyintézési és ügyviteli határidők betartása, tájékoztatás adása az esetleges késedelem okáról és az ügyintézés várható időpontjáról;
- l) az alkotmánybíró által meghatározott egyéb szakmai és operatív feladatok elvégzése.

7.4. Az alkotmánybírói törzskari titkárságvezető álláshelyén ellátandó feladatok

- a) a törzskar működésével kapcsolatos adminisztratív feladatok ellátása;
- b) az alkotmánybíróhoz beérkező és onnan kimenő iratok kezelése és nyilvántartása, az iratok iktatása az elektronikus iktatókönyvben az iratkezelési szabályzatnak megfelelően;
- c) az előadó alkotmánybíróra szignált ügyek aktáinak kezelése és nyilvántartása;
- d) a törzskari jogász munkatársaknak kiadott ügyek és feladatok nyilvántartása;
- e) az alkotmánybíró szakmai programjának nyilvántartása;
- f) az alkotmánybíró levelezésével és a rá szignált ügyekkel kapcsolatos szövegszerkesztési, postázási és egyéb iratkezelési feladatok elvégzése, a leírási útmutató és a hivatalos levélsablon használata;
- g) a határidő-nyilvántartásba és az irattárba helyezendő iratanyagok átadása a kezelőirodának;
- h) az alkotmánybírói törzskar személyügyi feladatainak ellátása, a törzskari ügyviteli feladatok elvégzése;
- i) az a)–h) pontokban foglalt feladatokon túl, végzettségének megfelelően, a hivatali és az önálló szervezeti egységet érintő rendezvények szervezése, idegen nyelvű levéltervezetek készítése, kapcsolattartás hazai és külföldi szakmai szervekkel, részvétel az ügyekhez kapcsolódó hazai és külföldi jogszabályok, szakirodalom és precedensek összegyűjtésében, az indítványok vizsgálatában, a tervezetek és feljegyzések előkészítésében és véleményezésében;
- j) az elnök alkotmánybírói törzskarának titkárságvezetői álláshelyén az elnöki kabinet titkársági feladatainak ellátása.

8. Az elnöki kabinet

8.1. Az elnöki kabinet az elnök munkaszervezete, mely segíti irányítási, koordinatív, képviseleti, valamint a nemzetközi kapcsolatokkal és a nyilvánossággal összefüggő feladatainak ellátását. Az elnöki kabinetet az elnök vezeti.

8.2. Az elnöki kabinet álláshelyei: a kabinetfőnöki, az elnöki kabineti jogász, a nemzetközi- és protokoll-ügyi és a kommunikációs vezetői álláshelyek.

8.3. Az elnöki kabinet és az elnök alkotmánybírói törzskara az elnök rendelkezésének megfelelően együttműködnek.

8.4. A kabinetfőnöki álláshelyen ellátandó feladatok

- a) az elnök irányító munkájának segítése, az elnöki kabinet és az elnök alkotmánybírói törzskara együttműködésének koordinálása;
- b) az Alkotmánybíróság teljes ülése és tanácsai munkájának figyelemmel kísérése, részvétel az elnök által előterjesztett tervezetek előkészítésében és véleményezésében, valamint közreműködés az egységes ítélkezési tevékenység figyelemmel kísérésében és értékelésében;
- c) kapcsolattartás más állami szervekkel, intézményekkel, az elnök belföldi és külföldi vonatkozású hivatalos találkozóinak koordinálása;
- d) az elnök nyilvános szerepléseinek szervezése, az azokhoz szükséges szakmai anyagok előkészítése;
- e) az elnöknek az Alkotmánybíróság nemzetközi képviseletével kapcsolatos feladatai segítése, kapcsolattartás más külföldi intézményekkel, nemzetközi szervezetekkel, az elnök nemzetközi tárgyú tevékenységének koordinálása;
- f) az Alkotmánybíróság elnökének és főtítkárájának segítése a nyilvánossággal és kommunikációval összefüggő tevékenységeik ellátásában, részvétel a belső kommunikációs terv kidolgozásában, valamint a napi és heti sajtófigyelés végzésében;
- g) az Alkotmánybíróság által alapított ösztöndíj kiírásával és elbírálásával kapcsolatos feladatok koordinálása;

- h) az elnök működési körében keletkezett titkos ügyiratok kezelése;
- i) az elnök által eseti jelleggel meghatározott egyéb feladatok ellátása.

8.5. A nemzetközi- és protokoll-ügyi álláshelyen ellátandó feladatok

- a) az elnök hazai és nemzetközi vonatkozású találkozóinak előkészítése és szervezése;
- b) szakmai anyagok készítése a hazai vonatkozású megbeszélésekhez és egyeztetésekhez az elnök igénye szerint;
- c) a főtítkárral és a kabinetfőnökkel együttműködve közreműködés az Alkotmánybírósághoz érkező külföldi delegációk fogadásának, valamint a szakmai és protokoll rendezvények és programok kialakításában, lebonyolításában;
- d) a főtítkárral együttműködve közreműködés az Alkotmánybíróság nemzetközi és hazai levelezéseinek előkészítésében, a bejövő és kimenő levelek iktatása az elektronikus iktatórendszerben;
- e) az elnök és az alkotmánybírók külföldi hivatalos és munkalátogatásainak előkészítése a gazdasági főosztállyal együttműködve.

8.6. Az elnöki kabineti jogász álláshelyen ellátandó feladatok

- a) az elnök által meghatározottak szerint előkészítő anyagok készítése, véleményező tevékenység végzése;
- b) az Alkotmánybíróság joggyakorlatához kapcsolódó hazai és külföldi szakirodalom és joggyakorlat figyelemmel kísérése és elemzése;
- c) az Alkotmánybíróság ítélezési tevékenységének, döntéseinek és alapjogi joggyakorlatának figyelemmel kísérése, elemzése és értékelése az elnök részére a joggyakorlat egységességének fenntartása érdekében;
- d) a közzétett döntés-tervezetek és feljegyzések figyelemmel kísérése és elemzése az elnök részére abból a szempontból, hogy azok illeszkednek-e az Alkotmánybíróság joggyakorlatába és az Alaptörvény rendelkezéseihez;
- e) a beérkezett indítványok figyelemmel kísérése, elemzések készítése, kutatómunka végzése;
- f) az elnök igénye szerint szakmai anyagok készítése a nemzetközi megbeszélésekhez, egyeztetésekhez és az elnök által meghatározott egyéb szakmai és operatív feladatok elvégzése.

8.7. A kommunikációs vezetői álláshelyen ellátandó feladatokat az elnök állapítja meg.

9. A volt elnök titkársága

9.1. A volt elnök titkársága az Alkotmánybíróság volt elnökének munkaszervezete, mely az Abtv. 20. § (5) bekezdése alapján, az ott meghatározott esetben és ideig működik.

9.2. A volt elnök titkársága segíti az Alkotmánybíróság volt elnökének az e tisztségével összefüggő tevékenységét. A volt elnök titkárságát a volt elnök vezeti.

9.3. A volt elnök titkárságának álláshelyén ellátandó feladatok

- a) kapcsolattartás más állami szervekkel, intézményekkel, a volt elnök belföldi vonatkozású hivatalos találkozóinak előkészítése és szervezése;
- b) a volt elnök nyilvános szerepléseinek, nemzetközi és hazai vonatkozású megbeszéléseinek szervezése, a felkészüléshez szükséges anyagok előkészítése;
- c) a volt elnököt érintő események, szakmai vélemények, sajtómegjelenések figyelemmel kísérése;
- d) közreműködés a volt elnök nemzetközi találkozóinak a szervezésében.

10. A főtítkárság

10.1. A főtítkárság látja el az Alkotmánybíróság Hivatalában az indítványelemzői, iratkezelési, informatikai, a nyilvánossággal kapcsolatos egyes tájékoztatási feladatokat, működteti az Alkotmánybíróság könyvtárát (a továbbiakban: könyvtár), elősegíti az Alkotmánybíróság Hivatalának érdemi szakmai munkáját. A főtítkárság el látja az Alkotmánybíróság teljes ülésének előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatokat, valamint – együttműködve a tanácsvezető alkotmánybíró törzskarával – közreműködik az öttagú tanácsok üléseinek előkészítésében. A főtítkárságot az Alkotmánybíróság elnökének irányítása mellett a főtítkár vezeti.

10.2. A főtitkársági álláshelyek: a főtitkári, a főtitkársági titkárságvezetői, az indítványelemzői, az informatikus, a kezelőirodai és a könyvtárvezetői álláshelyek.

10.3. A főtitkári álláshelyen ellátandó feladatok

- a) az alkotmánybírósági eljáráshoz kapcsolódó főtitkári előkészítő, indítványelemzői feladatoknak, az elnöki szignálás és az egyesbírói eljárás előkészítésének szakmai és operatív irányítása;
- b) a teljes ülés napirendi javaslatának összeállítása az elnök részére;
- c) a testületi ülések napirendjének, a tervezetek, feljegyzések és egyéb dokumentumok belső közzététele, a testületi ülések működésének koordinálása, és ennek érdekében együttműködés a tanácsvezető alkotmánybírókkal és törzskari munkatársaikkal;
- d) a teljes ülés emlékeztetőjének elkészítése és közzététele, a teljes ülésekről készült hangfelvételek megőrzése az Ügyrendben meghatározott ideig;
- e) javaslatétel az egyes szabályzatok elfogadására, illetve módosítására, a gazdasági szabályzatok kivételével a belső szabályzatok tervezeteinek előkészítése;
- f) részvétel az Alkotmánybíróság Hivatalának összehangolt működését igénylő eseti feladatok végrehajtásában, az esetlegesen létrehozott munkacsoportok tevékenységében;
- g) a vezetése alá tartozó önálló szervezeti egység alkalmazottai munkájának irányítása, összehangolása és ellenőrzése;
- h) a vezetése alá tartozó önálló szervezeti egység tevékenységének elemzése és értékelése;
- i) kapcsolattartás a központi közigazgatás szerveivel és az Országgyűlés Hivatalával;
- j) az Alkotmánybíróság Hivatalában alkalmazott szoftverek jogtisztaságának ellenőrzése;
- k) az alkotmánybírók és a nyilatkozattételre kötelezett köztisztviselők vagyonyilatkozatainak átvétele és kezelése, ezzel kapcsolatos adatszolgáltatások felügyelete, a nyilvános vagyonyilatkozatok közzététele;
- l) a vezetése alá tartozó szervezeti egységek munkatársai teljesítményének értékelése;
- m) a könyvtár irányítása;
- n) a vezetése alá tartozó önálló szervezeti egység feladatkörébe tartozó iratok kiadványozása;
- o) az Alkotmánybíróság hivatalos kiadványainak, az Alkotmánybíróság honlapjának, hírlevelének és a hivatali belső tájékoztató honlapnak a szerkesztése és kiadása;
- p) részvétel az Alkotmánybíróságnak a nyilvánossággal és a kommunikációval kapcsolatos egyes feladatainak ellátásában, közreműködés az alkotmánybírósági közlemények előkészítésében és kiadásában;
- q) közreműködés az Alkotmánybíróságról szóló nyomtatott és elektronikus kiadványok előkészítésében;
- r) az Alkotmánybíróság Hivatala kezelésében lévő közérdekű adatok kiadására irányuló igények teljesítése;
- s) az Alkotmánybíróság határozatai idegen nyelvre történő fordításának koordinálása;
- t) a szakmai képzési tervvel és a köztisztviselők továbbképzésével kapcsolatos feladatok ellátása.

10.4. A főtitkársági titkárságvezetői álláshelyen ellátandó feladatok

- a) a főtitkár munkájának támogatása és segítése, az általános ügyviteli, koordinatív működést segítő, adminisztratív tevékenységek ellátása;
- b) a főtitkárságra beérkező és onnan kimenő iratok kezelése és nyilvántartása, az iratok iktatása az elektronikus iktatókönyvben az iratkezelési szabályzatnak megfelelően;
- c) a főtitkárnak a nyilvánossággal és a kommunikációval összefüggő feladatai ellátásának segítése;
- e) a teljes ülésekkel és nyilvános hirdetésekkel kapcsolatos adminisztratív és szervezési teendők elvégzése;
- f) közreműködés a statisztikai kimutatások elkészítésében;
- g) a főtitkár szakmai programjainak koordinálása és nyilvántartása, az ezekhez szükséges anyagok előkészítése;
- h) a belépőkártyák nyilvántartásával kapcsolatos adminisztratív teendők ellátása;
- i) ügyfélkapus megkeresések fogadása;
- j) a közérdekű adatok iránti szóbeli (telefonos) megkeresések teljesítése vagy az indítványelemzőkhöz irányítása;
- k) a házi telefonkönyv naprakész állapotban tartása;
- l) szükség esetén kiadványozás és kisegítő protokollfeladatok ellátása;
- m) a titkos ügykezelési feladatoknak a külön szabályzat előírásai szerinti ellátása;
- n) a főtitkárság személyügyi feladatainak ellátása.

10.5. Az indítványelemzői álláshelyen ellátandó feladatok

- a) az Alkotmánybírósághoz érkezett beadványok előzetes vizsgálata, a beadvány formai és tartalmi ellenőrzése, javaslatétel a hiánypótlási felhívás kiadására, illetve a szignálásra történő bemutatásra;

- b)* a beadványhoz adatlap, szükség esetén levéltervezet készítése, a lezárt ügyek adategyeztetése az irattárba helyezés előtt;
- c)* az egyesbírói végzéstervezetek előkészítése;
- d)* közreműködés az Alkotmánybíróság döntéseinek és a testületi ülések napirendjének a honlapon történő közzétételében;
- e)* az ügyekkel kapcsolatos kutatások végzése;
- f)* közreműködés a gyakornoki programban;
- g)* részvétel a látogatócsoportok részére tartott tájékoztató előadások megtartásában;
- h)* szükség esetén kiegészítő protokollfeladatok ellátása.

10.6. Az informatikusi álláshelyen ellátandó feladatok

- a)* az Alkotmánybíróság informatikai rendszerének megtervezése, közreműködés az azzal kapcsolatos beszerzések pályáztatásában, értékelésében, a rendszer kiépítésében;
- b)* az informatikai rendszer működtetése, az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló törvény alapján az elektronikus információs rendszer biztonságáért felelős személy feladatainak ellátása;
- c)* nyilvántartás vezetése az informatikai rendszer részét képező eszközökről és programokról;
- d)* az okostelefonok kivételével a számítástechnikai eszközök beszerzésének előkészítése, közreműködés a beszerzett számítástechnikai eszközök és rendszerfejlesztések próbaüzemében, átvételében (számítástechnikai eszközök különösen a szerverek és biztonsági rendszerek, a munkaállomások és perifériáik, a hordozható számítógépek és okostelefonok, passzív és aktív hálózati elemek);
- e)* a számítástechnikai eszközök karbantartása és adatbiztonsági szempontból folyamatos ellenőrzése, technikai és adatbiztonsági támogatás nyújtása a felhasználók részére (az adatbiztonsági támogatás kiterjed a felhasználók saját tulajdonú számítástechnikai eszközeire is, ha azokat hivatali célokra, hivatali kliensként is használják);
- f)* gondoskodás az informatikai rendszer adatvédelmi eszközei (víruskereső, tűzfal) paramétereinek folyamatos figyeléséről, frissítéséről;
- g)* az adatbázisok frissítése és karbantartása;
- h)* az Alkotmánybíróság Hivatala munkatársainak részére képzések, továbbképzések tartása vagy szervezése;
- i)* a szervereken tárolt adatok, adatbázisok rendszeres mentése;
- j)* az esetileg jelentkező felhasználói problémák elhárítása;
- k)* a honlap karbantartása, a webmesteri feladatok ellátása;
- l)* a beléptető-rendszer működtetésével kapcsolatos informatikai feladatok ellátása;
- m)* közreműködés a statisztikai kimutatások elkészítésében;
- n)* közreműködés az Alkotmánybíróság döntései közzétételének technikai előkészítésében;
- o)* a kivetítő eszköz karbantartása, a rendezvényeken a kivetítés biztosítása.

10.7. A kezelőirodai álláshelyen ellátandó feladatok

- a)* a beadványok átvétele és érkeztetése;
- b)* az iratok bemutatása a főtítkárnak;
- c)* az iratok iktatása az elektronikus iktatókönyvben az iratkezelési szabályzatnak megfelelően, ügyiratborító készítése;
- d)* a kiadmányozott és expediált küldemények postázása;
- e)* az iratok hivatalon belüli kézbesítése átadókönyv használatával;
- f)* az irattárban rendszeresített átadókönyvek és kézbesítőkönyvek kezelése;
- g)* az Alkotmánybíróság Hivatala egységes, központi irattárának működtetése, az ott lévő irattári anyag kezelése, az elektronikus iktatókönyv vezetése;
- h)* a folyamatban lévő, a befejezett és a további intézkedést igénylő ügyek iratainak külön kezelése, az iratok őrzése;
- i)* az irattározás során annak ellenőrzése, hogy az ügyiratborítón szereplő adatok megegyeznek-e az elektronikus iktatókönyvben szereplő adatokkal, a hiányzó adatok pótlása az elektronikus iktatókönyvben;
- j)* az ügyiratok selejtezése és a levéltárba adás előkészítése;
- k)* a közérdekű adatok iránti szóbeli (telefonos) megkeresések teljesítése vagy az indítványelemzőkhöz irányítása;
- l)* a titkos ügykezelési feladatoknak a külön szabályzat előírásai szerinti ellátása.

10.8. A könyvtárvezetői álláshelyen ellátandó feladatok

- a) a könyvtári anyagok beszerzése, megfelelő elhelyezése, minőségének és mennyiségének megőrzése, az állomány bővítése a rendelkezésre álló anyagi eszközök észszerű felhasználásával, a teljes ülés, a bizottságok, az elnök, az alkotmánybírók, a főtitkár és a munkatársak szakmai igényei szerint;
- b) a könyvek rendelése, katalogizálása és feldolgozása;
- c) a napilapoknak és folyóiratoknak az alkotmánybírók igényeinek megfelelő szétosztása;
- d) az Alkotmánybíróságon belüli és könyvtárközi kölcsönzési tevékenység végzése;
- e) egy-egy határozat-tervezethez kapcsolódó szakirodalmi összeállítás elkészítése erre irányuló igény szerint;
- f) a külföldi szakfolyóiratok tartalomjegyzékének beszerzése és az alkotmánybírók és a munkatársak rendelkezésére bocsátása.

11. A gazdasági főosztály és az Alkotmánybíróság gazdasági szervezete

11.1. Az Alkotmánybíróság Hivatalának költségvetési, pénzügyi, gazdálkodási, személy- és munkaügyi, üzemeltetési, fenntartási és gépkocsi-üzemeltetési feladatait a gazdasági főosztály látja el. A gazdasági főosztályt a gazdasági főigazgató vezeti. A gazdasági főigazgató az Alkotmánybíróság Hivatalának helyettes vezetője.

11.2. A gazdasági főosztály egyben az Alkotmánybíróság gazdasági szervezete is, melyet a gazdasági főigazgató irányít és ellenőriz.

11.3. A gazdasági főigazgató az Alkotmánybíróságnak mint költségvetési szervnek az államháztartásról szóló jogszabályok szerinti gazdasági vezetője.

11.4. A gazdasági főosztályi álláshelyek: a gazdasági főigazgatói, a gazdasági főosztály titkárságvezetői, a pénzügyi és számviteli vezetői, a pénzügyi és számviteli ügyintézői, a bérszámfejtési és társadalombiztosítási ügyintézői, a gazdasági ügyintézői, a személy- és munkaügyi vezetői, az üzemeltetési vezetői, a szakmunkás és egyéb fizikai alkalmazotti, a garázmesteri és a gépkocsivezetői álláshelyek.

11.5. A gazdasági főosztály mint gazdasági szervezet működésének részletes rendjét az államháztartásról szóló jogszabályok szerinti ügyrendje állapítja meg.

11.6. A gazdasági főigazgató álláshelyén ellátandó feladatok

- a) az Alkotmánybíróság működésével összefüggő gazdálkodási és pénzügyi feladatok ellátása az elnök irányítása mellett;
- b) az éves költségvetési terv, valamint a költségvetési gazdálkodásról szóló éves beszámoló elkészítése;
- c) gazdálkodás az éves költségvetési előiránnyal;
- d) a számvittel, a bankszámlavezetéssel, a pénzellátással, az előirányzat-gazdálkodással, a költségvetési adatszolgáltatással, a beruházásokkal kapcsolatos pénzügyi-gazdasági tevékenységgel, valamint a vagyonkezeléssel, vagyonhasznosítással, anyaggazdálkodással, a közétkeztetés megszervezésével kapcsolatos feladatok végrehajtása;
- e) a gazdasági főosztály vezetése, a gazdasági szervezet irányítása és ellenőrzése;
- f) a gazdasági teendők végrehajtása;
- g) a hatáskörébe tartozó gazdasági intézkedések meghozatala;
- h) a gazdasági kihatású kötelezettségvállalások ellenjegyzése;
- i) az Alkotmánybíróság Hivatalának gazdálkodásával, a költségvetés végrehajtásával és az észszerű és takarékos pénzfelhasználással kapcsolatos feladatok ellátása a külön szabályzatok szerint;
- j) kapcsolattartás a költségvetési feladatokat ellátó minisztériummal, az Állami Számvevőszékkel és a Magyar Államkincstárral;
- k) a vezetése alatt álló szervezeti egységek tevékenységének elemzése és értékelése;
- l) a vezetése alá tartozó szervezeti egység munkatársai teljesítményének értékelése;
- m) a vezetése alatt álló szervezeti egység munkatársai által előkészített iratok kiadmányozása.

11.7. A gazdasági főosztály titkárságvezetői álláshelyén ellátandó feladatok

- a) a gazdasági főigazgató munkájának támogatása és segítése;
- b) a gazdasági főigazgatóhoz beérkező és tőle kimenő iratok kezelése és nyilvántartása, az iratok iktatása az elektronikus iktatókönyvben az iratkezelési szabályzatnak megfelelően;

- c) a gazdasági főigazgató napi, heti, havi programjának nyilvántartása;
- d) az adminisztráció, a leírási és postázási munkák elvégzése;
- e) a gazdasági főosztály levelezésével kapcsolatos szövegszerkesztési, postázási feladatok elvégzése;
- f) a gazdasági főosztály személyügyi feladatainak ellátása.

11.8. A pénzügyi és számviteli vezető álláshelyén ellátandó feladatok

- a) az Alkotmánybíróság Hivatala operatív gazdálkodási feladatainak ellátása;
- b) az Alkotmánybíróság éves gazdálkodásának tervezése;
- c) az éves zárszámadról szóló beszámoló előkészítése;
- d) elemzések készítése az Alkotmánybíróság Hivatalának gazdálkodásáról;
- e) az előirányzat-felhasználás folyamatos ellenőrzése.

11.9. A pénzügyi és számviteli ügyintézői álláshelyeken ellátandó részletes feladatokat a gazdasági főigazgató javaslatára az elnök állapítja meg. Az ezeken az álláshelyeken ellátandó feladatok különösen

- a) a bizonylatolásra, a kötelezettségvállalásra, az utalványozásra irányadó szabályzat előkészítése, az abban meghatározott előírások érvényesülésének biztosítása;
- b) közreműködés az Alkotmánybíróság költségvetése tervezetének összeállításában;
- c) az Alkotmánybíróság Hivatalának pénzügyi, számviteli munkájához kapcsolódó főkönyvi és analitikus nyilvántartások vezetése;
- d) a költségvetési szervek beszámolási és könyvvezetési kötelezettségeiről szóló jogszabályok szerint a bank-, a pénztár-, a szállító- és vegyes tételek alpbizonylatainak kontírozása;
- e) az Alkotmánybíróság Hivatala számlarendjének és számlakeretének elkészítése;
- f) az Alkotmánybíróság Hivatalának működésével kapcsolatos feladatok keretében a könyvelés és a pénzügyi adminisztratív feladatok ellátása;
- g) a vállalt kötelezettségek és a dolgozói lakástámogatások nyilvántartása;
- h) a szállítói számlák nyilvántartása és a számlák tartalmának ellenőrzése;
- i) a banki bizonylatok kiállítása, a banki kapcsolatokból eredő feladatok ellátása;
- j) a pénzkezelési szabályzat előkészítése, a pénztár kezelése;
- k) a számviteli és pénzügyi bizonylatok tárolása, a szigorú számadású nyomtatványok kezelésére vonatkozó szabályok érvényesítése;
- l) költségvetési adatszolgáltatás teljesítése;
- m) a tárgyi eszközgazdálkodáshoz kapcsolódó analitikus nyilvántartás vezetése;
- n) a helyiség-nyilvántartás vezetése és az erre vonatkozó adatok szolgáltatása.

11.10. A bérszámfejtési és társadalombiztosítási ügyintéző álláshelyén ellátandó feladatok

- a) a bérszámfejtési feladatok ellátása;
- b) az intézményt érintő adó- és társadalombiztosítási előírások érvényesítése.

11.11. A gazdasági ügyintéző álláshelyén ellátandó feladatok

- a) az irodaszerek, papír- és irodai eszközök megrendelése, az irodatechnikai berendezések karbantartásának biztosítása;
- b) a hivatalos külföldi utazásokkal kapcsolatos feladatok elvégzése, a valutakezelési szabályok betartása és betartatása;
- c) a múzeumok által az Alkotmánybíróság Hivatala részére kölcsönadott műtárgyakkal kapcsolatban felmerülő teendők ellátása;
- d) az évenkénti leltározási feladatok elvégzése és azok értékelése.

11.12. A személy- és munkaügyi vezető álláshelyén ellátandó feladatok

- a) az elnök és az alkotmánybírók illetmény-megállapításának előkészítése a megválasztásról szóló országgyűlési határozat alapján;
- b) a szolgálati elismerésre és az álláshelyi elismerésre jogosító közszolgálati idő kezdő időpontjának megállapítása, a hivatal köztisztviselőinek közszolgálati jogviszonya, valamint munkavállalóinak munkaviszonya keletkezésével és megszűnésével kapcsolatos okiratok előkészítése;
- c) a közszolgálati jogviszony és munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételek meglétének ellenőrzése; áthelyezés esetén az elnök utasítása alapján a szükséges intézkedések megtétele;

- d) a főtitkárság és az egyéb illetékes munkatársak értesítése a be- és kilépő munkatársakról az ezzel kapcsolatos feladataik ellátása érdekében;
- e) a teljesítményértékeléshez szükséges okiratok előkészítése és felkérés esetén közreműködés az értékelések elkészítésében;
- f) a munkáltató intézkedése alapján az átsorolások, illetményemelések, címadományozások, vezetői megbízások, a teljesítményelismerések iratainak előkészítése;
- g) a munkáltatói igazolások kiadása;
- h) a képzési, átképzési és továbbképzési tervek előkészítése a főtitkárral együttműködésben;
- i) a tanulmányi szerződések előkészítése, nyilvántartása és ellenőrzése;
- j) nyilvántartás vezetése a tisztségviselőkről, a köztisztviselőkről és munkavállalókról a vonatkozó jogszabályok alapján;
- k) az alkotmánybírók és a munkatársak éves szabadságának kiszámítása, nyilvántartása és az igénybevétel ellenőrzése;
- l) közreműködés a fegyelmi és kártérítési ügyek előkészítésében és lebonyolításában az elnök utasítása alapján;
- m) a nyugdíjazásokkal kapcsolatos iratok előkészítése;
- n) az álláshelyek számának és a kapcsolódó rendszeres juttatások nyilvántartása;
- o) a vagyonyilatkozatokkal kapcsolatos feladatok ellátása a főtitkárral együttműködésben;
- p) a munkaügyi tevékenységet érintő jogszabályi változások figyelemmel kísérése, az ezzel összefüggő hivatali szabályzatmódosítások, utasítások és körlevelek előkészítése;
- q) a kötelező és egyedi adatszolgáltatás és az egyéb munkaügyi jelentések elkészítése;
- r) a munka- és személyügyi, munkaegészségügyi feladatok, a foglalkoztatással összefüggő statisztikai tevékenység elvégzése.

11.13. Az üzemeltetési vezető álláshelyén ellátandó feladatok

- a) a beruházások megvalósítását érintő műszaki, gazdasági döntések előkészítése;
- b) javaslatétel a nagy értékű tárgyi eszközök beszerzésére, közreműködés a beszerzésükre vonatkozó pályázatok kiírásában, elbírálásában;
- c) részvétel az épület- és gépfelújítási munkák elvégzésére irányuló ajánlatok bekérésében, a legkedvezőbb ajánlat kiválasztásában;
- d) a felújítási, javítási, karbantartási munkák megszervezése és lebonyolítása, a teljesítés ellenőrzése és igazolása;
- e) a tűzvédelmi, tűzrendészeti teendők ellátása, kapcsolattartás a területi tűzoltósággal;
- f) gondoskodás a tűzvédelmi felszerelések karbantartásáról, azok működőképességéről;
- g) a munkavédelmi szabályzatban előírt feladatok teljesítése, a kötelezettségek betartásának ellenőrzése;
- h) az Alkotmánybíróság vagyonkezelésébe tartozó ingatlanok üzemeltetésével kapcsolatos feladatok ellátása;
- i) a vezetői szobák, üléstermek, tárgyalótermek, közös területek rendezettségének, a berendezési, felszerelési tárgyak épségének, használhatóságának ellenőrzése, szükség szerinti intézkedés a soron kívüli javításukról;
- j) az energiaellátó központ és az elosztó hálózat folyamatos karbantartásának biztosítása;
- k) a nagyobb karbantartási munkák (kazánház, villamos főelosztók, tartalék áramforrások) elvégeztetése;
- l) az épület vezetékes telefonhálózatának és szolgáltatásainak működtetése, a fejlesztésről való gondoskodás;
- m) a hivatali okostelefonok, irodai és híradástechnikai eszközök beszerzése, és karbantartásuk biztosítása;
- n) az Alkotmánybíróság által rendezett rendezvények technikai feltételeinek biztosítása;
- o) az üzemeltetési, karbantartási, felújítási, fejlesztési és beruházási költségek tervezetének elkészítése;
- p) közép-távú tervek készítése, illetve készíttetése az Alkotmánybíróság vagyonkezelésébe tartozó ingatlanok felújítására;
- q) a hivatali kisebb javítási munkálatok elvégzése, illetve elvégeztetése, a karbantartók tevékenységének ellenőrzése;
- s) gondoskodás a napi takarítási feladatok ellátásáról.

11.14. A garázmesteri álláshelyen ellátandó feladatok

- a) a gépkocsivezetői, futár, és kézbesítési feladatok ellátásának szervezése (diszpécseri szolgálat);
- b) a hivatal gépjármű állományának üzemeltetésével járó feladatok ellátása, kapcsolattartás a karbantartást és a szervizt ellátó szolgáltatóval.

11.15. A gépkocsivezetői álláshelyen ellátandó feladatok

a) a rendelkezésre bocsátott járművek gondos üzemeltetése az önálló szervezeti egység vezetője rendelkezéseinek megfelelően;

b) a gépjárművek üzemeltetésével kapcsolatos ügyviteli teendők ellátása.

11.16. A szakmunkás és egyéb fizikai alkalmazotti álláshelyeken ellátandó feladatokat a gazdasági főigazgató állapítja meg.

IV. Az Alkotmánybíróság Hivatalának működési rendje

12. Általános szabályok

12.1. Az Alkotmánybíróság Hivatalának munkatársai együttműködnek az Alkotmánybíróság és a hivatal feladatainak végrehajtása érdekében. Az önálló szervezeti egységek közötti együttműködés kialakításáért az önálló szervezeti egységek vezetői a felelősök. A feladatkörükbe tartozó, de más önálló szervezeti egység feladatkörét is érintő ügyekben az önálló szervezeti egységek kötelesek egymást tájékoztatni, és tervezett intézkedéseiket előzetesen egyeztetni (együttműködési kötelezettség).

12.2. Az elnök az önálló szervezeti egységek közötti szorosabb együttműködést igénylő, összetett megközelítésű vagy kiemelt feladatok hatékony megoldása, illetve az ezekhez szükséges javaslatok kidolgozása érdekében a feladat eseti elvégzésére csoportos munkavégzést rendelhet el, vagy az önálló szervezeti egységekben foglalkoztatott munkatársakból munkacsoportot hozhat létre, mely az elnök közvetlen szakmai irányítása mellett működik.

12.3. A hivatali szabályzatokat és utasításokat a főtitkár tartja nyilván, és gondoskodik róla, hogy azok a hivatali belső tájékoztatási honlapon keresztül az Alkotmánybíróság Hivatalában foglalkoztatottak számára megismerhetőek legyenek. Az Alkotmánybíróság Hivatalának érvényes szerződéseit a gazdasági főigazgató tartja nyilván. A szabályzatokat, utasításokat és szerződéseket a rájuk vonatkozó jogszabályoknak megfelelően kell nyilvánosságra hozni, illetve közérdekű adat kiadására vonatkozó kérelem esetén kiadni. A nyilvánosságra hozatal és a kiadás a főtitkár feladata.

13. A munkáltatói jogok gyakorlása

13.1. Az Alkotmánybíróság Hivatalánál foglalkoztatottak felett a munkáltatói jogokat az elnök gyakorolja. Az önálló szervezeti egységek munkatársai felett a kinevezés, a felmentés, a tanácsadói (főtanácsadói) cím adományozása és a fegyelmi jogkör gyakorlása kivételével az egyéb munkáltatói jogokat, átadott jogkörként, az önálló szervezeti egységek vezetői gyakorolják.

13.2. Az Alkotmánybíróság elnöke indokolt esetben az átadott egyéb munkáltatói jogokat esetileg vagy általános érvénnyel visszaveheti, erről azonban legkésőbb a munkáltatói intézkedés időpontjában tájékoztatja az érintett önálló szervezeti egység vezetőjét.

13.3. A munkáltatói jogok gyakorlója a munkáltatói intézkedéseket, ha azokat kötelező írásba foglalni, az érintettekkel papíralapon (nem elektronikus úton) kiadmányozott okiratban közli.

14. Az Alkotmánybíróság Hivatalának munkarendje és a munkaidő

14.1. A teljes munkaidő heti negyven óra, amelybe nem számít bele a munkaközi szünet (ebédidő). Az elnök a kinevezésben az önálló szervezeti egység egyéb munkáltatói jogokat gyakorló vezetőjének javaslatára a teljes heti munkaidőnél rövidebb heti munkaidőt is megállapíthat (részmunkaidő). A részmunkaidőben foglalkoztatottak munkarendjét az érintett önálló szervezeti egység vezetője állapítja meg.

14.2. A hivatali munkaidő munkanapokon hétfőtől csütörtökig 8 órától 17 óráig, pénteken 8 órától 14 óráig tart. A munkavállalók esetében, ha a munkakörük ezt indokoltá teszi, az elnök ettől eltérő időpontokban is megállapíthatja a munkakezdés és a munkaidő végének az időpontját. Az érintett önálló szervezeti egység vezetője – indokolt esetben, a köztisztviselő kérelmére – engedélyezheti, hogy a köztisztviselő egyes feladatait részle-

sen az Alkotmánybíróság épületén kívül végezze. Az ilyen távoli munkavégzésre azonban a Küt. 61. §-ának rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.

14.3. Kivételesen indokolt esetben, az elnök rendelkezése alapján, az Alkotmánybíróság Hivatala önálló szervezeti egységei ügyeleti rendszerben is működhetnek. Ennek során – az önálló szervezeti egység vezetőjének rendelkezése alapján – szervezeti egységenként legalább egy köztisztviselő 8 és 12 óra között az Alkotmánybíróság Hivatalában végzi a munkáját. Az elnöki titkárságon és a főtitkársági titkárságon az ügyeleti rendszerben történő működés idején is legalább egy fős folyamatos jelenléteket kell biztosítani a teljes hivatali időben. A főtitkársági titkársági ügyelet a kezelőirodán is biztosítható.

14.4. Ha a napi munkaidő a hat órát meghaladja, a köztisztviselő részére a munkaidőn túl – a munkavégzés megszakításával – napi harminc perc munkaközi szünetet kell biztosítani (ebédidő). A munkaközi szünet 11:30 óra és 14:00 óra között vehető igénybe. A munkaközi szünetet úgy kell igénybe vennie, hogy – szükség szerint a munkaközi szünet megszakításával is – a köztisztviselő a közvetlen felettese rendelkezésére tudjon állni.

14.5. A távollévő foglalkoztatott helyettesítéséről az önálló szervezeti egység vezetője javaslatára az elnök gondoskodik. Tartós távollét vagy betöltetlen álláshely esetén a helyettesítésről és annak díjazásáról az önálló szervezeti egység vezetőjének javaslatára az elnök dönt.

14.6. Ha a foglalkoztatott a helyettesítést 30 napon túl végzi és az eredeti feladatait is ellátja, illetményén felül helyettesítési díj is megilleti. A helyettesítési díj ilyen esetben a helyettesítés első napjától jár. A helyettesítési díj mértéke időarányosan a helyettesítő foglalkoztatott illetményének 25–50%-áig terjedhet.

15. Az Alkotmánybíróság Hivatalának képviselete és rendelkezés a hivatal bankszámlája felett

15.1. Az Alkotmánybíróság Hivatalának általános képviseletét az elnök, saját feladatkörében a főtitkár és a gazdasági főigazgató látja el. Az elnök adott ügyben írásban felhatalmazhatja az önálló szervezeti egység vezetőjét, indokolt esetben az Alkotmánybíróság Hivatalában foglalkoztatott más köztisztviselőt is a hivatal képviseletére.

15.2. Az Alkotmánybíróság Hivatalának nevében szerződéseket kötni általános hatállyal az elnök, saját feladatkörében a főtitkár és a gazdasági főigazgató jogosult. Kötelezettségvállalás esetén a szerződés megkötéséhez az elnök által kijelölt hivatali köztisztviselők valamelyikének ellenjegyzése szükséges.

15.3. Az Alkotmánybíróság és az Alkotmánybíróság Hivatalának bíróságok és hatóságok előtti, valamint az egyéb partnerekkel szembeni törvényes képviseletét az elnök, akadályoztatása esetén, illetőleg az elnök írásbeli rendelkezése alapján a főtitkár, illetve az Alkotmánybíróság Hivatalában foglalkoztatott más köztisztviselő látja el. Az Alkotmánybíróság Hivatalának jogi képviseletére az elnök írásban meghatalmazhat jogi képviselet ellátására jogszabály alapján képesített személyt (ügyvédet, kamarai jogtanácsost, köztisztviselőt) is.

15.4. Az Alkotmánybíróság Hivatalának bankszámlája felett rendelkező tisztségviselőket a kötelezettségvállalási szabályzat állapítja meg.

16. A kiadmányozás rendje

16.1. A kiadmányozási jogot általános érvénnyel az elnök, feladatkörükben az önálló szervezeti egységek vezetői gyakorolhatják.

16.2. Az önálló szervezeti egységek vezetői a kiadmányozási jogot indokolt esetben, eseti jelleggel, írásban az adott egységnél foglalkoztatott köztisztviselőre ruházhatják.

17. Vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség

17.1. Az alkotmánybíró az Abtv. 11. §-a alapján a megválasztását követő harminc napon belül, majd ezt követően minden év január 31-ig, valamint a megbízatásának megszűnését követő harminc napon belül az országgyűlési képviselők vagyonnyilatkozatával azonos tartalmú vagyonnyilatkozat tételére kötelezett.

17.2. Az Alkotmánybíróság Hivatalában az alábbi álláshelyeken foglalkoztatottak kötelesek vagyonynyilatkozat tételére:

- a) a főtitkári álláshelyen (esedékesség évenként);
- b) a gazdasági főigazgatói álláshelyen (esedékesség évenként);
- c) pénzügyi és számviteli vezetői és ügyintézői álláshelyeken (esedékesség: 2 évenként);
- d) bérszámfejtési és társadalombiztosítási ügyintézői álláshelyen (esedékesség 2 évenként);
- e) gazdasági ügyintézői álláshelyen (esedékesség: 2 évenként);
- f) az üzemeltetési vezetői álláshelyen (esedékesség: 2 évenként);
- g) a könyvtárvezetői álláshelyen (esedékesség: 2 évenként);
- h) a belső ellenőri álláshelyen (esedékesség: 2 évenként); továbbá
- i) azokon az álláshelyeken, amelyen a jogszabály alapján nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső köztisztviselő látja el a feladatot.

18. Az Alkotmánybíróság Hivatalának pénzügyi és költségvetési ellenőrzése

18.1. Az Alkotmánybíróság Hivatala költségvetési gazdálkodásának belső ellenőrzése a vezetői ellenőrzés, a munkafolyamatba épített ellenőrzések és a függetlenített költségvetési belső ellenőrzés rendszerében valósul meg. A belső ellenőrzés célja, hogy annak révén a hivatal mint költségvetési szerv gazdálkodása mindenben megfeleljen a jogszabályoknak és a belső szabályozásnak, továbbá, hogy a gazdálkodás hatékony, észszerű és takarékos legyen. A költségvetési belső ellenőrzés részletes szabályait az erről szóló hivatali szabályzat állapítja meg.

18.2. A függetlenített belső ellenőri álláshelyen külön megbízási szerződéssel alkalmazott, külső gazdasági-pénzügyi szakember látja el a feladatot, aki közvetlenül az elnök irányítása alatt áll, feladatait a főtitkárral és a gazdasági főigazgatóval együttműködésben látja el. A belső ellenőri álláshelyen ellátandó feladatokat a belső ellenőrzési kézikönyv állapítja meg. Az álláshelyen ellátandó feladatok különösen

- a) az Alkotmánybíróság Hivatalának stratégiai, középtávú és éves belső ellenőrzési tervének kidolgozása és előterjesztése jóváhagyásra, valamint az elnök által történt jóváhagyást követően annak végrehajtása;
- b) a költségvetési belső ellenőrzési kézikönyv kidolgozása és gondozása;
- c) vezetői tájékoztatás adása;
- d) a pénzügyi, irányítási és operatív működésre vonatkozó adatok, információk, beszámolók megbízhatóságának és megfelelő időben való rendelkezésre állásának a vizsgálata;
- e) az ellenőrzés tapasztalatainak értékelése és javaslattétel az elnöknek a feltárt hiányosságok kiküszöbölésére;
- f) a folyamatba épített előzetes és utólagos vezetői ellenőrzési rendszer minőségének a vizsgálata és szükség esetén javaslattétel a korszerűsítésére;
- g) a jogszabályoknak, illetve az egyéb kötelező érvényű szabályoknak való megfelelés ellenőrzése;
- h) az eszközökkel, forrásokkal való hatékony, takarékos gazdálkodás, valamint a vagyonomegóvásról történő megfelelő gondoskodás ellenőrzése.

18.3. Az integritási tanácsadói álláshelyen külön megbízási szerződéssel alkalmazott, külső gazdasági-pénzügyi szakember látja el a feladatot, aki közvetlenül az elnök irányítása alatt áll, feladatait a főtitkárral és a gazdasági főigazgatóval együttműködésben látja el. Az integritási tanácsadói álláshely célja a szervezeti integritás támogatása az Alkotmánybíróság Hivatalában. Az integritási tanácsadói álláshelyen ellátandó feladatokat az elnök állapítja meg. Az integritási tanácsadó közvetlen elérhetőségeit az Alkotmánybíróság honlapján és a hivatali belső tájékoztatási honlapon közzé kell tenni. A szervezeti integritást sértő események kezelésének és bejelentésének rendjét hivatali utasításban kell szabályozni.

18.4. Az Alkotmánybíróság Hivatala külső ellenőrzésének szabályait az erre vonatkozó jogszabályok tartalmazzák. Az ellenőrzésére jogosult külső szervezet képviselőjének megbízólevelét az elnök veszi át. A vizsgált szervezeti egység minden munkatársa köteles az ellenőrzést végző szervezet, illetve a képviselőjében eljáró személy részére a szükséges tájékoztatást megadni, jogosultság esetén a dokumentációs anyagokba történő betekintést engedélyezni, és az ellenőrzés végzéséhez a megfelelő feltételeket biztosítani. Az ellenőrzés lezárását követően a vizsgált szervezeti egység vezetője köteles érdemi intézkedéseket foganatosítani a feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében.

19. Az Alkotmánybíróság Hivatalának belső tájékoztatási honlapja

19.1. Az Alkotmánybíróság Hivatalában intranet alapú belső tájékoztatási rendszer (a továbbiakban: Intra) működik. Az Intra célja, hogy a munkatársak hozzájussanak az Alkotmánybíróság működésével, a szakmai és ügyviteli munkájukkal kapcsolatos információkhoz, valamint tájékoztatást kapjanak a rájuk vonatkozó szabályzatokról és egyéb kötelező előírásokról. Az Intra működéséért a főtitkár a felelős.

19.2. A hivatali szabályzatokat, elnöki utasításokat, továbbá a munkatársakat érintő közszolgálati közleményeket az Intrán közzé kell tenni. A munkatársak kötelesek az Intrán megjelenő információkat folyamatosan figyelemmel követni.

19.3. Az Intra működésének részletes szabályait az elnök állapítja meg.

20. Átmeneti és záró rendelkezések

20.1. A Küt. 105. § (15) bekezdésének végrehajtása során a következők szerint kell eljárni:

a) annak az alkotmánybírói törzskar állományába tartozó jogász érdemi munkatársnak, továbbá az elnöki kabinet állományába tartozó érdemi munkatársnak, aki az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1003/2012. (III. 9.) AB Tü. határozat (a továbbiakban: SZMSZ-2012.) 5.6. pontja alapján tanácsadói munkaköri megbízást kapott, a jelen határozat 5.4.3. pontja alapján tanácsadói címet, annak, aki főtanácsadói munkaköri megbízást kapott, a jelen határozat 5.4.4. pontja alapján főtanácsadói címet kell adományozni;

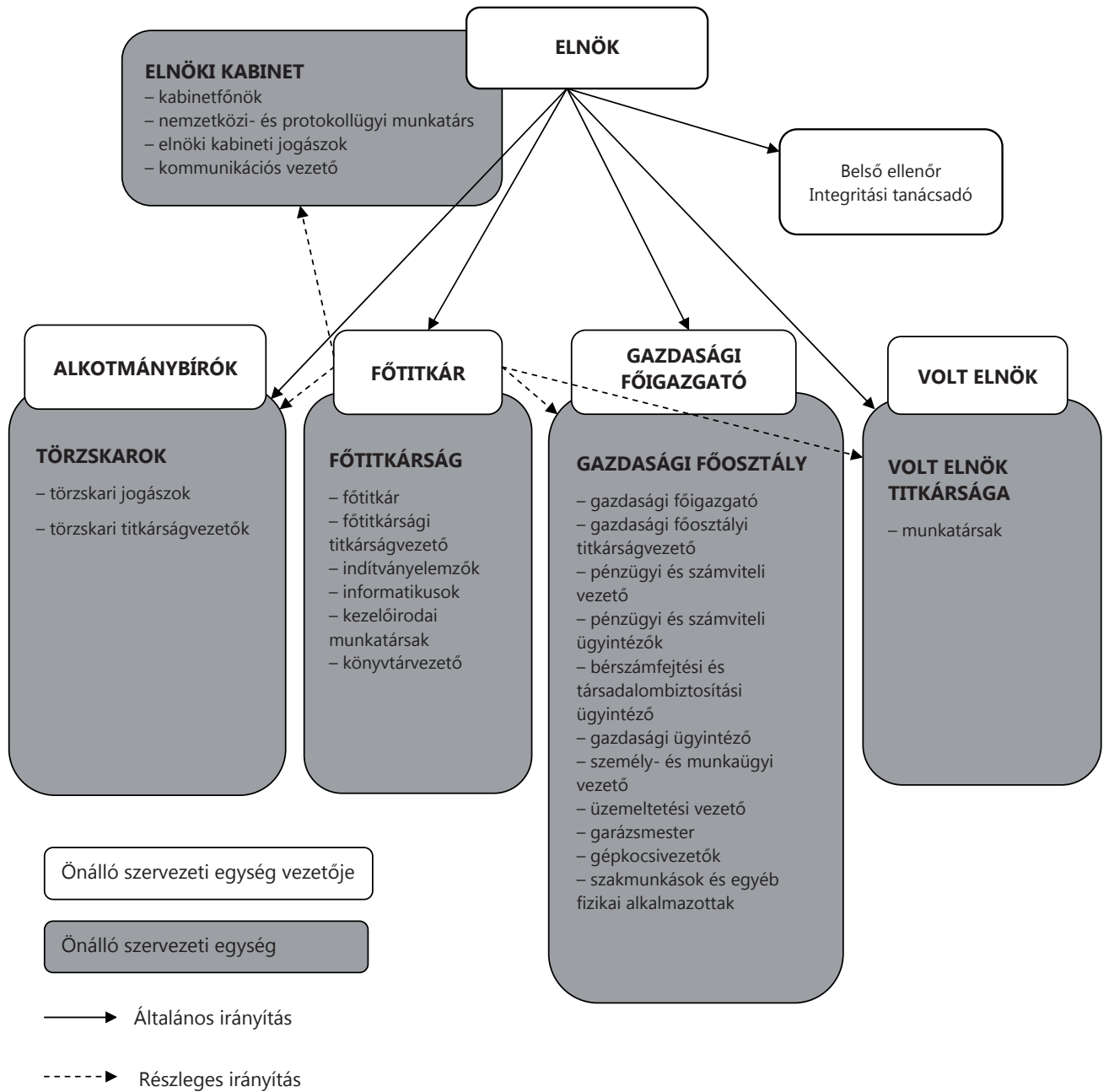
b) annak az indítványelemzői álláshelyet betöltő jogász munkatársnak, aki az SZMSZ-2012. 5.7. pontja alapján szakmai tanácsadói címet kapott, a jelen határozat 5.4.3. pontja alapján tanácsadói címet, annak, aki szakmai főtanácsadói címet kapott, a jelen határozat 5.4.4. pontja alapján főtanácsadói címet kell adományozni;

c) az SZMSZ-2012. 5.7. pontja alapján adományozott szakmai tanácsadói, szakmai főtanácsadói, valamint az SZMSZ-2012. 5.9. pontja alapján adományozott címzetes vezetőtanácsosi, címzetes főtanácsosi, címzetes vezető-főtanácsosi, címzetes főmunkatársi címek megszűnnek. Az ilyen címekkel rendelkező köztisztviselők esetében a Küt. 105. § (15) bekezdésének a végrehajtása során ezeknek a címeknek, illetve az azokkal járó juttatásoknak a figyelembevételével kell eljárni.

20.2. E határozat 2020. május 1-én lép hatályba. Ezzel egyidejűleg hatályát veszti az SZMSZ-2012., valamint az annak módosításáról szóló AB Tü. határozatok.

20.3. Az Alkotmánybíróság e határozatát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 26. § (2) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

1. számú melléklet az 1004/2020. (IV. 30.) AB Tü. határozathoz

2. számú melléklet az 1004/2020. (IV. 30.) AB Tü. határozathoz:

Állománytábla

Szervezeti egység	Álláshelyek	Álláshelyek száma (fő)
Alkotmánybírói törzskarok	Az Alkotmánybíróság tagjai	15
	Törzskari jogászok	45
	Törzskari titkárságvezetők	15
Elnöki kabinet	Kabinetfőnök	1
	Elnöki kabinet jogászok	5
	Nemzetközi és protokollügyi munkatárs	1
	Belső ellenőr	0,5
	Integritási tanácsadó	0,5
	Kommunikációs vezető	1
Volt elnök titkársága	Munkatársak	2
Főtitkárság	Főtitkár	1
<i>Főtitkársági titkárság</i>	Főtitkársági titkárságvezető	1
<i>Indítványelemzés</i>	Indítványelemzők	6
<i>Informatika</i>	Informatikus	2
<i>Kezelőiroda</i>	Kezelőirodai munkatársak (irodavezető és helyettese)	2
<i>Könyvtár</i>	Könyvtárvezető	1
Gazdasági főosztály	Gazdasági főigazgató	1
<i>A gazdasági főosztály titkársága</i>	Gazdasági főosztályi titkárságvezető	1
<i>Gazdálkodás és pénzügy</i>	Pénzügyi és számviteli vezető	1
	Pénzügyi és számviteli ügyintéző	3
	Bérszámfejtési és társadalombiztosítási ügyintéző	1
	Gazdasági ügyintéző	1
<i>Személy- és munkaügy</i>	Személy- és munkaügyi vezető	1
<i>Üzemeltetés</i>	Üzemeltetési vezető	1
	Szakmunkás, egyéb fizikai alkalmazott	13
<i>Gépkocsi-üzemeltetés</i>	Garázmester	1
	Gépkocsivezetők	17
Összesen		140

Budapest, 2020. április 28.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/549/2020.
Megjelent a Magyar Közlöny 2020. évi 94. számában.

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Papp Tibor ügyvezető
HU ISSN 2062–9273